II 63.780

Biblioteca Centrală
Universitară Iași
II - 63780

COTA. 5457 FORMAT. 4
R.G.C. 16706 (II) DULAP. 6
DEPOZIT. a RAFT.

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1953
B33

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

POEZII

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Cota I 5457

G. SION

047641
B.C.U. - IASI

POEZII

CU O PREFAȚĂ DE

PETRE V. HANEȘ

PROFESOR SECUNDAR

R. S. C. Nr. 16706 (II)

Ad. 123.890

„MINERVA", BUCUREȘTI
1915

DE PETRE V. HANEŞ:

1. **Alexandru Russo, o pagină ignorată din literatura română** (tipărită cu cheltuiala Fundaţiunii Universitare Carol I-iu), Bucureşti, 1901. . . . . 2.—
2. **Din ineditele lui Nicolae Bălcescu — Manualul Bunului Român,** Bucureşti, 1902 . . . . . 1.—
3. **Desvoltarea limbii literare în prima jumătate a secolului al** XIX-lea (premiată de Universitatea din Bucureşti cu premiul Hillel de 1.000 de lei), Bucureşti, 1904 . . . . . 3.—
4. **Alexandru Russo, Scrieri** (tipărite cu cheltuiala Academiei Române), Bucureşti, 1908 . . . . . 5.—
5. **Studii de literatură română.** (Cum trebuie scrisă istoria lit. rom. — Ediţiuni de texte rom. — Din ineditele lui Gh. Asachi. — M. Kogălniceanu. — N. Bălcescu. — O polemică între Ardeleni şi Moldoveni. — B. P. Hasdeu. — Iliada în româneşte. — Ion Ghica şi Ion Creangă. — Delavrancea portretist literar. — Scriitorii şi războiul independenţei. — C. Negruzzi şi prozatorii de astăzi. — Vlahuţă şi limba literară. — Motivele lit. pop. în lit. cultă. — Al. Lahovari ca orator). vol. I-iu, Bucureşti, 1910 . . 2.—
6. **Evangeliarul românesc din 1561 în comparaţie cu cel slavonesc,** Buc. 1913 . . . . . 1.—

7. **Curs de limba română pentru învăţământul secundar al băieţilor** (cl. I—VIII), Bucureşti, 1904—1915 . . . . . 26.50
8. **Idem, pentru învăţământul secundar al fetelor** (cl. I—IV), Bucureşti, 1910—1913 . . . . . 12.—

IN BIBLIOTECA SCRIITORILOR ROMÂNI (Minerva).

1º.	M. Kogălniceanu,	**Scrisori** (1834—1849)	2.—
2º.	B. Katargiu,	**Discursuri Parlamentare.**	3.—
3º.	Ion Ghica,	**Scrieri,** vol. I-iu. — Partea I-a din Convorbiri Economice.	2.—
4º.	„	**Idem,** vol. al II-lea. — Partea II-a şi a III-a din Convorbiri Economice.	2.—
5º.	„	**Idem,** vol. al III-lea. — Scrisori către V. Alecsandri	2.—
6º.	„	**Idem,** vol. al IV-lea. — Amintiri din Pribegie, Academice, O cugetare politică, Pământul şi omul, Ochire asupra ştiinţelor, Despre căile noastre de comunicaţie, Învăţătura Publică, etc.	2.50
7º.	Antim Ivireanu,	**Predici şi Cuvântări funebre.**	2.—
8º.	Const. Golescu,	**Insemnare a călătoriei mele**	2.—
9º.	Cezar Boliac,	**Meditaţii şi poezii.**	2.—
10º.	D. Bolintineanu,	**Călătorii,** vol. I (Pe Dunăre şi în Bulgaria în Egipt şi Palestina).	2.—
11º.	„	**Idem,** vol. II. (La Românii Macedoneni. — In Asia Mică. — In Moldova).	2.—
12º.	„	**Romane** (Manoil, Elena)	2.—

PREFAŢĂ

SION POET.

VOLUMELE DE POEZII. In afară de fabule şi de piese teatrale în versuri, Sion a publicat, ca pură poezie, următoarele:

1. *Ceasurile de mulţumire* a lui Gheorghe Sion, Iaşi, 1844 (la cantora Foaiei Săteşti), XIII+132 pag. Din paginile acestea, 67 sunt ocupate cu traducerea în românește a *Zairei* lui Voltaire, iar restul de poezii. Volumaşul se încheie cu 5 epigrame[1]. Prefaţa merită puţină atenţie. Din ea aflăm că Sion a împrumutat titlul dela C. A. Rosetti, fiindcă i s'a părut potrivit şi cu cuprinsul propriilor lor poezii — fapt pe care-l mărturiseşte şi mai târziu în *Suvenire Contemporane*. E interesant de asemenea că el ar fi vrut să fi studiat

[1] Găsim şi lista celor ce s'au înscris dinainte să cumpere volumul («lista d-nilor prenumeranţi»): 1 d-şoară, 6 doamne, iar domni: 61 din Iaşi, 10 din Bacău, 2 din Bârlad, 16 din Tecuci, 2 din Focşani, 12 din Roman, 3 din Târgul-Ocnei, 4 din Herţa, 9 din Mihăileni, 1 din Galaţi, 1 din Brăila.

în tinereţe undevà regulele versificaţiei, dar n'a avut prilej :

> Iarăşi de or aveà pretenţie de critică, mi-ar părea foarte bine, că mi-aş vedeà greşelile; dar şi atunci, de aş voi, m'aş desvinovăţi că eu pe băncile şcolilor n'am şezut, nici o studie n'am făcut, din care să mă adăp cu aceea ce dumnealor vor cere; şi apoi fieştecine ştie că natura are nevoie de cultură (pag. XII).

Este şi un pasaj despre literatura vremii. Lui Sion îi e ruşine de poezia de atunci:

> Dar fiindcă astăzi cunoaştem un timp unde (sic) literatura geme după progres, unde fieştecare scrie mai mult după capricii şi unde ideia cea mai solidă ar fi scopul unei mai vii renaşteri, care să ne scuture din pulberea în care ne învăluim, a trebuit ca să prevază că o să vie o vreme când să ne ruşinăm noi înşine privind la aceea cu care astăzi ne fălim. Trebui să nădăjduim şi să credem că toate poezioarele şi scrierile, până astăzi publicate, odată se vor strânge de prin arhive, se vor scărmănà ca de rugină şi se vor răfui de o pană mai măiastră, care vom vedea-o mai întâi arătându-ne modele şi povăţuindu-ne la calea cea dreaptă. Şi Doamne, ce-or mai plânge poeziile noastre, că multe sunt rele! (pag. IX—X).

Aveà firește dreptate. La 1844, Gr. Alexandrescu nu erà încă bine cunoscut în Moldova, iar Alecsandri de abià erà la primele începuturi. Proza însă produsese pe «Alexandru Lăpuşneanu» al lui Negruzzi, «Buchetiera de Florenţa» a lui Alecsandri şi deaceea Sion se vede nevoit să corecteze pesimista lui constatare şi să încheie astfel:

> De proză... par'că aş zice că câţi îşi iau seama poate n'ar păţi atâta ruşine (pag. X).

2. In 1857, el face o alegere din tot ce a publicat după 1844 prin reviste sub, titlul *Din Poeziile lui George Sion*, Bucureşti, 1857, pag. 249, ediţie reprodusă întocmai aici.

3. In 1868, Flechtenmacher pune pe muzică o poezie a lui Sion, *Horă Nouă,* publicată cu prilejul venirii în țară a lui Carol I-iu. Începutul e acesta:

Nuntă mare și frumoasă
Horă mândră și voioasă
Se întinde 'n București,
Sus în curțile domnești, etc.

4. In 1877, sub titlul *Imnuri pentru crucea roșie,* Sion publică alte două poezii, *Steaua României* și *Crucea Roșie.*

POPULARITATEA LUI. In prefața *Suvenirilor Contemporane* ale lui Sion am relevat puținul interes pe care aceà operă l-a trezit. Nu tot astfel s'a întâmplat însă cu poeziile. Dacă în marea lor majoritate s'au uitat și ele, unele însă au pătruns în public și au făcut popular numele autorului lor. Fie patriotismul unora, fie că altele au fost puse pe muzică, fie că au exprimat mai caracteristic un moment, rezultatul a fost păstrarea numelui de poet lui Sion până în zilele noastre. Un exemplu. Dela desvoltarea sentimentului național în secolul al XIX-lea mereu s'a scos în relief prea marea răspândire a limbii franceze în dauna celei românești. Astăzi chiar auzim o astfel de plângere. Ei bine, din cât s'a scris în această privință de vreo 70—80 ani încoace, ceeace se cunoaște mai bine, este poezia lui Sion din 1583, *Limba românească,* cu strofa prea cunoscută:

Mult e dulce și frumoasă
Limba ce vorbim
Altă limbă-armonioasă
Ca ea nu găsim.

*

Saltă inima 'n plăcere
Când o ascultăm,
Şi pe buze-aduce miere
Când o cuvântăm,

şi din care putem cită o altă strofă superioară celei precedente :

De ce limba strămoşească
Să n'o cultivăm ?
Au voim ca să roşească
Ţărna ce călcăm ?
Limbă, ţară, vorbe sfinte
La strămoşi erà,
El ar plânge în morminte,
Când ne-ar ascultà.

Graţie muzicii, a devenit populară şi a ţinut până aproape de timpul nostru o altă poezie a lui Sion, tot din 1853, *Portretul meu :*

Când ore de 'ntristare vor turburà vreodată
Frumoasa-ţi inimioară, tu vezi portretul meu...

De asemenea cine s'ar fi aşteptat ca unul din colindele cele mai răspândite la noi, colindul pe care-l declamă copiii ziua în ajunul anului nou şi cunoscut sub numele de *Pluguşorul*, este opera lui Sion?

Mâine anul se 'nnoeşte
Pluguşorul se porneşte
Şi începe-a colindà
Pe la case şi-a urà.

Iarna-i grea, omătu-i mare,
Semne bune anul are,
Semne bune de belşug
Pentru brasda de sub plug.

BCU IASI DIGITAL UNIVERSITY LIBRARY

Doamne, binecuvintează
Casa care o urează
Pluguşorul fără boi,
Pluguşorul tras de noi!

Imi aduc aminte că întocmai aşà îl rostiam, cu modificarea formei moldoveneşti *bilşug* în *belşug* şi cu *aurează* în loc de *o urează,* deşi aici nu înţelegeam tocmai bine ce spuneam; dar păstram termenul *omăt* întocmai, deşi la noi în Muntenia altfel nu-l întrebuinţam. Poezia mai cuprinde patru strofe, ca să cânte unirea ţărilor, a cărei apropiere poetul o simţià în 1856, când a scris poezia, şi unirea dintre clasele sociale, pe care o doriau toţi entuziaştii vremii:

Anul nou ne-aduce nouă
Timp mai bun, viaţă nouă.
N'om să fim tot Moldoveni
N'or să fie nici Munteni,
Ci 'ntr'o Tară Românească...

Şi mai departe:

Mari pe mici n'or prigoni,
Mici pe mari nu vor râvni...
Mari cu mici mâna vor da
Şi 'ntr'o horă vor jucă.

Dar acestea nu le ştiam noi copiii, fiindcă ele nu se legau de loc cu colindul; şi nici alţii nu le-au reţinut, fiindcă Unirea Principatelor a fost mai bine cântată de alţi poeţi.

La popularitatea lui Sion a mai contribuit şi schimbul de glume în versuri dintre el şi Gr. Alexandrescu. Când acesta a fost numit la arhivele statului, Sion a publicat câtevà versuri, spunând că şoarecii au mâncat poetului pana şi că deaceea nu mai scrie nimic. Gr.

Alexandrescu a răspuns atunci cu «Răsbunarea şoarecilor» sau «Moartea lui Sion»: şoarecii dela arhive, indignaţi de învinuirea ce li s'a adus, au pornit grămadă la Iaşi; şi pe când Sion dormia, i-au mâncat nasul şi urechile. Sion răspunde şi el cu «O muză la spital», unde spune că Alexandrescu, acum director peste spitale, a dus acolo şi pe propria lui muză, internând-o ca pe o bolnavă, ca să nu-l mai necăjească. Se găseşte în volum întreg duelul acesta în versuri, întocmai cum l-a pus Sion în ediţiunea lui din 1857.

Am relevat chestiunea popularităţii lui Sion, ca să se vadă că prea puţin s'a reţinut dintr'o activitate poetică mult mai bogată.

Din ce se compune această activitate, atât cât e cuprinsă în volumul de faţă?

POEZIILE PATRIOTICE. Din *Suvenire Contemporane* cunoaştem în amănunţimi o bună parte din viaţa poetului şi odată cu ea fapte din istoria ţării la cari el a participat sau în vremea săvârşirii cărora a trăit. Unele poezii reflectă asemenea fapte. In *Suvenire,* de pildă, se vorbeşte de frumoasele preocupări de sub Gr. Ghica, urmaşul lui Mihail Sturza în Moldova:

> Eră în urma evacuării ţării de ocupaţiunea rusească. Răsboiul oriental eră concentrat în Crimea; şi Principatele noastre, ocupate de oştiri turceşti şi austriace, se guvernau iarăşi de domnitorii cari părăsiseră ţările sub Muscali. Grigore Ghica de astă dată se emancipă de influenţele protectoratului moscovit: urmă o politică cu totul naţională, iar către marile puteri europene pledă abolişiunea protectoratului, Unirea Principatelor şi numirea unui domn străin de viţă regală, luat dintre familiile domnitoare în Europa occidentală. El numise un minister din elementele progresiste ale

țării .. Negri stăruiă ca mai întâi să se desființeze censura ; și după ce organele de publicitate vor demonstră mai clar drepturile poporului și aspirațiunile țării pentru diverse îmbunătățiri, apoi guvernul să se facă executorul cererilor sale legitime (pag. 50—51).

In adevăr censura s'a desființat și Sion cântă evenimentul acesta în *La legea presei*.

In alt loc din *Suvenire* povestește petrecerea lui cu colegii la via părintească Valea Adâncă, de lângă Iași :

Dar oricât voiam să mă sustrag dela lume și să mă ascund sub arborii cei mai stufoși, totuși, de cum începeau a se coace cireșele și până ce se culegeau strugurii, mă vizitau pe neașteptate numeroșii mei amici studenți din clasele gimnaziale, cărora le concedasem privilegiul de a se bucură de fructele proprietății mele ca de ale lor proprii. Adese ori mă vedeam silit să trimit ca să aducă chiar câte doi-trei miei, pentruca să improvizez prânzuri pe iarbă verde, unde degetele ne serviau drept furculițe și dinții drept cuțite ; iar dacă niscai lăutari se întâmplă a se rătăci pe acolo, *hora* sau *brâul* făceau să se bătăturească iarba de sub copaci și valea să răsune de țipete de veselie (pag. 4).

Acelaș fapt îl cântă în *Zi'ntâi Mai 1857*.

In *Boala mea*, el biciuește între altele pe traducătători, învinuindu-i că reproduc pe dea'ntregul frazele streine în limba noastră și că formează cuvinte după plac. Aceeaș pornire contra lor o întâlnim și în *Suvenire :*

Se face o speculă infectă din partea pretinșilor literați, cari fără a cunoaște nici limba din care traduc, nici limba în care scriu, stimulați numai de spiritul mercantil, aleg cărțile cele mai rele, preferind adesea pe cele pornografice, ca să le dea publicului ; și acest public, îndopat mereu cu insanitățile literaturilor streine, departe de a-și polei mintea cu ceva, își corumpe gustul literar și chiar moravurile (pag. 392).

In *Ura mea* își arată dezamăgirea îndurată din cauza multora în cari crezuse cu adevărat, între aceștia nu-

mărând şi pe aristocraţi. De sinceritatea lor nu se îndoise în tinereţe, când îl poftiau la masă şi-i lăudau versurile. Şi aici e un fapt din vieaţa lui, povestit în *Suvenire*. Pe când e ràfuncţionar, iar ministru, marele logofăt Costache Sturza, se stabilise obiceiul ca unul din funcţionari să facă «dejurnă» acasă la ministru. Când i-a venit şi lui rândul, şi-a îndeplinit aşà de bine datoria, încât a fost oprit acolo să îndeplinească tot el în fiece zi rolul acesta, i s'a pus o cameră la dispoziţie şi a mâncat zilnic la masa marelui boier (p. 366). In curând a fost prezentat şi soţiei ministrului, cocoana Marghioliţa, o celebră frumuseţe a vremii, care l-a rugat să-i citească din versurile lui. I-a citit în adevăr o cantonetă satirică, pentru care a primit laude dela ea, iar dela ministru o sărutare pe frunte şi rangul de pitar (pag. 374-375).

Tot din *Suvenire* cunoaştem cine e săracul fericit pe care-l cântă în poezia cu acelaş nume că a luptat de mic cu lipsa, că la moartea mamei au rămas 13 copii şi că el numai prin muncă şi cinste s'a ridicat. Este tocmai poetul, aşà cum şi-a povestit vieaţa în bucăţile «Din copilărie» şi «Din tinereţe» din volumul citat.

Tot reminiscenţe din vieaţă cuprind şi alte poezii, fără să le recunoaştem însă din *Suvenire*. Astfel sunt:

Rangul meu, cu prilejul înaintării lui la rangul de spătar;

Triumful dela 7-9 Oct. 1857, cu prilejul memorabilelor şedinţe ale Divanului ad-hoc, când s'au votat cele patru puncte premergătoare Unirii. Sion a înţeles în mare însemnătatea acelor zile, fiindcă presimţià

efecte bune nu numai pentru Românii de dincoace şi de dincolo de Milcov, ci şi pentru cei de peste Prut şi de peste Carpaţi:

Oltule, trimete-o undă
Repede din matca ta
Pân' la Nistru să pătrundă
Şi să facă a săltă.
Vânturi line suflătoare,
Treceţi şi peste Carpaţi,
Duceţi ştiri mângâietoare
La iubiţii noştri fraţi.

Şi în sfârşit trei poezii consacrate Unirii: *La Unire, Visul* şi *Marşul Unirii.*

Dacă cele cari cântă întâmplări din vieaţa lui au un caracter prea personal, celelalte îl leagă de întreaga generaţiune eroică dinaintea Unirii Principatelor. Pentru triumful dela 5 şi 24 Ianuarie 1859 a contribuit şi el, dacă nu printr'un deosebit talent, dar prin dragostea de trecut, prin patriotism şi prin optimismul cu care vedeà viitorul. In această privinţă este un bun elev al lui Alecsandri. Iată poezia *Vrăjitoarea*, amintind şi ca fond şi ca versuri pe marele poet:

— Spune-mi bună vrăjitoare
Ce se-arată 'n drumul meu?
— O furtună trecătoare
Şi apoi un curcubeu
Vestitor de fericire,
Care va încununà
Pe Români, când în Unire
Ţară mare vor formà.

Poezia este din 1847. Acelaş optimism în 1848, cum constatăm în *Dorul ţării :*

Dar Dumnezeu e mare!
Şi timpuri vor veni,
Când lanţul tău cel tare
De sine s'a sdrobi.
Pe cer încă luceşte
Luceafăr românesc,
Românul tot trăeşte,
O ţară ce doresc!

Acest optimism s'a accentuat mereu. În 1848 el ia parte la revoluţiune şi suferă loviri în timpul mişcării, suferă apoi exilul; şi până la plecarea lui Mihail Sturza din domnie rătăceşte prin Ardeal şi Bucovina, având prilejul să fie de faţă la impunătoarea manifestaţie românească dela Blaj şi trăind apoi în Bucovina — la Cernăuţi şi la moşia familiei Hurmuzaki — între cele mai patriotice suflete ale Moldovei. Mediul acesta l-a atras cu desăvârşire şi a făcut din el încă un cântăreţ al credinţei oarbe că neamul nostru e mânat de o bună ursită. Are apoi bucuria să asiste la întronarea unui Domn atât de iubit noii generaţiuni, cum a fost Gr. Ghica, la tractatul de Paris şi la reluarea unei părţi din Basarabia. Cum să nu cânte atunci cum a cântat, cu prilejul acesta:

Iată cerul se deschide, steaua noastră se arată
Viitorul nostru-i mare, plin de pace, fericit!
Vin şi tu la noi în horă să-ţi dăm inimă bărbată
Şi dovezi că te-am iubit.

(La Basarabia).

În serviciul idealurilor naţionale el înţelegeà să-şi pună nu numai munca, dar şi talentul. Pare-se că

aveà chiar convingerea aceasta despre rolul poetului, anume de a provocà avânturi şi chiar de a îndreptà. O spune dealtfel direct, dar numai odată şi în treacăt, când se adresează prietenului său Dăscălescu — poet şi el — cu prilejul scoaterii dintr'o slujbă. Il încurajază să nu regrete, fiindcă mult mai mare serviciu va aduce ţării cu versurile sale, decât cu funcţiunea:

O idee fericită pusă 'n versuri de-un poet
Este tare ca şi vocea unui înger sau profet:
Inimilor amorţite poate suflet a le da,
Sufletele degradate poate a le îndreptà.

Nu-i putem atribui lui Sion concepţia socială a poeziei, pe care o aveà contemporanul său din Ţara Românească, Cezar Boliac. Acela o exprimà limpede şi o aduceà la îndeplinire în aproape fiecare poezie, luptând pentru desrobirea Ţiganilor şi bunul traiu al clăcaşilor.

Nu i-o putem atribui, fiindcă n'a realizat-o. Intr'o poezie, e adevărat, declară că el simte suferinţa asupritului şi-l plânge, că fericirea lui depinde de a mulţimii, tot aşà precum îi e dat să întreţină patriotismul, dacă începe să se stingă:

A ta 'ntreagă fericire
Stă în lux şi în amor,
Iar a mea cu osebire
Stă în soarta tuturor.
Asupritul de se plânge
Eu il plâng, ca el simţesc.
Patriotismul de se stinge,
Eu în pieptu-mi îl nutresc.

(Părul meu alb).

Dar poeziile lui nu se resimt de primul din aceste principii, cum se resimt poeziile lui Boliac, deşi enunţarea principiului este identică la amândoi [1].

Dar când spune Sion că poezia poate da vieaţă sufletelor amorţite şi poate hrăni patriotismul, se gândeşte desigur la rolul ei dintre 1840 şi 1860, de a pregăti sufletele şi de a le pune în mişcare pentru realizarea idealului din 1859. Şi în adevăr, în practică, aşà a fost. Sion a stat alături de Bolintineanu şi Alecsandri, mai ales alături de acesta, ca să profetizeze cu deplină încredere fericirea pe care soarta ne-o pregătia.

Sion a fost şi un bun povestitor, dovadă *Suvenirele* [2]. Când a îmbinat în poezie cele două elemente, povestirea şi patriotismul, a izbutit. Deaceea din poeziile patriotice cele mai reuşite sunt cele epice. Se disting între acestea *Măriréa strămoşilor* şi *Pe movila Rabaei :*

Când ordiile tătare
Năzuiau a ne călcà
Şi-ale noastre sfinte-altare
Se cercau a le prădà,
Se sculau cu mic, cu mare
Moşii noştrii şi-i goniau,
Căci a patriei scăpare
Le da suflet şi 'nvingeau.
Aşà, zău, spuneau bătrânii
Cum că se băteau Românii,

zice el în cea dintâi. *Pe movila Rabaei* este o povestire epică bine închegată, cu mult avânt pe alocuri, care întrece pe ale lui Bolintineanu şi trebuie totdeauna citată între povestirile noastre eroice, destul de puţine

[1] A se vedeà Cezar Boliac, *Meditaţii şi Poezii*. «Minerva», 1915, prefaţa.
[2] Vezi prefaţa lor, ed. «Minerva», 1915.

la număr. Movila e pe malul Prutului, la Stănileşti, locul vestitei lupte dintre Ruşi şi Turci. Vederea ei inspiră poetului reminiscenţe istorice. Intâi năvălirile barbare, deoarece movila se atribuie Avarilor. Apoi luptele cu Tătarii, fiindcă movila e în drumul Bugeacului, lupte cari au încheiat pentru poet epoca glorioaselor noastre lupte :

Pe atunci ştiau Românii a fi bravi pentru-a lor ţară.
Cu curaj mergeau la luptă şi nu o lăsau să piară.
Fără de a lor bravură, astăzi n'am avea noi nume,
N'ar fi ţara românească între alte ţări din lume.
Dar după acele timpuri de mărire vitejească,
Vai! venit-au triste timpuri peste ţara românească.
Tu le ştii, movilă tristă, toate timpurile-acele,
Căci vieaţa ta cu-a noastră a văzut tot zile grele.

Îi vine atunci în minte lupta dela Stănileşti, pe care movila a văzut-o. Poetul plânge pe marele împărat rusesc bătut aici, dar plânge mai ales soarta tristă rezervată ţărilor noastre: Cantemir fugit în Rusia, Brâncoveanu decapitat şi în curând pe tronurile româneşti instalaţi Fanarioţii. Sunt accente sincere, e o durere adevărată :

Cantemir, Domnul Moldovei, în Rusia emigrează,
Nobila lui seminţie [1] limbi streine ilustrează.
Brâncoveanu, pus în lanţuri, se supune la torture.
Mai întâi căzând el vede sub a Turcului secure
Patru capete frumoase, patru capete iubite,
Patru fii, ca mândri îngeri, patru flori îmbobocite.
După chinuri fioroase, capul său cel nobil cade ;
Iar pe tronul Românie! Domn român, vai! nu mai şade.
Fanariotul crud şi lacom aici cuibul îşi găseşte,
Veneticul fără lege ţara o batjocoreşte,

[1] Antioh Cantemir, scriitor rus, 1708—1744.

Iar Românul, vai de dânsul! umilit, fără dreptate,
Ca strein în a sa ţară plânge, geme, 'n piept se bate.
Chiar ca vita cea de muncă, pleacă capul la 'njugare.
Cel întâiu ce vine 'n ţară pentru el este mai tare.
Casa lui, focul din vatră, vita lui de lângă casă,
Apa, codrul sau câmpia, bucăţica depe masă,
Pruncii lui şi chiar soţia, tot ce are e'n pieire,
Căci streinu-şi însuşeşte strămoşeasca moştenire.
Par'că vrei să rumpi tăcerea, o movilă întristată ?
De aceste suvenire poate şi tu eşti mişcată ?

Movila mai reaminteşte neaşteptata purtare a Rusiei faţă de noi, când ne-a luat Basarabia:

Te-ai mirat văzând cum Prutul s'a făcut hotar de ţară.
Când Moldova pân la Nistru avea vechile-i hotară.

Dar tot ei i-a fost dat să vadă şi întoarcerea la Moldova cel puţin a unei părţi din Basarabia răpită.

Aici se încheie şi poezia.

POEZIILE SATIRICE. Un alt principiu literar pus cu prisosinţă în practică de Sion a fost acela că poezia poate îndreptă sufletele degradate. De aici pornesc satirele lui. In poezia-prefaţă a volumului din 1857, reprodus aici, el a ţinut anume să atragă atenţiunea că i-a plăcut să cânte bucuriile şi tristeţile tinereţii, să cânte patria şi să satirizeze. Am relevat mai sus poeziile patriotice.

Cele satirice sunt:

Censorul meu (1845) contra judecătorilor vremii şi a administraţiei, pe care o învinueşte de hoţii;

Câinele meu (1845) contra miniştrilor, proştilor, ciocoilor, judecătorilor, trădătorilor;

Bunul creştin (1846) contra fanfaronilor;

Punga mea (1846), cu ideia că banii te scutesc și de învățătură și de rang boieresc;

Părul meu alb (1847) contra tiranilor Moldovei și a desfrânaților;

Zi 'ntâi Aprilie (1847) contra deputaților ignoranți, a arendașilor impilători, a judecătorilor, a femeilor imorale;

Anul nou (1848) contra deputaților cari dorm în ședință, contra infidelității și a judecătorilor;

Urangutanul (1850) contra spiritului de imitație, contra disprețului limbii materne, contra femeilor voalate, contra luxului;

Anul nou (1851) contra arendașilor împilători, a jandarmilor, a judecătorilor, a lipsei de școli la țară, a jucătorilor de cărți («stosarii»);

Ura mea (1852) contra amăgitorilor și a patrioților interesați;

Azi nebun și mâine cuminte (1853) contra fanarioților, a falsilor patrioți, a poeților răi.

Epistolă amicului D. Dăscălescu (1856) contra celor ce primesc mită, contra adversarilor Unirii, contra lingușitorilor. De obiceiu el e glumeț, uneori împrumută și tonul serios, amestecându-le pe amândouă în aceeaș poezie. In această satiră însă e adânc indignat și nu-și mai îngăduie glumă. In contra rușfeturilor, a mitei, are o pornire de nobilă indignare:

Avuția din rușfeturi o ca pleava pe pământ,
Ce se spulberă și piere la suflarea unui vânt;
Avuția din rușfeturi este foc mistuitor,
Care arde și plămânii unui strâmb judecător;

Avuţia din ruşfeturi e blestem dumnezeesc,
Care cade pe urmaşii celor ce o dobândesc;
Avuţia din ruşfeturi este-un fier întipărit
Pus în fruntea criminală unui om nelegiuit.

Veneticul; Contra Fanarioţilor [1];
Boala mea contra scriitorilor cu orice preţ.

Volumul mai cuprinde:

Poezii erotice, *Portretul meu, La Elena;*

Elegii, *Privighetoarea, Muza şi Poetul, La moartea lui P. Cazimir, Lacrimele, Pe albumul d-nei M. P., Carnavalul veneţiei, Suvenirea;*

Elegii patriotice, *Dorul ţării, Rândunelele proscrisului, Adio Bucovinei, Poetul şi Muza;*

Cântece, *Zefirul, Inima şi speranţa, Ţigara, Roza, Călugăriţa, Dorinţa. Vrăjitoarea, Norocul, Cugetarea, La ea, Ghirlanda,* [2] *Timpul şi amorul, Cântec, La o copilă, Floarea amorului, Dorul nebun, Ura şi amorul.*

Imnuri religioase, *Ruga,* în care preamăreşte creaţiunea, şi *Cuvântul divin,* în care cântă cele 9 fericiri.

Din toate, imnurile religioase atrag cu deose-

[1] Şi în special contra caimacanului Vogoridi, zice d-l N. Iorga: «El atacă desluşit clasa politică grecească, ce stăteă duşmăneşte în faţa unioniştilor, cu caimacanul Vogoridi în frunte:

Cine patrie nu are
Şi o cată 'ntre Români,
Cine cată zestre mare
Şi o are 'ndată 'n mâni

cântă el la urechia aceluia care-şi căpătase 'n ţară un rost şi o avere prin căsătoria cu fiica lui Conachi...» *(Ist. lit. rom. în veacul al XIX-lea,* III, 241).

[2] Versuri din această poezie citează Bolintineanu în romanul său *Manoil.*

bire atenţiunea; şi aci, ca şi la povestirile eroice poetul nu şi-a dat seama că e pe o cale bună şi n'a cultivat-o îndestul. Inspiraţia lui este aici mai sinceră decât în satire, elegii şi cântece, iar exprimarea ei mai izbutită şi mai uniform izbutită, nu numai pe alocuri. Nu-i lipseşte nici avântut necesar înălţimii subiectele pe cari le alesese:

Le voiu zice, le voiu zice, eu cu tot sufletul meu:
Adoraţi a lui putere, adoraţi numele său.
Ridicaţi ochii la ceruri, vedeţi în mărirea sa
Acest soare care vine ca mărire-a s'arătă.
Dela el primiau lumină timpii ce s'au strecurat
Şi 'nfocata lui lucire nu s'a scurs, n'a încetat.
Totdeauna 'n toată ziua el se 'ntoarce regulat,
Ca un focular de flăcări luminos şi'nflăcărat,
Să salute pe eternul şi naltul Dumnezeu,
Şi-umilitul nostru suflet să-l răsfrângă 'n focul său.

Sion, ca poet, va trăi prin partea cea mai puţin cultivată de el: povestirile eroice şi imnurile religioase. Restul operei lui poetice rămâne cu o netăgăduită însemnătate istorică pentru perioada premergătoare Unirii.

PETRE V. HANEŞ

18 Septemvrie 1915.

BCU IAȘI CENTRALA UNIVERSITARĂ LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PREFAŢA

In oglinda vieţii mele
Eu trăind m'am tot uitat
Şi cu aste versurele
Anii mei s'au strecurat.
Fi-vor sau nu preţuite,
Eu aci le-am tipărit.
Cititorule iubite,
Fi-vei oare mulţumit?

Aici e a mea junie
Cu-ale sale nebunii,
Cu-al său foc de poezie,
Cu-ale sale reverii,
Cu vieaţa-mi trecătoare,
Cu-ori ce dor închipuit!
Mulţumit vei fi tu oare,
Cititorule iubit?

Aici lăcrimi de durere
Al meu suflet zugrăvesc;
Aici plângeri de plăcere
Cu amorul se 'ntâlnesc;

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Aici zilele-amărîte
Şi-al meu secol aurit!
Dar tu, cititor iubite,
Fi-vei oare mulţumit?

Aici vieaţa-mi ideală
Cu-ale sale desmierdări;
Aici lumea cea reală
Cu-ale sale sbuciumări;
Aici satiri muşcătoare
Lângă glume de iubit!
Mulţumit vei fi tu oare,
Cititorule iubit?

Aici patria-mi iubită
România ce ador,
Cu-a ei soartă fericită
Sau cu versul ei de dor;
Aici ale ei ursite,
Şi tot ce eu i-am dorit!
Dar tu, cititor iubite,
Fi-vei oare mulţumit?

Iată cartea vieţii mele!
Iată ce am făcut eu
Cu aceste versurele
Ce-au ieşit din pieptul meu!
Pentru lumea cârtitoare,
Ce-ar fi oare de vorbit?
Mulţumit vei fi tu oare,
Cititorule iubit?

Bucureşti, 1857, Sept.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CENSORUL MEU

Domnul censor, om de treabă,
Intâlnindu-mă 'ntr'o zi:
«Sionaş, glumind, mă 'ntreabă,
Ce ai tu a-mi bănui?
Poate foarfeca-mi nu-ţi place
Unde ştie-a ciocârti?
Dar eu, dragă, n'am ce-ţi face;
Aşă lucruri dacă-i scri,
Nu-ţi dau voie-a tipări.

Ştiu că'n ţară-s multe rele
Care cer a se 'ndreptă!
Ştiu că patimile-s grele
Pentru biata muza ta;
Ştiu că de negustorie
Orice post îţi pare-a fi.
Dar s'o scrii, e nebunie;
Şi de-aceste dacă-i scri,
Frate, nu poţi tipări.

Ştiu că'n ţară nedreptatea
Este-un rău nevindecat,
Şi că toată răutatea
Este'n oamenii de stat.
Ştiu că toată ţara plânge;
Dar nu-i chip de a gândi.
Trebuie să curgă sânge . . .
Şi de sânge dacă-i scri,
Nu-ţi dau voie-a tipări.

Satire de vrei a face,
Trebui să te cumpăneşti;
Ştii că multor nu le place
Unde-i doare să-i loveşti.
Pe judecători ce pradă
De te-i pune-a biciui,
Intru eu cu ei în sfadă,
Şi de dânşii dacă-i scri,
Nu-ţi dau voie-a tipări.

Despre drepturi siluite,
Despre rele trebi de stat,
De hoţii meşteşugite
Ce se fac neîncetat,
N'ai nici un cuvânt a spune;
Nu ai drept a le lovi,
Trebui să le iei de bune,
Căci oricum dacă vei scri,
Nu-ţi dau voie-a tipări.

Fă sonete, scrie ode
Pentru domni, pentru boieri:
Scrie orice despre mode,
Despre coarne sau muieri.
Ciocoism şi umilire,
Predică cât vei pofti;
Şi atunci cu mulţumire,
Orice fleacuri dacă-i scri,
Îţi dau voie-a tipări.»

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CÂNELE MEU

In micuţa mea domnie
Un ministru am şi eu.
Cine vrea ca să mi-l ştie,
Afle că-i cânele meu.
Relele deprinderi care
La noi lumea astăzi are
Lui prin cap nu i-au intrat.
De-ar lătrà,
De-ar turbà
Câţi miniştri ne-au muşcat!

Cinevà poate să zică
Că e prost şi dobitoc.
Mă iertaţi, nu e nimica;
El e bun pentru-al său loc.
Câte dobitoace 'n lume,
Sunt în posturi de mari nume,
Şi pe lume-au înşelat!
De-ar lătrà,
De-ar turbà
Câţi proşti lumea o 'ncurcat!

Une ori se gudurează,
Ca să-i dau un osişor.
El atunce imitează
Pe ciocoiul târîtor.
Dar Filon mă şi iubeşte,
Când ciocoiul m'amăgeşte.
Filon nu e diplomat;
De-ar lătrà,
De-ar turbà
Câţi ciocoi ne-au înşelat!

Filon latră, când simţeşte
Că îmi vine vreun duşman.
Astfel muza mea pândeşte
Pe oricare şarlatan
Care-l vede 'n tribunale
Dând dreptatea pe parale
Celui ce l-a cumpărat.
De-ar lătră,
De-ar turbà
Câţi ruşfeturi au luat!

Când cuget la-al ţării bine
Şi mă aflu încântat,
Filon vine lângă mine
Cu un aer întristat.
Par'că-mi zice: «hei, stăpâne,
Ce păcat că sunt eu câne!
Fraţii nu te-ar fi înşelat».
De-ar lătră,
De-ar turbà
Câţi fraţi ţara au trădat!

Când mândruţa mă sărută
Şi îmi jură de-al ei dor,
Filon vine şi-mi strănută;
Par'că-mi zice încetişor:
«Nu, nu crede ce-ţi vorbeşte,
Ea, stăpâne, mâni iubeşte
Pe un altul mai bogat».
De-ar lătră,
De-ar turbà
Câte-amor pe bani au dat!

ZEFIRUL

Rozele m'au legănat,
Căci cu ele-s nencetat.
Depe roze acum viu
Peal copiliţei sân.
Tot pe roze voiu să mor,
Ele sunt al meu amor.
Iarna aripele-mi stau :
Puteri ele atunci n'au.
Primăvara, cum o văd,
In tot locul mă răped ;
Sărut roze, sărut flori
Şi gonesc crude sudori.
Impăratul din palat,
Muncitorul dela sat,
Cuconiţa dela bal,
Ţărăncuţa depe mal,
Toţi şi toate mă doresc
Să viu să le răcoresc.

BUNUL CREŞTIN

Creştini, oameni ce-aveţi frică
Pentru lumea viitoare!
Aveţi suflet bun oricare ;
Căci făcând aice bine
Nu vă temeţi de nimica.
Luaţi pildă dela mine :
Eu, deşi nu prea mă 'nchin,
Dar sunt foarte bun creştin.

BCU IAŞI CENTRUL UNIVERSITY LIBRARY

Pentru fapte ne'ntinate,
Pentru inimă curată,
La duhovnic nu odată
Am spus că-aş aveà plecare
Să le am nestrămutate;
Dar călugărul le are?
Eu deşi nu mă închin,
Dar, zău, sunt prea bun creştin.

Pentru mile, eu dau rândul
La cei care au avere.
Eu, la cela care-mi cere,
Întind numai vorbă bună.
Totdeauna însă gândul
Mi-l păstrez pentru-o minciună
Că, deşi nu mult mă 'nchin,
Dar sunt foarte bun creştin.

Iubesc să sărut copile;
Să gust lucrul care-mi place,
Şi să cânt, când n'am ce face,
A 'mpilaţilor dreptate,
Dar în Biblie sunt file
Ce spun că-astea nu-s păcate.
Deşi nu mă prea închin,
Însă cred că sunt creştin.

Punga-mi este foarte mică;
In ea sufletu-mi 'ncape.
Vă păziţi ca să nu scape
În ea, fraţi, virtutea voastră;
Căci în raiu cu mare frică
Veţi şedeà 'naintea noastră.
Eu deşi nu prea mă'nchin,
Dar în raiu trec ca creştin.

De mă laud, ce vă pasă?
Fanfaroni sunt mulţi în lume
Ce ca mine îşi dau nume.
Aşà zic eu înţeleptul
Ce cu fruntea seninoasă
Am să merg în raiu de-adreptul.
Eu, deşi nu mă prea 'nchin,
Dar trăesc ca bun creştin.

INIMA ŞI SPERANŢA

SPERANŢA

Dulce inimioară,
Ce te-ai întristat?
Ce dor te omoară
De plângi ne 'ncetat?
Ce nu vii la mine?
Ce m'ai părăsit?
Ştii că eu cu tine
În lume-am venit.

INIMA.

Ah! de-a mea întristare
Nu mai întrebà.
Dorul meu e mare,
Nu-l poţi alinà.
Ce să viu la tine?
Tu mă 'nşeli mereu;
Nu faci nici un bine
Sufletului meu.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

SPERANȚA.

Să te 'nșel pe tine,
Eu, îngerul tău?
Eu, ce-ți voesc bine
Ca un Dumnezeu?
Dulce inimioară,
Iată-mă că vin;
Ca pe-o surioară
Să te strâng la sân.

INIMA.

Tu ești ca o rouă:
Vii și cazi pe flori,
Numai când nu plouă,
Seara pân' la zori.
Soarele s 'arată?
Vântul a suflat?
Tu te-ai dus îndată,
Ca vântu-ai sburat.

SPERANȚA.

Dar tu, scumpă floare,
Nu te-ai vesteji,
Dacă după soare
Eu nu aș veni?
Mă duc și viu iară
Să te 'nsuflețesc;
Nu las eu să piară
Floarea ce iubesc.

BCU IAȘI/CENTRU UNIVERSITY LIBRARY

INIMA.

Adă-mi dor, iubită,
Visuri de amor —
Pacea mea răpită...
Altfel, dragă, mor!
Cântă-mi cântecele
Să mă 'nsufleţesc,
Şi de patimi grele
Să mă răcoresc.

SPERANŢA.

Visuri amoroase,
Inimo, ţi-oiu da.
Cântece frumoase,
Soro, ţi-oiu cântà.
Fii tu lângă mine,
O, iubita mea,
Şi-orice dulce bine,
Oricând vei aveà.

ŢIGARA

Ce fel, dragă mândruliţă,
Vreï acuma a fumà?
— Da de ce nu, măi bădiţă,
Dacă moda e aşà?
Asta este propăşire,
Nu e numai mulţumire.
Paf! puf!
Sboară fum.
Paf! puf!
Cade scrum.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Dragă, zău, aceà ţigară
Este lucru neplăcut:
Gura ţi se face-amară
Şi nu pot să te sărut.
— De nu-ţi place, măi bădiţă,
Găsesc cui să dau guriţă.
Paf! puf!
Nu vezi fum?
Paf puf!
Nu vezi scrum?

Să fumăm dar, drăguliţă,
Dacă moda e aşà.
La amara ta guriţă
Eu pe altul n'oiu lăsà.
Să fumăm şi 'n plăcere
Să 'necăm orice durere.
Paf! puf!
Sboară fum.
Paf! puf!
Lumea-i scrum.

Hai să ne ţinem de lume
Cu ţigări şi cu amor.
Vieaţa, patrie şi nume.
Sunt un vis amăgitor.
Toate 'n lume sunt ca fumul
Şi se spulberă ca scrumul.
Paf! puf!
Lumea-i fum.
Paf! puf!
Toate-s scrum.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Toată lumea azi fumează.
Şi câţi s'au infumurat!
Şi câţi iarăşi lăcrămează
Căci pe nas fumul le-a dat.
Dă-mi dar, dragă, o ţigară
Căci mi-e inima amară.
Paf! puf!
Sboară fum.
Paf! puf!
Omu-i scrum.

Zică lumea orice-i place,
Şi cârtească cât a vrea;
Noi plăcerea ne vom face,
Şi mereu vom ţot fumà
Ne-om uità prin fum la lume
Şi ne-om trece vieaţa'n glume.
Paf! puf!
Vieaţa-i fum.
Paf! puf!
Omu-i scrum.

PUNGA MEA

Azi am bani, azi am parale,
Azi de lume joc îmi bat.
Şi 'n tractir şi 'n tribunale
Sunt primit şi 'mbrăţişat.
Azi copilele mă chiamă
De amor să le dau seamă.
Sună, sună,
Pungă, sună;
Soarta mea tu o faci bună.

BCU IAŞI CENTRALA UNIVERSITY LIBRARY

Onoraţi-mă, cochete,
Şi voi, bravi judecători.
Eu ştiu ce-i a voastră sete:
Credeţi tot în bănişori.
Pe bani daţi amor, plăcere;
Fără bani, dreptatea piere.
Sună, sună,
Pungă, sună;
Tu faci judecata bună.

Azi am merit foarte mare,
Căci mi-e punguliţa grea.
Mândruliţei i se pare
Că în frunte am o stea.
Astăzi toţi mi se închină
Căci mi-e punguliţa plină.
Sună, sună,
Pungă, sună;
Când eşti plină, mult eşti bună.

Fără nici o 'nvăţătură,
Eu trec astăzi de 'nvăţat.
Toţi se uită 'n a mea gură,
Când punguliţa mi-a sunat.
Banul face al meu nume,
Banul mă ridică 'n lume;
Sună, sună,
Pungă, sună;
Faima mea tu o faci bună.

Să am rang sau boierie?
Aste lucruri sunt prea mici.
Ştiu Armeni şi Greci o mie
Boieriţi pe irmilici.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Banul la toţi face lege:
Pe cei răi din buni n'alege.
Sună, sună,
Pungă, sună;
Lumea rea tu o faci bună.

Astăzi curtea mă pofteşte,
Post sau slujbă vrea să-mi dea.
Ştiţi de ce mă măguleşte?
Pentrucă mi-e punga grea.
Zică cine orice-a zice,
Ţara noastră e ferice.
Sună, sună,
Pungă, sună;
Căci toţi joacă pe-a ta strună.

ZÎNTÂI APRILIE

Astăzi pot fără'ndoială
Să vă spun orice voesc.
Nu se cere socoteală
Astăzi celor ce minţesc.
Ascultaţi ce vă voiu spune
Eu, al glumelor copil,
Şi luaţi-le drept bune
Pentru zîntâi April.

Intr'o mare adunare
Pe mai mulţi am auzit
Lăudând cu înfocare
Pe un domn nelegiuit.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

De nu credeţi aşà glume
Intrebaţi pe Mihail,
Aşà se vorbeşte 'n lume
Azi în zîntâi April.

Am văzut capre râioase
Că şi-au pus coarne de bou,
Şi muscuţe fără oase
Ridicând câte un ou.
De nu credeţi dela mine
Aşà glume de copil,
Osândească-le ori cine.
Căci e zîntâi April.

Am văzut un măgar mare
Decorat şi cornorat,
Zicând că-i politic tare
Şi că-i vrednic om de stat.
De nu mă credeţi pe mine
Intrebaţi pe Mihail,
El vă spune anume cine
Azi în zîntâi April.

Am văzut şi coconiţe
Pentru dragoste jurând,
Şi dând ale lor guriţe
Ori şi cui şi ori şi când.
Mândruliţă! nu mă face
Că sunt prost ca un copil,
Dar să port coarne nu-mi place
Azi în zîntâi April.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Am văzut meşteri de rime
Ce-şi zic fii lui Apolon,
Şi cred că ca ei nu-i nime
Mai de spirit şi bonton.
De vedeţi că biata muză
Nu-şi găteşte un azil,
Poeţi! daţi-o prin spuză;
Azi tot e zîntâi April.

Am văzut deşertăciunea
In trăsuri cu patru cai,
Şi 'n noroiu înţelepciunea
Petrecând-o cu alaiu.
Cine va voi să zică
Că-asta-i vorbă de copil,
Este om chiar de nimică
Azi în zîntâi April.

Eu şi altele v'aş spune;
Am văzut şi-am auzit
Lucruri foarte de minune,
Însă sunt cam îngrijit:
Ţara este spionată
De al nostru Mihail;
Vorba lungă nu-i iertată
Nici în zîntâi April.

ROZA

Vrei, copilă nemiloasă,
Vrei să-ţi cânt numai decât,
Şi pe Muza mea lenoasă
Par'că vrei s'o strângi de gât.
La puterea ta cea mare
Eu sunt gata a mă'nchină,
Dar cu versuri nu-s în stare
Totdeauna a cântà.

Îmi dai de subiect o roză
Ce-ai găsit lângă-un pârâu ;
Şi îmi zici că nu e proză,
Floarea pusă'n pieptul tău.
Ştiu, iubită, că ca tine
Alta'n lume n'oiu aflà ;
Dar acuma, zău, nu-mi vine
Pentru-o roză a cântà.

Zici că roza te încântă
Ca şi poezia mea,
Că tu şi pentru o plântă
Poţi iubire a aveà.
Ştiu că eu nu pot preface
Inima şi firea ta,
Deaceea, zău, nu-mi place
Pentru roze a cântà.

Zici că roza pe tulpină
Cu-un amor ţi-o 'nchipueşti
Şi deaceea prin grădină
Întâlnirea mea doreşti.

BCU IASI/CENTRU

Oh! această poezie
S'o faci altora n'aş vrea,
Căci ar fi o nebunie
Şi-apoi nu ţi-aş mai cântà.

Zici că roza lângă sine
Aveà un alb fluturaş;
Oare, dragă, lângă tine
Nu erà vreun flăcăiaş?
Oare nu te scormoleşte
Cugetul de-a mă trădà?
Spune-mi, zău, căci oboseşte
Muza mea de-a mai cântà.

Zici că inima mea-ţi pare
Cum că s'a răcit de tot
Şi că după-a mea schimbare
Să te mai iubesc nu pot.
De când ne-am văzut, iubită,
Pururea-mi vorbeşti aşà.
Dar o inimă răcită
Crezi că poate-a mai cântà?

CĂLUGĂRIŢA

De când sunt la mănăstire,
Sunt mireasa lui Hristos.
Lângă-a lumii fericire
Duc un traiu foarte frumos.
Cu acel ce pătimeşte
De amor compătimesc;
Căci scriptura-mi porunceşte
Să trăesc şi să iubesc.

Prin post şi prin rugăciune
Pe dohovnici îi împac.
Prin amor şi fapte bune
Drumul către raiu îmi fac.
Însă fără făţărie
Eu amorul preţuesc;
Căci scriptura chiar îmi scrie
Să trăesc şi să iubesc.

Maica stariţa îmi cere
Suflet blând şi cap plecat,
Al meu suflet vrea plăcere
Căci e tânăr şi'nfocat.
Pentru ca să fiu ferice
Toate cele le'mplinesc,
Căci scriptura chiar îmi zice
Că ce-mi place să iubesc.

Legea-mi cere umilire,
Rassă, mantă, comănac.
Firea-mi cere mulţumire;
Aşà dar ce să mă fac?
Eu nu ştiu ce voiu alege
Dar la toate mă unesc;
Căci scris este chiar în lege:
Legea, vieaţa să iubesc.

Că-oiu s'ajung o muceniţă,
Este lucru prea văzut;
Căci cu calda mea guriţă
Eu sfinţi pururea sărut.

La cel ce mă curteneşte
Nu ştiu să mă 'npotrivesc,
Căci scriptura nu-mi opreşte
Sfinţii mei să nu-i iubesc.

Astea nu ştiu de-s păcate;
Dar cevà dacă-am greşit,
Să dea seama despre toate
Cei ce m'au călugărit!
De junia ce-mi zâmbeşte
Trebui să mă folosesc
Şi cum ea îmi porunceşte
Trebuie ca să iubesc.

PĂRUL MEU ALB

Vrei să ştii, o dragă fată,
De ce părul mi-a albit?
Şi nu vrei să crezi odată
Că chiar am îmbătrânit?
Tu nu crezi că pentru mine
Un an trece 'ntr'un minut,
Şi că părul cel alb vine
Repede, nepriceput?
Altfel, zău, iubita mea,
Eu păr alb nu aş aveà.

Tu, în lumea asta mare,
Te-ai născut pentru plăceri.
Nu ştii soarta celui care
E menit pentru dureri.

Nu ştii câte simţiminte
A lui inimă-o lovesc;
Nu ştii câte eleminte
Vieaţa lui o răsboesc.
Altfel, zău, drăguţa mea,
Păr alb omul n'ar aveà.

A ta'ntreagă fericire
Stă în lux şi în amor.
Iar a mea cu osebire
Stă în soarta tuturor.
Asupritul de se plânge,
Eu îl plâng, ca el simţesc,
Patriotismul de se stinge
Eu în pieptu-mi îl nutresc.
Şi dar crezi, iubita mea,
Că păr alb nu aş aveà?

Cum cânţi tu de bună voie
Fantazii pe-al tău clavir,
Cânt şi eu, dar de nevoie;
Căci mi-e sufletu'n delir.
Văd' pe unii că suspină
Sub tirani nesimţitori,
Şi Moldova toată plină
De'mpilaţi şi'mpilători!
Aşà nu pot, scumpa mea,
Părul alb a nu-l aveà.

Cum tu râzi de sburdăciunea
Unui flutur ce-a sburat,
Eu râd de deşertăciunea
Ce pe oameni a turbat.

Privesc cum prin desfrânare
Din zi 'n zi mai răi se fac,
Şi că mai tot omul are
Câte-o boală fără leac.
Aşà dar, iubita mea,
Cum păr alb nu aş aveà?

De puteam şi eu ca tine
Pentru tine să trăesc,
Gustând numai al tău bine
Fericirea-mi să găsesc;
De voiam să-mi fac un nume
Numai lângă-al tău amor
Şi la relele din lume
De eram nesimţitor;
Atunci numai, scumpa mea,
Părul alb nu l-aş aveà.

DORINŢA

Tinerică copiliţă,
Cu flori roşii pe guriţă
Şi cu ochi încântători,
De cât ori la ce în lume
Eu gândesc la al tău nume
Zi şi noapte dese ori.

Aş voi să şed cu tine,
Aş voi să şezi cu mine;
Ce mai vieaţă, zău, ar fi!
Tu mi-ai face-o nebunie,
Eu ţi-aş face o poezie,
Şi vieaţa ne-ar zâmbi.

BCU IASI BIBLIOTECA UNIVERSITY LIBRARY

Iar când vreo suvenire
De vreo nefericire
Inima mi-ar turbură,
Mâna ta ți-aș săruta-o
Și-apoi dulce iar ți-aș da-o
Pân'ce toate le-aș uità.

ZÎNTÂI APRILIE

Azi crezui că fără frică
Cu minciuni m'oiu lăudà
Și cu glume de nimică
Pot pe toți a desfătà.
Dar abià am căscat gura
Ca să spun câte cevà,
Că îndată-mi găsesc ura,
Și îmi zice cinevà:
Domnule, ia-ți seama bine,
Eu văd că te legi de mine.

De am zis, precum se zice
În zîntâi a lui April,
Cum că țara e ferice,
Deși mulți sunt în exil;
Așà vorbă nu-i iertat,
Chiar de am cuget curat.
Polițaiul vine'ndată
Și îmi zice'nfuriat:
Domnule, ia-ți seama bine,
Te mai uită și la mine.

Dacă-am zis că oarecare
Deputat nu ştie'a scri
Şi că merge'n adunare
Numai pentru a subscrì;
Cel întâiu ce mă'ntâlneşte
Mi se uită mânios
Şi în cale mă opreşte
De îmi zice furios:
Domnule, ia-ţi seama bine,
Nu te tot legà de mine.

De am zis cum că ţăranul
De arendaşi este'mpilat,
Şi că de-asupriri sărmanul
Nu mai poate fi scăpat;
Denunţat mă văd îndată
Ca hoţ, ca turburător;
Şi cu gura înspumată
Mă'ngrozeşte-un dregător
Domnule, ia-ţi seama bine
C'oiu băga pe dracu'n tine.

De am zis că'n tribunale
Sunt judecători coţcari,
Care ştiu luà parale
Şi ruşfeturi cât de mari;
Mă trezesc că-mi cade'n spate
Un proces neaşteptat
Şi mă văd pe nedreptate
Osândit şi desbrăcat;
Şi îmi zice oarecine:
Te mai legi de-acum de mine?

De am zis cum că cutare
Damă are-amorezaţi,
Şi că tot copilul are
Câte doisprezece taţi;
Mândruliţa cea şireată
Leşină de şapte ori
Şi-a ei patimă'nfocată
Mi-o arată cu fiori:
Ah, ingratule, văd bine
Că-ai să mă omori pe mine.

Ce păcate, ce păcate!
Să n'aibi cap ca să vorbeşti,
Măcar azi, când sunt iertate
Minciuni, glume şi poveşti.
Fapte rele, fapte bune,
În deşert să spun voesc.
Adevăr, minciuni, de-oiu spune,
Tot beleaua îmi găsesc.
Bine, fraţilor, prea bine!
De-acum voiu vorbi de mine.

BCU IASI/CENTRUL DE RESURSE LIBRARY

VRAJITOAREA

Spune-mi, oarbă vrăjitoare,
Cine-s eu şi ce voesc?
— Ce, copile, crezi tu oare
Că eu nu pot să-ţi vrăjesc?
Deşi n'am ochi, dar văd bine
Că eşti tânăr, nalt, smolit,
Şi că părul'n cap la tine
Fără timp a înflorit.
Te văd astfel, fătul meu,
Cum te vede Dumnezeu.

Dar ia spune-mi, vrăjitoare,
Care e ursita mea?
— A vărsà în veci sudoare
Şi a duce vieaţă grea.
A cântà în loc de-a plânge
Asuprirea tuturor,
Şi a nu puteà a-ţi stinge
Din piept înfocatul dor.
Te mângâie, fătul meu,
Aibi credinţă'n Dumnezeu.

Spune-mi: ştii tu, vrăjitoare,
Ce doresc în vieaţa mea?
— Doreşti lucruri nu uşoare
Care nu le vei vedeà.
Răutăţile în lume
Au mult încă a domnì;
În deşert cu-a tale glume
Tu te cerci a le stărpì.
Dar tu cântă, fătul meu,
Aşà cere Dumnezeu.

Spune-mi, bună vrăjitoare,
Ce se-arătă'n drumul meu?
— O furtună trecătoare,
Şi apoi un curcubeu
Vestitor de fericire,
Care va încununà
Pe Români când în *unire*
Ţară mare vor formà.
Ţine-ţi drumul, fătul meu,
Că-ţi ajută Dumnezeu.

Spune-mi, dragă vrăjitoare,
Cevà despre viitor.
— Viitoru-i ca o floare
Intr'un pom neroditor.
Roada ei, cine o ştie
De va fi bună sau rea?
O feriţi de vijelie
De vreţi a gustà din ea.
Viitorul, fătul meu,
E umbrit de Dumnezeu.

Spune-mi, te rog, vrăjitoare,
Cevà despre-amorul meu.
— Ştiu prea bine că te doare,
Însă n'am ce-ţi face eu.
Mândruliţa te-amăgeşte
Şi'n curând te va lăsà,
Căci un altul pismueşte
Dulcea fericire-a ta.
Dă-mi bacşişul, fătul meu,
Şi te du cu Dumnezeu.

BCU IASI/CENTRUL DE RESURSE LIBRARY

NOROCUL

Cine bate la portiţă?
Toc! toc! toc! ce aud eu?
Tu eşti, dragă copiliţă?
Tu eşti, îngerelul meu?
«Ba nu, nu, eu sunt norocul.
Viu ca să te fericesc.
Azi te caut în tot locul
Şi abiă mi te găsesc.»
— A! noroace, cată bine.
Poate nu mă caţi pe mine.

«Nu mă'nşel eu niciodată.
Versul tău mi-e cunoscut,
Deşi faţa ta ciudată
Niciodată n'am văzut.
Azi un nătărău, om mare,
Tot de mine favorit,
Imi spuneà că nimeni n'are
Al tău talent osebit.
— A, noroace, cată bine.
El n'o fi vorbit de mine.

«Aud c'a ta conştiinţă
Patimile n'o răpesc.
Doresc s'avem cunoştinţă;
Pe poeţi eu îi iubesc.
Am nevoie de o odă
Pentr'un domn, al meu iubit.
Fă-mi-o cum e mai de modă
Şi te-oiu face fericit.»
— A, noroace, mergi cu bine,
Nu fac ode pentru tine.

«De! de! de! eu ştiu prea bine
Cugetele ce preţ au.
Omuleni ca de-al de tine
Mulţi pe ghiaţă eu îi dau.
Cumpărarea şi vânzarea
Multă lume-au speculat!
In deşert tu faci cercarea
Singur să rămâi curat.»
— A, noroace, mergi cu bine.
Nu mă cumperi tu pe mine.

«Dar deschide-mi gura, drace
Eu voesc să te sărut.
Azi am gustul a te face
Om în lume cunoscut.
Ştii că fără mine'n lume
Omul este ne'nsemnat;
Glorie, mărire, nume,
Oamenilor eu le-am dat.»
— A, noroace mergi cu bine.
Astea nu sunt pentru mine.

«Mă duc, dar să ştii, copile,
Că mult ai să te căeşti.
In a tale scurte zile
Noroc nu mai întâlneşti.
In veci n'ai să aibi avere,
Posturi, ordine, onori;
In veci o să simţi durere
Ca cei mai mulţi muritori.»
— A! noroace ştiu prea bine
Că tiran eşti pentru mine.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ANUL NOU

Astăzi anul se'noeşte
Cu-ale patriei dorinţi.
Vârsta noastră propăşeşte
Şi noi tot în suferinţi!
Anii trec, vieaţa trece,
Să fim dar cu sânge rece!
Anul vechiu să-l blestemăm
Iar pe cel nou să-l urăm.

Anul vechiu, bogat în rele,
Dacă ne-a învăluit,
Dacă multe nevoi grele
Peste ţară au venit;
Anul nou ne măguleşte,
Nevoi nouă ne găteşte.
Anul vechiu dar să-l uităm
Iar pe cel nou să-l urăm.

Anul vechiu în adunare
Dacă-a a avut opozanţi,
Anul nou nici unul n'are,
Acum toţi sunt delitanţi
Ce nu ştiu a se opune
Dar ştiu dormi de minune.
Aşă dar să nu uităm
Anul nou ca să-l urăm.

Anul vechiu dacă'n amoruri
Minţile ni le-a stricat,
Dacă ale noastre doruri
De drăguţe s'au trădat;

Anul nou ne mântueşte,
Coarne nouă ne găteşte.
Anul vechiu dar să-l uităm
Iar pe cel nou să-l urăm.

Anul vechiu prin tribunale
Dacă drepturi ne-a vândut,
Dacă'n vânturile sale
Adevărul l-a cernut;
Anul nou ne dă cu milă
Nouă codică civilă.
Aşà dar să tot sperăm,
Anul nou să-l tot urăm.

Uraţi anul nou cu toţii
Doar vom fi mai fericiţi;
Doară vom scăpà de hoţii
De guvern îngăduiţi.
O dreptate şi-o frăţie
Doar ne-o scoate din sclavie.
Anul vechiu să-l blestemăm
Iar pe cel nou să-l urăm.

PE ALBUMUL UNEI COPILE DE ŞASE ANI

Fie ca ursita care
Impărţeşte lumii dar
Să-ţi dea partea cea mai mare
Şi mai dulce de nectar!

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Fie ca amorul care
Te'ncunună depe-acum,
Când vei creşte şi-i fi mare
Să-ţi aştearnă flori pe drum!

Fie ca virtutea care
Preţueşte maica ta,
In simţiri cu'mbelşugare
Să-ţi reverse cupa sa!

Copiliţă, fii ferice
Cât părinţii tăi doresc!
Eşti prea mică; nu-ţi pot zice
Că te-ador sau te iubesc.

SBORUL

De m'aş face-o păsărică
Eu prin nouri aş umblà.
Cu puterea mea cea mică
Vânturi iuţi aş despicà,
Şi de ce m'aş înălţà
Tot mai tare aş sburà.

Eu m'aş duce pân' la lună,
Cu luceferi m'aş jucà
Şi cu stelele împreună
Pe Carpaţi m'aş legănà;
După aceea n'aş mai sta
Ci mai tare aş sburà.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Râuri, mări, şi ţări streine
Chiar ca gândul le-aş umblà;
Iarnă n'ar fi pentru mine,
Căci oriunde aş vărà,
Cuibuşorul mi-aş aflà;
Şi-apoi iarăşi aş sburà.

Pe câmpiile'nflorite
Între flori m'aş adăpà,
Şi 'n dumbrăvile'nverzite
Cu-alte pasări aş cântà;
Şi puţin m'aş răsuflà,
Şi-apoi iarăşi aş sburà.

La fereastra scumpei mele
Toată noaptea aş cântà,
Până când din visuri grele
Pieptul ei ar resăltà,
Şi-apoi când s'ar deşteptà,
Aş privi-o şi-aş sburà.

Pentru cela ce'n sclavie
Işi petrece viaţa sa,
Cu o dulce melodie
Mângâiere eu i-aş da;
Dorul său l-aş alinà
Şi-apoi iarăşi aş sburà.

A tiranilor simţire
Prin cântări m'aş încercà
S'aduc la compătimire
Şi să-i fac a se'ndreptà;
Iar de nu, i-aş blestemà,
I-aş lăsà şi aş sburà.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

În frumoasa Românie
Cuibul meu mi-aş aşezà
Şi cu cânteci de frăţie
Fericire-aş revărsà;
Şi când ţara bine-ar sta,
Cu-al meu suflet aş sburà.

PRIVIGHETOAREA

O, privighetoare,
Dulce cântătoare
A lui Dumnezeu!
Cânţi tu de plăcere
Sau dai mângâere
Sufletului meu?
Plângi tu cu suspine,
Sau mă 'ngâni pe mine
Care plâng mereu?
O, privighetoare, cântă, nu 'ncetà;
Căci acel ce plânge te va ascultà.

Nu cumvà în lume
Este vreun scump nume
Care tu-l doreşti?
Nu cumvà amorul
Patima şi dorul
Şi tu le simţeşti?
Nu cumvà ca mine
Pentru oarecine
Şi tu pătimeşti?
O, privighetoare, cântă nu 'ncetà;
Cel ce pătimeşte simte soarta ta.

Neagra colivie
Îţi insuflă ţie
Melodia ta?
Stelele te'ncântă?
Luna te descântă?
De mai poţi cântă?
Eu, acela care
Gem de subjugare,
Nu mai pot cântă!
O, privighetoare, cântă, nu 'ncetă;
Poate vreodată de jug vom scăpă.

Tu n'ai libertate,
Eu nu am dreptate;
Oare cum trăim?
Tu în patimi grele,
Eu în chinuri rele;
Cum de nu murim?
Ce ne mai rămâne
De azi până mâine
Ca să mai dorim?
O, privighetoare, cântă, nu 'ncetă;
Să avem speraţă, poate vom scăpă.

Un Român ascultă
Cu durere multă
Armonia ta.
El prea bine ştie
Că din colivie
Tu vrei a scăpă;
Căci şi el doreşte
Lanţul ce-l trudeşte
Să poată sfărmă.
O, privighetoare, cântă nu 'ncetă.
Cântând, de durere ne vom alină.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

O, privighetoare!
Fă-te rugătoare
Către Dumnezeu.
Prin a ta cântare
Spune-i cu 'nfocare
Că lanţul e greu;
Că Românul plânge
Cu lacrămi de sânge
Pentru dreptul său.
O, privighetoare, cântă, nu 'ncetà;
Dumnezeu, de este, dreptul ne va da.

DORUL ŢARII

De ţara mea departe
Impins de vântul greu,
De-a soartei crudă parte
Mă plâng lui Dumnezeu.
Plăcerile cu mine
De fel nu se 'nvoesc,
Mereu să strig îmi vine:
O, ţară, te doresc!

Nesuferit mi-e vântul
Ori de-unde mi-ar veni,
Uscat şi sec pământul
Străin îmi pare-a fi.
A ţării mândre sânuri
Prin vis când le privesc,
Mă scol, strig în suspinuri:
O, ţară, te doresc!

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

O, dulce, mândră țară,
Ce zile te-au găsit!
. . . . . .
De suflet te-a lipsit.
Al tău suflet în lume
Sunt cei ce te iubesc
Și strigă la-al tău nume:
O, țară, te doresc!

In mânile tirane
Tu zilele-ți petreci
Și în cumplite rane
Durerile-ți înecî.
Aleșii tăi suspină,
In lume rătăcesc,
Și inima le-i plină
De țara ce doresc.

Pe amărita-ți cale
Sunt așternute flori
Și 'n sânurile tale
Tu ai triste comori...
Pe toate le visează
Cei ce te părăsesc
Și strigă când oftează:
O, țară, te doresc!

Dar Dumnezeu e mare!
Și timpuri vor veni
Când lanțul tău cel tare
De sine s'a sdrobi.

BCU IASI/CENTRALA UNIVERSITARA LIBRARY

Pe cer încă luceşte
Luceafăr românesc.
Românul tot trăeşte,
O, ţară, ce doresc!

MARIREA STRAMOŞILOR

Unde-s timpii de mărire
Ai strămoşilor Români
Ce muriau cu fericire
Răsbunându-şi pe *păgâni?*
Dragi copii ai României,
Voi ce poate aţi uitat
Că pe câmpii bătăliei
Moşii voştri au picat!
Ascultaţi cum spun bătrânii
Că erau pe-atunci Românii.

Când ordiile tătare
Năzuiau a ne călcà
Şi-ale noastre sfinte-altare
Se cercau a le prădà
Se sculau cu mic cu mare
Moşii noştri şi-i goniau,
Căci a patriei scăpare
Le da suflet şi'nvingeau.
Aşà, zău, spuneau bătrânii
Cum că se băteau Românii.

Erau domni Români odată
Tari ca nişte împăraţi,
Căci cu inima curată
Cârmuiau pe ai lor fraţi.

A Cazacilor trufie
Multe ori au înfruntat
Şi a Leşilor mândrie
Dese ori au ruşinat.
Căci pe-atunci ne spun bătrânii,
Erau bravi şi tari Românii.

Ştefan Vodă erà mare,
Orice duşmani respingeà;
Iar Mihai Viteazul tare:
Nime'n lume nu-l băteà.
Chiar păgânii în uimire
Vitejia le-admirau,
Şi râvnind a lor mărire
Umiliţi se ruşinau.
Sub aşà Domni, spun bătrânii,
Că minuni făceau Românii.

Mănăstirile zidite
De pe-atunci mărturisesc
Tot învingeri împlinite
De poporul românesc.
Iar movilele 'nălţate
Peste dealuri şi câmpii,
Spun că-acolo-s îngropate
Corpuri chiar de duşmani vii.
Căci pe duşmani, spun bătrânii,
Pururea-i băteau Românii.

Tot Românu 'n bătălie
Numele îşi căutà,
Şi după-a sa vitejie
Boieria căpătà.

Nu 'mpilà frate pe frate,
Sub cuvânt că e boier,
Şi domnià sfânta dreptate
Pre pământ ca şi în cer.
Zău, aşà ne spun bătrânii
Că erau pe-atunci Românii.

Arma, crucea şi dreptatea
Inimile 'nsufleţiau.
Neatârnarea, libertatea,
Toţi goniau sau toţi muriau.
Erà sacră datorie
Pentru ţară-a se luptà,
A se duce 'n bătălie
Şi-al său sânge a vărsà.
Aşà, zău, ne spun bătrânii
Că credeau pe-atunci Românii.

Mii de mii de ani de-ar trece
De amar şi de nevoi,
N'or puteà ca să înece
Suvenirile din noi.
Căci strămoşii din morminte
Noaptea 'n visuri ne şoptesc,
Şi-a lor şoapte rămân sfinte
In poporul românesc.
Şi precum ne spun bătrânii,
Vor mai fi încă Românii.

RÂNDUNELELE PROSCRISULUI

Mândre, negre rândunele,
Ce sburaţi în jos şi 'n sus?
Au din sânul ţării mele
Vreo ştire mi-aţi adus?
Vai, un an acuma trece
De când ţara n'am văzut;
Şi-am iernat în climă rece
Şi reci vânturi m'au bătut!
Sburaţi, mândre rândunele,
Cântaţi cântecele mele.

Aţi văzut voi a mea ţară?
Pe-acolo voi aţi venit?
Nu-i pe-acolo primăvară
Că pe-aici v'aţi rătăcit?
Vai, pe-acolo nu e bine,
De-aceea aţi emigrat!
Aţi fugit şi voi ca mine
De ochi răi ce v'au trădat!
Sburaţi, mândre rândunele,
Urmaţi paşii muzei mele.

Aţi văzut voi a mea casă?
Cuibul vostru nu-i sfărmat?
De sub streşina-mi umbroasă
Nimeni nu v'a alungat?
Vai, căsuţa mea-i pustie,
Văduv este patul meu!
Eu, fugit de tiranie,
In străini trăesc cu greu.
Sburaţi, scumpe rândunele,
Plângeţi plângerile mele.

Aţi văzut acolo 'n ţară
Ai mei fraţi, amici, surori,
Ce ca voi în timp de vară
Sburau peste câmpi cu flori?
Vai, m'or fi plângând pe mine,
Căci şi eu am fost iubit;
Şi 'ntre buni am trăit bine,
Căci la toţi bine-am dorit.
Veniţi, mândre rândunele,
Sorbiţi lacrimile mele.

Aţi văzut a mea grădină
Unde-odată mîndra mea
A plăcerii cupă plină
Cu plăcere mi-o 'ntindeà.
Ah! a mândrei suvenire
Al meu suflet a umplut
Şi trecuta fericire
In venin s'a prefăcut!
Sburaţi, mândre rândunele,
Duceţi visuri mândrei mele.

Sburaţi, mândre rândunele,
Şi de mergeţi înapoi,
Spuneţi patimile mele
La cei ce vă văd pe voi.
Urări dulci de fericire
Celor care m'au iubit!
Cuget drept şi mulţămire
Celor ce m'au prigonit,
Cale bună, rândunele,
Duceţi suflet ţării mele.

MUZA ŞI POETUL

O, copil al cugetării,
O, amice-al încântării,
O, poet făr' de cunună,
Ce nu ai tu voie bună?
Ce-ai svârlit tu aceà liră
Care piepturile 'nspiră?
Ce simţire geme'n tine
Care o ascunzi de mine?
O, poete, nu uità,
Cântă: asta-i legea ta.

Nu vezi tu natura sfântă
Care sufletele 'ncântă;
Colo holde roditoare,
Colo râuri curgătoare,
Colo fluturi juni ca tine,
Colo flori şi mii de-albine,
Colo mai departe-un munte
Care poartă ierni pe frunte?
O, poete, lira ta
Oare nu va mai cântà?

Nu vezi tu pe cea câmpie
Turma care-ţi place ţie,
Oile ce pasc sberând
Mieii care fug sburdând;
N'auzi tu cum păstoraşul
Intonează flueraşul,

N'auzi cânele ce latră
Lângă-a turmei sale vatră?
O, poete, de-ai cântà,
Un păstor s'ar încântà.

N'auzi tu cântări frumoase
Şi concerte-armonioase?
Vesela privighetoare
Nu te 'ndeamnă să cânţi oare?
Nu-ţi aduce suflet ţie
Mult voioasa ciocârlie?
Au e stins focul în tine
De nici nu m'asculţi pe mine?
O, poete, muza ta
Până când va suspinà?

Nu te'ncânţi tu de copile
Care 'ncep a dorì zile;
Care'n sânuri simţesc doru
Fără-a şti ce e amorul?
A lor nevinovàţie
Nu-i destulă poezie
Pentru cela ce'n simţire
Poartă o dumnezeire?
O, poete, de-ai cântà
Mândra ta te-ar coronà.

Astfel muza întristată
Cu-un poet vorbià odată.
Dar poetul plânge, tace,
El nu ştie ce va face;

El se teme că-a sa țară
Este aproape ca să piară,
Deși are suflet mare,
Dar să cânte nu e-în stare.
In deșert muza-l certă
Căci poetul nu cântă.

ADIO LA BUCOVINA

Omagiu familiei Hurmuzaki

O, dulce Bucovină, te las și încă-odată
Mă'ntorc cu întristare și țărna ta sărut.
Eu mă despart de tine cu inima curmată
De-atâte suvenire ce pieptul mi-au umplut.

Nu este istoria ce-mi vine-acum în minte ;
Eu uit acuma toate ce știu și-am auzit.
Eu nu mai cânt eroii ce ai tu în morminte,
Nici tristele lor oase ce-acum au putrezit.

Nu plâng eu templuri sacre de dânșii înălțate
Spre binecuvântarea lui Dumnezeu cel bun ;
Nici triste monumente de secoli ruinate
Ce gloria română acuma încă spun.

Românii știu prea bine că țărmurile tale
De multe ori pe Ștefan cel Mare-au legănat ;
Căci vechea capitală peste-a Sucevei vale
Și-acum șoptește imnuri ce Ștefan a cântat.

Triumfele române şi gloria trecută,
O, nu, nu, nu le uită poporul românesc.
De-or fi subt orice juguri, de-or fi cu gura mută,
Bătrânii le vor spune la pruncii care cresc.

Când ora mântuirii va mai sună odată,
Când tuciul libertăţii semnalul va mai da,
Va şti, va şti Românul să-şi şteargă a sa pată,
Şi-atunce, ca şi-acuma, poetul va cântà.

Nu plâng eu nici ursita ce prin diplomaţie
Te-a smuls de lângă muma ce-odată ai avut.
Acum şi tu cu lumea scăpaşi de-o tiranie
Ce-aveà de plan să facă poporul tău pierdut.

De-acum se schimbă timpii, şi în viitorime
Dreptatea, libertatea, protectori vor aflà.
Pe tine, Bucovină, nu te va plânge nime,
Un viitor ferice e scris în cartea ta.

Naţionalitatea, care-ţi erà răpită,
Acuma se deşteaptă ; şi tinerii tăi fii
La gloria română, de ani înăbuşită,
Gândind, şi-aduc aminte că ei sunt încă vii.

Eu plâng, o Bucovino, căci îmi aduc aminte
Că pe-ale tale ţărmuri am plâns de multe ori ;
Am plâns după-a mea ţară cu lacrime fierbinte,
Căci o vedeam sub jugul de-atâţi apăsători.

Moldova, bântuită de-un timp fără de lege,
Mă alungă din sânu-i şi'n lume-am rătăcit;
Şi, cum un flutur locul pe-o roză îşi alege
Aşà şi eu în tine un leagăn mi-am găsit.

Ah! cincisprezece secoli — căci secoli mi se pare
Că-a fost fiece lună trecută în dureri —
Nu mi-am văzut părinţii ce iar cu întristare
In ţara lor, sărmanii, ei n'au gustat plăceri.

Copil fără de mumă, aveam eu fraţi a plânge
Şi mulţi amici ce poate ca fraţii mă iubiau;
Sărman svârlit în lume, cu lacrime de sânge
Priviam nefericirea acelui ce cerşià!

Român curat la suflet, a ţării mele soartă
Plângeam întru suspine, plângeam neîncetat.
Plângeam, plângeam poporul care-l vedeam că poartă
Atâtea lanţuri grele ce l-au martirizat.

Plângeam fiinţe scumpe de moarte secerate
Al cărora adio, vai, n'am putut luà.
Plângeam din curăţie familii întristate
De secerea holerei ce ţara-mi svânturà!

Plângeam! Şi cine oare mă ascultà pe mine?
Cu care mângâiere durerea-mi s'alinà?
O, dulce Bucovină, de nu eram în tine,
Ce-aş fi făcut eu oare? Ce zile m'aşteptau?

Când vântul de amiază bătea, simţiam că vine
Cu dulcele adio acelor ce iubiam;
Eu auziam o şoptă care venià la mine
Dela aceea care în visuri o doriam.

Când vreo păsărică venià în primăvară,
Eu o 'ntrebam de ştie cevà din ţara mea;
Aflam o mângâiere la patima-mi amară,
Cuvinte de speranţă credeam că-mi spune ea.

Iar când durerea, dorul, mă alungau din lume
Şi mă duceà 'n ascunsuri să plâng nemângâiat,
Când m'apucà 'n deliruri, dureri fără de nume,
Când pieptu-mi de suspine părea că-i sfâşiat;

Atunci, atunci, ah, doamne, ce dulce suvenire!
Puteà-voiu să uit oare? O! nu, nu voiu uità...
Mă urmărià pe mine chiar o dumnezeire
Ce nu lasă un suflet de tot a desperà.

Vedeam ca 'n panoramă, vedeam pe lângă mine
Părinţi, amici ce cerul din cer mi-i trimiteà;
Simţiam pe nesimţite că-mi pier orice suspine,
Şi om ferice-o clipă ursita mă făceà.

Erau fiinţe scumpe cu suflete de îngeri,
Ce cu-ale mele patimi mult au compătimit;
Care-au privit cu lacrămi la ale mele plângeri
Şi toată-a mea durere cu vorbe-au măgulit.

Erau bătrâni ce 'n lacrimi scăldau a mea simţire,
Patriarhale case lăcaşul lor erà.
Părinţi cu simpatie afla 'n nenorocire
Acel ce pierdeà toate, şi chiar pe muma sa.

Erau copii cu suflet, cu inimă înălţată,
Care sperau ca mine un dulce viitor;
Care plângeau cu mine o patrie lăsată
In voia întâmplării, pe-un drum suferitor.

O, nu se uită lesne minutele acele
Ce-mi străpurtau fiinţa pe regiuni cereşti;
Când eu cu a mea soartă, cu patimile mele,
Eram ca o nălucă în munci diavoleşti.

Adio, Bucovină, te las, şi încă-odată
Mă 'ntorc cu întristare şi ţărna ta sărut.
Eu mă despart de tine cu inima curmată
De-atâtea suvenire ce pieptul mi-au umplut.

POETUL ŞI MUZA

Mă 'ndemni să cânt, o, muză!
Zici să cânt cum am cântat,
Şi să uit că pe-a mea buză
Amărimea s'a jucat?
Dar nu mă întrebi, iubită,
Oare am putut uità
Vijelia cea cumplită
Ce speranţele-mi sfărmă?
Şi crezi tu că de-aş cântà,
Cinevà m'ar ascultà?

BIBLIOTECA FUNDAȚIUNEI REGELE FERDINAND

Tu prezici pentru-a mea liră
Viitorul aurit,
Dar nu vezi cum se resfiră
Timpul cel nefericit?
Lanurile pentru mine
Nu au loc, nici le doresc;
România să stea bine
Eu la alta nu gândesc.
Dar crezi tu că de-aş cântà,
Rău 'n bine s'ar schimbà?

Ce-mi arăţi munţii cu turme
Cu fetiţe şi păstori?
Nu vezi că eu calc pe urme
Unde-acum nu mai sunt flori?
Nu vezi florile-abătute
De al Nordului vânt greu,
Şi speranţele pierdute
Cum ne sfâşie mereu?
Şi dar crezi că de-aş cântà,
Soarta lumii s'ar schimbà?

Zici că patria nu piere.
O, nu, nu! o ştiu şi eu.
Ba ea încă drepturi cere,
Căci ea crede 'n Dumnezeu.
Dar ştii că ideia vine
Ca un fulger din senin
Şi aruncă în suspine
Pe cel ce-are doru 'n sân.
Şi crezi tu că de-oiu cântà,
Fericirea îi voiu da?

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Zici că România are
Pe cer încă steaua sa.
Da, o ştiu... şi mie-mi pare
Că de-acum ne-a lumină.
Mumele române toate
O arată la copii,
Şi copiii nu se poate
Să n'o arate la-ai lor fii.
Dar crezi că de n'oiu cântà,
Steaua-i s'ar întunecà?

Muza pe poet ascultă
Şi 'ncetează de-a-l certà;
Iar poetul cu mai multă
Poftă 'ncepe a strigà:
Românie, Românie,
Mult ai tu să lâncezeşti,
In această agonie
Intru care te găseşti?
Muză, muză, nu 'ncetà
Pe Români a-i deşteptà!

GUGETAREA

Când sunt în singurătate
Mult îmi place-a mă lăsà
Pe un jeţ lăsat pe spate
Şi ciubucul a fumà.
Lumea toată-atunci îmi pare
Cum că faţa şi-a schimbat.
Atunci zic: o, cugetare,
Leagănă-mă ne'ncetat.

Din ciubuc când se ridică
Fumu 'n nouri rotitori
Şi se pierde-ca nimică,
Ca un râs între plânsori...
Vieaţă, nume, soartă, stare,
Toate 'n fum atunci le-am dat!
Tot aşà, o, cugetare,
Leagănă-mă ne'ncetat.

Valurile tinereţii
Printre care am trecut,
Supărări ale vieţii
Care am sau am avut,
Atunci nu mai sunt în stare
Să mă ţie întristat...
O, tu, dulce cugetare,
Leagănă-mă ne'ncetat.

La ureche îmi şopteşte
Nu ştiu cine 'ncetişor,
Şi îmi spune că trăeşte
Scumpa vieaţă ce ador.
România 'n deşteptare
Din somn par'că s'a sculat.
O, frumoasă cugetare,
Leagănă-mă ne'ncetat.

Prin auz mi se strecoară
Câte-o rimă ce-am pierdut,
Şi suspinurile-mi sboară
Ca un vânt care-a trecut.
Muza mea ce moarte n'are
Ca din morţi s'a deşteptat...
O, cerească cugetare,
Leagănă-mă ne'ncetat.

BCU IASI DIGITAL UNIVERSITY LIBRARY

Chiar amorul par'că-mi zice
Că deşi m'a părăsit,
Tot prin el voiu fi ferice
Şi că am să fiu iubit.
O copilă mândră pare
Că din vis m'a deşteptat...
O, prea dulce cugetare,
Leagănă-mă ne'ncetat.

LA MORTEA LUI PETRU CAZIMIR

Plângi, o muza mea română!
Petru Cazimir e mort!
A ursitei crudă mână
L-a dus la al morţii port!
Blestemă orice durere,
Fugi de orice trist delir,
Dă la toţi o mângâiere,
Insă plângi pe Cazimir.
Aideţi fraţi, aideţi surori,
Pe mormânt să-i punem flori.

Plângeţi, fraţi, cu lăcrămare
Pe-acest june ce-a murit,
Pe-acest om ce fiecare
Cunoscându-l l-a iubit.
El erà pentru toţi frate,
El virtuţii se 'nchinà,
Patimă sau răutate
El în suflet nu purtà.
Veniţi fraţi, veniţi surori,
Pe mormânt să-i punem flori.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Plângi, o patrie iubită,
Plângi pe-un fiu iubit al tău,
Carele 'n a ta ursită
Credeà ca în Dumnezeu.
Demn erà el pentru tine.
A sa inimă băteà
Numai pentru al tău bine,
Căci pe tine te iubià.
Aideţi fraţi, aideţi surori,
Pe mormânt să-i punem flori.

Plângeţi toţi care-l cunoaşteţi,
Plângeţi cei care-l stimaţi;
Plângeţi, prunci care vă naşteţi
Şi voi, mume ce-i purtaţi!
Cazimir cu bărbăţie
Pentru şcoale se luptà,
El dorià ca toţi să fie
Vrednici de patria sa.
Veniţi fraţi, veniţi surori,
Pe mormânt să-i punem flori.

Plângi şi tu, societate,
Ce ai lipsă de bărbaţi
Cu curaj, cu fermitate,
Pentru viitor chemaţi.
Cazimir erà modelul
Pentru tineri şi bătrâni,
Cazimir erà inelul
Lanţului de buni Români.
Aideţi fraţi, aideţi surori,
Pe mormânt să-i punem flori.

Plângi şi tu, moarte turbată,
Dacă poţi să te căeşti,
Dacă voia-ţi blestemată
N'ai putut să-ţi stăpâneşti;
Cazimir erà o floare
Care nu a meritat
Să o smulgi cu necruţare
Depe-un ţărm nevinovat.
Veniţi fraţi, veniţi surori,
Pe mormânt să-i punem flori.

LACRAMILE

M'ai văzut plângând, iubită, ca răspuns la-al tău suspin.
Te-am văzut şi eu pe tine lăcrămând pe al meu sân.
Plâns-am amândoi deodată, fără-a şti de ce am plâns.
Indoiala şi amorul par'că sufletul ne-au stins.
Ştii tu însă, mândruliţă, dulce înger ce iubesc,
Ce fel plângerile noastre între sine diferesc?
Lacrămile tale, dragă, sunt ca roua depe flori.
Roua sau e plânsul nopţii, sau e lacrimă de zori,
Totuşi răcoreşte floarea ce de soare a 'ngălbenit,
Şi-atunci floarea îşi ridică capul său întinerit.
Lacrămile-ţi, ca şi roua, ades poate se strecor
Fără ca în al tău suflet să se mişte vreun dor.
Un capriţ, o fantazie, fără a te turbură,
Sunt în stare a te face deodată-a lăcrămà.
Lacrămile mele însă, scumpa mea, de alt fel sunt.
Ele nu se scurg ca roua, nu curg fără de cuvânt.
Ele 'n pieptu-mi stau ascunse şi de inimă-mi se ţin
Ca răşina ce se află într'un brad sau într'un pin.

Fierul trebui să lovească arborul în scoarţa sa
Şi atunci răşina 'ncepe ca fântâna-a picură.
Foc de patimă cumplită trebui în inima mea,
Pentruca să fie 'n stare lacrămile a-mi cădeà.

Mâine, poimâine, iubită, alt om poate vei iubì...
Ştiu, căci astfel este lumea, şi din ea nu poţi ieşì.
Dar când vreodată, dragă, la Ceahlău te vei uità,
Şi la brazii ce se cearcă chiar cu cerul mâna-a-şi da,
Să-ţi aduci atunci aminte că odată un bărbat
Cărui tu jurai credinţă, pentru tine-a lăcrămat.

URANGUTANUL

Intr'o mare colivie,
Un faimos urangutan
S'a 'ntâmplat în Iaşi să vie
Purtat de un şarlatan.
De cei ce mergeau să-l vază
El neîncetat râdeà;
Şi, deşi erà sub pază,
Către privitori ziceà:
«Oare pe acest pamânt,
Oameni sau maimuţe sunt?»

«Cum maimuţele se 'ncearcă
Pe noi a ne imità,
Tot aşà şi ei se cearcă
Cu păpuşi a semănà.

Depe port, depe purtare,
Dela mare pân' la mic,
De mă uit la orişicare,
Imi tot vine ca să zic:
Că cum văd pe-acest pământ
Oamenii maimuţe sunt.

«Unii vor Franţezi să fie,
Alţii Nemţi şi alţii Ruşi;
Şi nici nu voesc să ştie
Că sunt chiar nişte păpuşi.
Unii spun fără ruşine
Că sunt viţă de Romani,
Deşi eu îi văd prea bine
Că nu-s nici urangutani.
Aşà oameni pe pământ
Maimuţi pot să zic că sunt.

«Limba lor naţională
Unii văd că n'o vorbesc.
Ba spun încă că în şcoală
De prisos o socotesc.
Şi ca limba lor frumoasă,
Câtă lume am umblat,
Altă limbă-armonioasă
Nicăieri n'am ascultat.
Aşà oameni pe pământ,
Zău, maimuţe zic că sunt.

«Văd femeile 'nvelite
Cu voaluri peste ochi.
Nu ştiu, sunt sulimenite
Şi le-i teamă de deochi?

Nu ştiu, oare le-i ruşine
Faţa 'n lume-a-şi arătà,
Sau cred că sub voal mai bine
Pot bărbaţii a-şi trădà.
Zău, maimuţe pe pământ
Şi femeile-aici sunt.

«Văd în haine strălucite
Cum câţivà se lăfăesc,
Când în sdrenţe umilite
Cei mai mulţi se tăvălesc.
Of! acum mi-aduc aminte
Că sunt sclav în cuşca mea,
Căci îmi şade înainte
Soarta bună, soarta rea.
Dar zic că pe-acest pământ
Oamenii maimuţe sunt.

ANUL NOU

Anul nou cu nerăbdare
Toţi dorind îl aşteptăm.
Unul pe-altul fiecare
Ne'ntâlnim şi ne urăm.
Iată plec şi eu acuma
Ţara mea a o urà.
Serios, fiindcă gluma
Pe mulţi poate supărà.
Mânaţi, măi,
Strigaţi,
Fraţi,
Hăi! hăi!

BCU IASI CARTI UNIVERSITY LIBRARY

Să dea Dumnezeu cel tare
Pân' la anul viitor
Să văd un coşăr mai mare
La bietul locuitor.
Şi jandarmul să nu vie
Ca să-l bată 'n casa sa,
Iar posesorul să fie
Oprit de a-l încărcà.
Mânaţi, măi,
Strigaţi,
Fraţi,
Hăi! hăi!

Să dea Domnu 'n tribunale
Tot mai buni judecători,
Să nu se mai ia parale
Depe la jăluitori.
Interesul să lipsească
Şi hatârul dintre toţi
Şi apoi să se fălească
Că sunt nobili patrioţi.
Mânaţi, măi,
Strigaţi,
Fraţi,
Hăi! hăi!

Să dea Domnul bune şcoale
Să se facă 'n acest an
Pe la sate şi ocoale
Pentru fiii de ţăran.
Ca să ştie şi ţăranul
Cât bir se cuvine-a da,
Câte zile are anul
Şi ce clacă a lucrà.

BCU IASI/CENTRU UNIVERSITY LIBRARY

Mânați, măi,
Strigați,
Frați,
Hăi! hăi!

Să dea Domnul ca stosarii
Să 'nceteze de-a jucà,
Sau să iasă ca tâlharii
Pe la drumuri a prădà.
Să se puie dare mare
Pentru cărțile de joc,
Și o dreaptă înfrânare
Pentru cei ce vor noroc.
Mânați, măi,
Strigați,
Frați,
Hăi! hăi!

Să dea Domnul ca să vie
Timpul să ne 'nțelepțim,
De-a luxului nebunie
Să nu ne mai stăpânim.
Să-onorăm pe cela care
Are suflet mai frumos,
Iară nu pe cel ce are
Port mai bun sau mai luxos.
Mânați, măi,
Strigați,
Frați,
Hăi! hăi!

LA EA

Dacă ale mele
Versuri uşurele
Aripi ar aveà;
Ele dela mine
Ar fugì la tine;
Nu le-aş mai ţineà.

Dacă ale mele
Scurte versurele
Ar puteà sburà;
Prin a ta căsuţă
Sau prin grădinuţă
Mereu ar umblà.

Dacă ale mele
Versuri drăgănele
Aripi ar purtà;
Ele-ar sta în cale
Graţiilor tale
Şi te-ar desmierdà.

Dacă ale mele
Versuri mititele
Ar aveà aripi,
Nu ţi-ar mai da pace
Ci-într'o zi te-ar face
De amor să ţipi.

BCU IAŞI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

GHIRLANDA

O ghirlandă-mi trebui mie
Ca să pot să mai trăesc,
Să mai viu la veselie
Şi vieaţă să simţesc.
Dar ghirlandă împletită
De fecioare voesc eu,
Căci mi-e inima-amorţită
Şi chiar seacă 'n pieptul meu.
Cine poate a mi-o da?
Căci eu dulce i-oiu cântă.

Copiliţe tinerele,
Ce tot staţi şi vă uimiţi?
Luaţi dalbe floricele
Şi ghirlanda-mi împletiţi.
Până câmpul e în floare
Pe amor încununaţi,
Căci ca mâine floarea moare
Şi de dor o să oftaţi.
Şi când flori nu veţi aflà,
La ghirlande veţi visà.

Iute, iute, copiliţe,
O ghirlandă-mi împletiţi;
Cu-ale voastre dulci guriţe
Nodurile le uniţi.
Pe copilul cel sburdatec'
Ce-amor lumea îl numi,
Cu un cântec nebunatec
Eu l-oiu face a veni.
Voi ghirlanda îi veţi da
Şi eu vouă voiu cântà.

Lăcrămioara vă zâmbeşte
Lângă-un trist «nu-mă-uità».
Ochiul care le priveşte
Face mintea-a cugetà.
Prin somn nu vi se arată
Nici o umbră de amor?
Au nu-i timpul ca să bată
Pieptul vostru simţitor?
Ah! când flori nu veţi aflà,
Şi amorul va scăpà.

De simţiţi vreo durere
Lăcrămioare adunaţi;
De vă trebui mângâiere
La «nu-mă-uità» căutaţi;
O durere cât de mare
Lăcrămioarele-o alin;
«Nu-mă-uità» dulce pare
Sufletelor ce suspin.
Vă grăbiţi a le-adunà,
Căci ca mâni nu le-ţi aflà.

Mai luaţi şi viorele,
Mai luaţi şi crinişori,
Luaţi roze, micşunele,
Luaţi fel de fel de flori,
Şi cântaţi cu veselie
La ghirlandă împletind;
Căci ca mâine, cine ştie?
Nu vă voiu vedeà zâmbind!
Şi când voi veţi încetà
Vai! şi eu n'oiu mai cântà!

PE ALBUMUL D-NEI M... P...

Să scriu cevà pe tine, albumule iubite,
Pe alba-ţi foişoară să pun inima mea;
Să te citească-o damă în ore fericite,
Şi-apoi ca pe-o nimică în lături să te dea.

Ei bine, album dragă, să ştii dar tu a spune
Că-a fost odată 'n lume un om nefericit,
Pe care suferinţa l-a 'mbătrânit de june
Şi cărui niciodată ursita n'a zâmbit.

Să spui, album iubite, că vieaţa sa pe lume
Acel om a trecut-o gândind, iubind, sperând,
Fără-a rugà pe soartă să-i dea vreun alt nume,
De cât că pentru ţară el a trăit lucrând.

Să spui cum că durerea, amorul şi 'ntâmplarea,
Talentul poeziei în suflet i-au adus,
Şi că odată 'n vieaţă avù şi cutezarea
Să zică că aice el inima şi-a pus.

PARADISUL PIERDUT

DE MILTON

(Fragment din Cartea VII).

. . . . . .

Cerul nopţile-mi deschise şi se auzi sunând
Ale lor zăvoare de-aur; atunci se văzù trecând
Al măririi ceresc rege cu-al său spirit şi cuvânt,
Ce venià ca să creeze lumea şi acest pământ.
Pe ale cerului margini, el oprindu-se a stat
Şi-a privit de sus abisul cel adânc nemăsurat,
Furtunatec ca o mare şi sălbatec, furios,
Răscolit de orice vânturi până 'n fundu-i neguros,
Umflând valuri mari cât munţii, gata a se avântà
Pân' la ceruri, ca să poată pol şi centru-a confundà.
«Tăceţi, valuri turburate! pace ţie, larg abis!
«Incetaţi orice discordii!» Dumnezeu cuvântu-a zis.
El aici nu se opreşte; ci, cu aripile lor
Heruvimii susţinându-l, plin de glorie, în sbor.
El intră în acel haos şi în lumea ce erà
Până-atunci ne 'nfiinţată; de departe îl urmà
Un cortegiu măreţ de îngeri, meniţi şi ei a vedeà
Lumea asta minunată ce-atunci Dumnezeu făceà.
Roţile cele-arzătoare el atunci a zis de-au stat:
Ia în mâna sa compasul ce fusese preparat
In eternul său tezaur, şi cu dânsul demarcă
Mărgini lumii şi la toate câte le înfiinţă;
Un vârf de compas el pune centrul lumii însemnând,
Şi, în adâncimea 'ntinsă celălalt vârf întorcând,
Zice: «Pân' acolo 'ntinde, tu, circomferinţa ta,
«Lume, şi aceste mărgini să aibi cât vei existà».
Dumnezeu cu-un cuvânt singur astfel cerul a creat.
Astfel a creat pământul ce stă 'n aer legănat.

Dar materia informă ce 'n deşerturi rătăcià
Se-află încă 'n întunerec ; negre nopţi încă domniau.
Atunci ale sale aripi spiritul lui Dumnezeu
Le-a întins ca un părinte peste universul său,
Şi virtute şi căldură de vieaţă a suflat
Printre massa cea fluidă ce fiinţă-a fost luat ;
Insă tina infernală, aerul cel stricăcios,
Ce se opuneà vieţii, le-a precipitat el jos.
Atunci lucrurile care unul cu-altul semănă,
Le adună laolaltă, şi-apoi cu suflarea sa
Pune toate 'n rânduială : fiecare glob avù
Centrul său ; pământul însuşi balanţat pe centru-i fu.
Dumnezeu a zis : «Lumină să se facă !» şi zicând
Ăst cuvânt, atunci lumina, întunerecul spărgând,
A 'nceput din orientu-i cel înalt a se ivi
Mândră, limpede, curată — şi-apoi a călători
Printre negrul întunerec, până atunce domnitor,
Invălită într'un nour sferic şi strălucitor.
Şi în acest tabernacol câtvà timp el a mai stat.
Soarele nu erà încă : erà încă necreat.

Dumnezeu văzù lumina, şi fu foarte mulţumit ;
Cu-al său ordin prea puternic, el atunci a despărţit
Pe *lumină* de *'ntunerec :* numì pe lumină *Zi,*
Iar pe întunerec *Noapte,* şi-al lor termen mărginì.
Când lumina 'ntâia oară s'a văzut la răsărit
Spărgând negrul întunerec şi cea 'ntâi zi s'a ivit,
Coruri îngereşti în ceruri toată ziua au cântat.
Văzând cerul şi pământul a lor naştere au serbat :
Cu strigări de bucurie universul au umplut.
Ale lor harpe de aur intonându-le au făcut
Imnuri dulci şi-armonioase lăudând pe Dumnezeu.
Lăudând faptele sale, lăudând spiritul său.
Când a fost cea întâi seară ei pe Domnul au cântat ;
Când fu cea 'ntâi dimineaţă cu cântări l-au lăudat.

Dumnezeu mai zise iarăşi : «Apelor, vă despărţiţi ;
«Firmamentul 'ntre voi fie, şi voi împrejuru-i fiţi !»

Şi ieşit-a Firmamentul dintr'un aer limpezit,
Transparent, curat ca roua, diafan şi răspândit
In circonferinţă 'ntinsă până unde cercul său
Face bolta cea convexă; şi atunce Dumnezeu
Despărţi apele 'n două: unele ce'n ceruri stau,
Altele care pe globuri printre aer rouă dau;
Căci precum este pământul, tot de astfel Dumnezeu
Făcù lumea peste ape, care circulă mereu,
Intr'un ocean prea mare de cristal, şi depărtat
De dezordinea ce fuse în haosul turburat —
Ca nu cumvà să se strice prin vecinătatea sa
Astă lume nouă care acum se înfiinţă.
Dar creat acum pământul, erà încă 'nfăşurat
In ale apelor sânuri, ca un făt prematurat;
El nu se vedeà; oceanul cu umezitatea sa
Cea prolifică şi caldă înadins în juru-i sta,
Ca să dea fecunditate ăstui glob ce-a fost menit
A fi muma cea comună: astfel Domnul a voit.
Atunci Domnul iarăşi zice: «Apelor, vă adunaţi,
«Voi acele de sub ceruri! deoparte-acum vă daţi,
«Şi pământul să s'arate.» De îndată s'au văzut
Munţii încă juni ca pruncii ce atunci s'ar fi născut:
Ale lor spinări pleşuve pân' la nori se ridicau;
Ale lor capete pare că la ceruri se 'nălţau.
Dar pre cât de sus spre ceruri, munţii'nalţi se întindeau,
Pre atât în jos întinse şi largi văi se deschideau
Văi menite să primească apele în sânul lor
Şi prin ele să circule orice unde sau izvor.
Apele atunci în ele vesele s'arunc, rotind
Ca nişte bulbuci de rouă peste pulbere fugind.
Parte din aceste ape ridicându-se formau
Păreţi de cristal, sau munte ascuţit înfăţişau;
Cu aşà iuţeală mare valurile s'au mişcat
Când au auzit comanda care cel de sus a dat!
Precum, când trompeta sună, armiile năvălesc
Lângă ale lor stindarde, către care se lipesc,

Astfel apele în valuri peste valuri alergau
Care încotro să afle în tot locul calea sa.
Şi făceau torente repezi printre văi şi printre stânci,
Iară pe câmpii întinse râuri line şi adânci.
Sub pământ aceste ape, fără a se 'mpiedecà
Nici de pietre, nici de dealuri, care 'n calea lor ar sta,
Îşi fac drumul ori pe unde ar voi a rătăci.
Răsbătând oricare ţărmuri ce 'naintea lor ar fi;
Erà prea uşor, căci astfel rânduise Dumnezeu
Ca pământul să se facă sec pe dinlăuntrul său,
Exceptând aceste maluri unde astăzi se strecor
Mările şi aste râuri ce târăsc cortegiul lor.
Acest element atunci' *Pamânt* Domnul l-a numit,
Şi acest eleşteu mare unde apele-a unit
Dumnezeu l-a numit *Mare;* şi atunce el văzând
Cum că ce-a făcut e bine, a zis binecuvântând:
«Pe pământ să se producă iarba care are flori,
«Iarba care are grâne, arborii cei roditori,
«Şi acele plante care au sămânţa în pământ;
«Fiecare să s'arăte 'n felul său la-al meu cuvânt!»
A vorbit abià aceste şi pământul (ce erà
Pleşuv, gol şi sec atunce) a şi început a da
O frumoasă iarbă, care peste tot a coperit
Faţa sa cu o verdeaţă minunată la privit.
Atunci plante felurite începură a 'nflori
Şi cu feţe variate sânul său a-l veseli.
După ele viaţa viei ieşind repede creşteà
Şi-inflorind pe lângă dânsa strugurii se cunoşteà;
Curcubeta cea umflată ca reptilul se târà;
Paiele de grâu în floare ca soldaţi 'n câmpuri stau:
Mărăcinea umilită îşi plecà creştetu 'n jos
Şi-şi da mâna cu-arborelul care răsărià stufos.
Astfel, unul după altul, arborii s'au ridicat,
Fiecare după felul ce natura i l-a dat;
Întinzând ale lor ramuri maiestoase arătau
Florile mirositoare, fructele care purtau.

Dealurile se umplură de păduri şi codri mari,
Văile pe la sorginte de frumoşi şi deşi tufari,
Se păreà acum pământul fericit lăcaş ceresc,
Unde-ar fi putut prea bine orice spirit îngeresc
Să petreacă 'n fericire, să trăească 'n mulţumiri
Şi să ducă o vieaţă de plăceri în năluciri.

Insă peste pământ încă ploaia n'a fost rourat;
Nu erà nici un om care câmpul să-l fi cultivat;
Ci uşori aburi de rouă depe văi se ridicau
Şi 'ntinzându-se pe plaiuri tot pământul îl udau.
Toate plantele şi toate ierburile (ce-a creat
Dumnezeu mai înainte de a le fi semănat
Cinevà) luau un suflet de vieaţă, şi creşteau
Pe tulpina lor cea verde sau pe cuibul ce aveau.

Dumnezeu cele create 'n aceà zi le-a aprobat,
Ingerii ziua a treia prin cântări o au serbat.

Cel puternic iarăş zice: «şi cer trebuie a fi.
«Corpuri de lumină, care noaptea o vor despărţi
«De zi; care totodată vor servì a însemnà
«Stagiunile şi cursul anilor ce vor păsâ;
«Ca făclii vor da lumină regulat peste pământ;
«Astfel să urmeze ele precum zic cu-al meu cuvânt!»

Dumnezeu, vorbind aceste, deodată a făcut
Două corpuri luminoase cu un curs neabătut.
Unul ce erà mai mare, menit zilei raze-a da,
Altul mai mic, fără raze, menit noaptea-a lumină.
Şi făcù înfipte stele pe cerescul firmament
Spre a lumină pământul, acest glob independent;
Spre a regulà în calea lor pe noapte şi pe zi;
Şi lumina de 'ntunerec cu-al lor curs a despărţi.

Dumnezeu, privindu-şi lucrul, fapta mare, a văzut
Cum că ce-a creat e bine. El de-odată a făcut
Soarele, care atunce nu erà prea luminos,
Deşi între alte corpuri erà el cel mai lucios.
El pe luna globuloasă mai pe urmă a format:
Şi 'n mărimi de toată mâna pe cer stele-a semănat.

Luă cea mai mare parte de lumină, care sta
Intru al ei tabernacul atunci fără-a lumină,
Şi o straplantă în sfera soarelui, care prin pori
Primià lichida lumină ce s'aflà încă în nori.
Astfel soarele ajunse, voind bunul Dumnezeu,
A ţineà şi a da raze lumii din palatul său.
La el, ca la o fântână, celelalte stele vin
De primesc a lor lumină, căci el de lumină-i plin;
Şi planeta dimineţii vine tot la el şi ea
De şi primeşte-a sa lumină; altfel raze n'ar aveà.
Prin plăcere sau voinţă aste stele îşi măresc
Mica lor proprietate, deşi ochiul omenesc
De departe mici le vede. Domnul zilei, glorios,
Se-arată la orientu-i şi-orizontu 'ntunecos
Îl umplù cu-ale lui raze, deodată strălucind.
Şi pe calea sa din ceruri, vesel spre apus păşind
După dulcea 'nrâurire care el acum aveà
Cloştele şi crepusculul înainte-i dănţuiau.
Mai puţin strălucitoare, dar de ceea parte, sta,
Pe acelaş nivel, luna — care îşi împrumutà
Dela soare-a sa lumină; şi 'n aceà distanţă-a stat,
Ca o spiculă de soare, până ce a înoptat.
Atunci şi ea luminândă s'arătă la răsărit,
Şi pe osia cerească cursul său şi-a împlinit;
In al ei nopturn imperiu ca regină ea domnià
Impreună cu o mie de lumini pe lângă ea
Şi cu mii de mii de stele! Ele-atunce s'au ivit
Semănând scântei de aur, nemisferul umilit,
Care, pentru 'ntâia oară se vedeà acum ornat
Cu lumânărele-aprinse ce-a sa boltă-au luminat.
Inserarea şi ivirea zorilor de-a patra zi
Ingerii atunci serbară.
Dumnezeu iarăş vorbì:
«Apele să 'nginereasă peştii creature vii!
«Paseri cu aripi să sboare pe pământ, peste câmpii!»

Şi atunce se creară cu-un cuvânt dumnezeesc
Mari balene şi-animale ce înnot şi se târâsc.
Toate cele ce în ape, în râu, mare şi izvor
Se produc pe toată ziua după felurimea lor.
Paserile 'naripate tot de astfel s'au creat,
Fiecare după felul care Dumnezeu le-a dat.
Dumnezeu văzù aceste cu-un ochiu vesel, bun şi blând;
Aprobă a sa lucrare şi-a zis binecuvântând:
«De acuma înainte creşteţi şi vă înmulţiţi;
«Voi, acele ce în mare şi în râuri locuiţi,
«Le umpleţi de felul vostru; iar voi, cele ce sburaţi,
«Vă'nmulţiţi preste pământul pe-ale cărui ţărmuri staţi!»
Atunci, mările şi toate apele ce curg sau stau,
Strâmtori, golfuri, râuri, lacuri, după viptul care au
Au simţit mişcând în ele ca în nişte furnicari
O mulţime fără număr de peşti mici şi de peşti mari,
Care cu ale lor aripi şi cu solzii lucitori
Lunecau sub unda verde ca fantasme pe sub nori,
Făcând grupe pe sub ape, unii stau tot rumegând
Ierbi ce cresc în fundul mării; alţii repede fugând
Prin spelunce de corale faţa apei veselesc,
Arătând în joc la soare solzii lor care lucesc!
Alţii în ale lor scoici, stau şi-aşteaptă liniştiţi
Umeda lor demâncare ca 'n cetate adumbriţi.
Veselii viţei de mare şi delfinii cocoşaţi
Pe al mării luciu saltă, stând pe unde legănaţi;
Peşti de greutate mare, tăvălindu-se prin fund
Mişcă ca o vijelie oceanul cel profund.
Acolo leviatanul, creatura cea mai grea
Ce-a putut natura face, peste-abis se întindeà
Ca un etern promontoriu; când dormià sau înnotà
Erà după-a lui greime ca un ţărm ce s'ar mişcà;
Urechile-i urieşe marea 'ntreagă o sorbià
Şi pe nări afară iarăşi resuflând o asvârlià.
Intre găuri şi 'ntre maluri unde adăpost găsesc
Pasările sburătoare, mii de cuiburi se urzesc;

Acolo se sparge oul şi se văd tremurători
Pui golaşi care pe urmă fac aripi de sbor în nori,
Şi 'nălţându-se în aer ţine şi despreţuesc
Ăst pământ ce din 'nălţime ei sub nouri îl privesc.
Pe înalte stânci râpoase şi pe cedri giganteşti,
Berze, vulturi îşi fac cuiburi ca în regiuni cereşti.
Unele alene sboară printre aer ţiuind;
Altele merg tot grămadă, altele merg şiruind:
Stagiunile-anuale presimţindu-le pornesc
Caravane-aeriene, ce la timp călătoresc
Către locurile unde, după felurimea lor,
Ele pot făr' de nevoie să trăească mai uşor.
Astfel berzele 'nţelepte în tot anul trec sburând
Către altă ţară nouă, pene 'n aer semănând.
Alte mai mărunte pasări toată ziua ciripesc,
Depe-o ramură pe alta sburând codri 'nveselesc:
Cântă 'n crânguri şi suspină, de cu seară până 'n zori,
Tinere cântări şi imnuri, vesele privighetori.
Alte pasări iară-şi scaldă, cu un aer maiestos,
Pe pârae şi pe lacuri, pieptul lor acel pufos.
Mândră ca şi o regină, lebăda, cu gâtu-arcat,
Cu-albe aripi învestită ca cu-o mantă de 'mpărat,
Stă pe unde şi se mişcă ziua, noaptea până 'n zori;
Câte-odată lasă apa, căci îi place uneori
A privi de sus pământul.
Alte pasări iarăş sunt
Ce nu pot ca să trăească decât pe uscat pământ:
E cocoşul care ştie din instinct a anunţă
Orele tăcute-a nopţii prin ţipânda limba sa;
Şi păunul acel mândru, care este adornat
Cu o coadă strălucită, peste care-a sămănat,
După-al ei capriţ natura minunatele culori,
Ce se văd în curcubee şi în stele şi în sori.
Astfel atunci ziua toată peşti 'n ape au săltat...
Pasări au cântat în aer... ziua-a cincia s'a serbat!

În finit ziua a şasea, cea mai depe urmă zi
A creaţiunii, mândră şi măreaţă se ivì.
Dumnezeu a zis atunce: «Pe pământ eu mai voesc
«Să se nască felurite animale ce trăesc;
«Turme, bestii şi reptile, fiecare 'n felul său!»
Ascultând atunci pământul ordinul lui Dumnezeu,
Fructiferu-i sân deodată mii de creaturi născù:
Toate 'ntregi, bine formate, precum Dumnezeu cerù.
Din pământ ca dintr'un farmec, deodată s'au sculat
Din câmpii, din munţi, din tufe, ca cum s'ar fi deşteptat
Fiarele cele domestici, ici colo perechi mergând,
Vitele cele domestici, turme, turme păşunând.
Ici se vede o juncuţă care s'a împiedecat
De un moşoroiu ce 'n cale-i stavilă s'a 'nfăţişat.
Mai încolo un leu roş, ce se greapănă mereu,
Ca să iasă de sub stâncă unde se-află corpul său,
Şi s'asvârle, ca când scapă de un lanţ ce-a a fost legat,
Scuturându-şi sura coamă, şi ţipând ca un turbat.
Unţa, tigrul, leopardul, ca şi cârtiţa ieşind,
Svârl ţărâna 'nbucătită pe deasupra lor mugind.
De sub ţărmuri se ridică capete cu ramuri mari,
Şi în toată-a lor mândrie răsar cerbii cei fugari.
Bexemotul gros şi mare, din pământul său natal,
Abià poate să-şi descarce corpul său cel colosal.
Oile cele lânoase, miei lor ce 'n crânguri sar,
Caprele ce merg răsleţe, chiar ca plantele răsar.
Crocodilul, calul mării, stau uimiţi şi vor a şti
Dacă apa sau pământul le e dat a lăcui.
Totodată se produse ca printr'un încântământ,
Şi tot felul de insecte târîtoare pe pământ:
Unele cu aripioare, sărind depe flori pe flori,
Mândre şi împestriţate cu tot felul de culori;
Altele de altă formă, lungăreţe, mici şi mari,
Se târăsc pe ierbi, pe tufe, pe tulpini şi pe tufari.
Mai sunt unele ca şerpii, care se 'ncolăcesc
Şi fără-a avea picioare în tot locul se târăsc.

Iar furnica econoama se tot poartă ne 'ncetat
În tot locul şi adună tot ce află de mâncat,
Ca când biata se aşteaptă la un viitor mai greu:
Deşi mică, dar într'însa este un curaj de leu!
Ca model de-egalitate, care poate va venì
Vreodată 'n astă lume, lumea toată-a o unì,
Semințiile ei toate populare se adun,
Şi-orice fel de 'ndestulare se împartè în comun.
Apoi, vine 'n roiu albina ce nutreşte ne 'ncetat
Cu plăcere soţu i leneş, din tot ce a adunat;
Ale ei căsuţi de ceară măiestrite fabricând
Pune' n ele dulcea miere ce-o culege, flori sugând.
Celelalte-s făr' de număr, tu ştii bine ce fel sunt,
Căci le-ai dat numiri, şi este de prisos al meu cuvânt.
Cunoşti şarpele cel mare, de câmpii locuitor,
Mare, lung, cu ochi de-aramă, mare şi îngrozitor;
Supărare nu-ţi aduce, şi-i menit a te-ascultă.
Intru toată-a sa mărire acum Cerul luminà
Şi umblă după mişcarea care i-a preînsemnat
Mâna celui de sus, care toate cele le-a creat.
Făcut, gata-acum pământul zâmbià 'n toată pompa sa.
Pe uscat, în apă, 'n aer, umblă, înnotă, sburà
Vite, peşti, pasări mulţime. Insă încă-a şasea zi
Nu-şi făcuse cursu 'n ceruri: urmă încă a lucì.
Lipsià încă pentru lume, erà încă neformat
Capul d'operă-al naturii cel mai perfecţionat.
Trebuià să se creeze o fiinţă pe pământ,
Care cu înţelepciunea şi cu demnitatea sa
Celelalte creature să le poată guvernà;
Fiinţă mărinimoasă, care chiar cu Dumnezeu
Să se poată înţelege ca cu un princip al său;
Care însă cunoscându-şi pe-al său bine făcător,
Cu-a lui inimă s'adore pe înaltul Creator.
Deaceea atunci Tatăl cel din cer, omnipotent
Şi etern (căci unde oare nu se află el prezent?)
Către Fiu cuvântă astfel: «Acum omul să creăm!
«Şi a noastră-asemănare întru toate lui să-i dăm;

«Peste peştii cei din ape, peste pasări care sbor,
«Peste vite şi reptile, el să fie domnitor!»
Zicând asta, el pe tine te formă, Adam, cum eşti;
Pulbere, lut şi ţărână! şi, pentruca să trăeşti,
O suflare de vieaţă el în nările-ţi suflă:
După chinul său cel propriu, el întocmai te creă.
Astfel ajunseşi, Adame, suflet trăitor a fi.
Dumnezeu, vrând totodată mai mult a te ferici,
Făcù pe a ta soţie, pentru seminţia ta.
El la amândoi vă dete binecuvântarea sa,
Zicând: «Mergeţi de acuma: creşteţi şi vă înmulţiţi:
«Umple-se de voi pământul, şi pe el voi să domniţi!
«Sub puterea voastră fie vietăţile ce sunt
«Şi în ape, şi în nouri, şi 'n tot locul pe pământ!»
Atunci, precum ştii, te-aduse în ăst loc desfătător,
In grădina asta mare unde-atotulcreator
A plântat atâţia arbori ce privirea o uimesc,
Şi ţi-a dat destulă voie, din toţi pomii ce rodesc,
(Căci aici sunt de tot felul care pe pământ pot fi)
Să aibi fructul care-ţi place, ca să poţi a te nutri.
Dar pe arborul ştiinţei, care dacă l-ai gustà
Cunoşti binele şi răul, nu vei pune mâna ta;
Mâncând fructul său, îndată eşti cu moartea osândit;
Pofta dar ţi-o dominează, ca să fii de ea ferit.
Dumnezeu aici încheie: şi acele ce-a creat
Văzând cum că toate-s bine, însuşi el s'a admirat.
Astfel Seara şi Aurora, aplaudară-a şasea zi,
Şi Creaţiunea 'ntreagă chiar de sine se uimì.
Creatorul încetează; însă nu că doar 'aveà
El nevoie de repaus; el ziceà şi se făceà.
Dar voì să se întoarcă în lăcaşul său ceresc,
Să contemple de acolo globul nostru pământesc
Şi-astă lume nou creată, şi să vază mai curat
Cum se-arată 'n perspectivă; şi aceea ce-a creat
De răspunde 'n frumuseţe şi în bunătatea sa
Cu ideia sa cea mare ce avù de a creà.

El se înălță la ceruri, şi se auzià sunând
Mii de harpe-armonioase, universul încântând.
Apa, aerul, pământul, atunci s'au însufleţit
(Dar tu îţi aduci aminte, căci atunci le-ai auzit!»
Cerurile cum şi toate stelele au răsunat;
Constelaţiuni, planete, toate'n calea lor au stat,
Ca s'asculte şi să vază cum la ceruri se'nălță
Dumnezeu cu a sa pompă. Totodată şi cântà:
«Vă deschideţi, vă deschideţi, porţi eterne, porţi cereşti!
«Vă deschideţi ca să intre, cu-ai săi paşi dumnezeeşti,
«Creatorul acel mare ce se 'ntoarce lăudat
«După ce o lume 'ntreagă 'n şase zile a lucrat!
«Vă deschideţi de acuma, vă deschideţi deseori,
«Căci adeseori lăcaşul celor mai drepţi muritori
Cercetat va fi Domnul Dumnezeul cel ceresc;
«Vor fi bine văzuţi drepţii de ochiul dumnezeesc,
«Şi prin îngeri va trimite acolo iertarea sa.»
Acest fel cântà cortegiul glorios când se 'nălță!
Iar cuvântul pintre ceruri (care şi-au deschis sunând
Ale sale porţi de aur) urmà calea sa trecând
Drept la casa cea eternă, la-l lui Dumnezeu palat.
Erà drumul larg şi vesel, tot de stele presărat:
Tot de stele ca acele care noaptea strălucesc!
Calea-robilor le ştie, căci pe dânsa licuresc;
Calea-laptelui le ştie, căci din ele şi-a făcut
Brâu împestriţat de stele... şi tu ştii, căci le-ai văzut.
Dar peste Eden acuma umbrele se întindeà,
Şi a şaptea 'ntunecare universul cuprindeà.
Crepusculul între umbre înnotând la răsărit
Venià să anunţe lumii cum că moartea a venit.
Pre înaltul sântul munte, care este 'nconjurat
Tot de fulgere şi umbre, munte fix şi nemişcat,
Munte sacru, unde şade totdeauna Dumnezeu,
Acolo veni să şază Fiiul lângă Tatăl său.
La creaţiunea lumii şi el fuse nevăzut
Lângă tatăl, şi tot timpul cât făcù ce a făcut,

Căci astfel Omniprezența are privilegiu ceresc.
In repaus atunci Domnul, cu cuvânt dumnezeesc
Ziua a șaptea a văzut-o și o a sanctificat,
Pentrucă de al său lucru el rămase 'ndestulat.
Insă în tăcere sacră totul nu se mărginì:
Harpa nu 'ncetă să lucre, Lira nu se umilì;
Alăuta și țimbanul și organele cereștì,
Cu-ale lor coarde de aur și cu coruri îngerești,
Nu 'ncetà de a produce dulci acorduri și-armonii
Și acele mai sonore deliroase melodii.
Sacrul munte între nouri de profume s'ascundeà,
Căci tămâietori de aur în tot locul tămăià.
Cerurile și-Universul au cântat crearea lor,
Lucrul tot de șase zile astfel a cântat în cor:
«Mari sunt lucrurile tale, Iehova! Puterea ta
«Margini n'are! nici o minte nu le poate măsurà.
«Nici o limbă nu e 'n stare ca să spue ce-ai făcut.
«Mult mai mare ești acuma, decât când tu ai bătut
«Ingerii giganți ce-asupră-ți au voit a se sculà!
«Și-atunci fulgerele tale arătau mărirea ta,
«Insă e mai mare lucru de-a creà din început
«Decât de-a sfărmà aceea ce odată-a fost făcut.
«Cine nu cunoaște, Doamne, prea puternicia ta?
«Ușor fost-a pentru tine a respinge și-a sfărmà
«Spiritele apostate, care te-au nesocotit;
«In consiliuri deșerte ele s'au fost sumețit
«A scădeà a ta mărire, și în necredința lor
«A retrage dela tine pe acei ce te ador.
«Acel care se încearcă și vra a te micșorà
«Tot mai mult adevereste preaputernicia ta;
«Neamicii tăi atunce răul tău au meditat,
«Și-acel rău s'a 'ntors spre bine și tu ești mai lăudat.
«Mărturie este lumea asta ce se 'nființă,
«Ceru-apropiat de poarta cerului, și se fundă
«Pre o mare cristalină acest cer nemărginit,
«Ce se vede de departe tot de stele 'navuțit;

«Şi predestinat a poate pentru fiecare stea,
«Pe-al ei glob sau mic sau mare, câte-o lume a aveà.
«Între aste lumi ce toate Universu 'nchipuesc,
«Lăcaş vesel care are de jur împrejurul său
«Oceanul său cel propriu, care circulă mereu.
«De trei ori fericiţi fie oamenii şi fiii lor,
«Care locuesc pământul şi pre Domnul îl ador!.
«Pre pământ, pre ape, 'n aer, i-a pus Domnul domnitor
«Şi le-a zis să se'mulţească şi să-i fie-adoratori!
«De trei ori fericiţi fie, dacă ei îşi preţuesc
«Fericirea lor şi dacă în dreptate stăruesc!»
Cântà astfel, şi în ceruri *aleluià* răsună;
Astfel de atunce ziua Sabatului se păstră.

TIMPUL ŞI AMORUL

Un moşneag voind să treacă
Un pârâu ce 'n cale-i sta,
Ne ştiind ce fel să facă
Ajutor cerând strigà:
Oameni buni, veniţi la mine;
Timpul cel bătrân sunt eu!
Vă voiu face câte-un bine,
Căci sunt bun de felul meu.
Ajutaţi-mi ca să trec,
Apa-i mare şi mă 'nnec.

Auzindu-l de departe
Un luntraş numit Amor,
Lăsă toate la o parte,
Ca să-i dee ajutor.

Dar o mândră copiliţă
Nu-l lăsă de lângă ea,
Şi cu tremur pe guriţă
Îl rugă şi-aşa-i ziceà:
«Eu odată-am vrut să-l trec
Şi am vrut să mă 'nnec.

Zâmbind dulce-Amorul sare
Repede pe luntrea sa;
Se aruncă 'n apa mare
Şi începe a vâslà;
Sboară peste apa lată,
Ca un corb de vânt gonit,
Trece dincolo odată
La moşneagul obosit:
Hai, moş Timp, ca să te trec;
Nu te teme nu te 'nnec.

Ei se suie-în luntrea mică;
Luntrea 'ncepe a sălta,
Iar luntraşul fără frică
Tot spre mal privind cântà:
«Când cu-Amorul timpul trece,
Viaţa-i dulce ca un vis,
Inimioara nu e rece,
Sufletul e 'n paradis.
Copiliţe, iată trec;
Timpul trec şi nu mă 'nnec».

Iată pe neaşteptate
Luntrea 'n mijloc s'a oprit,
Căci luntraşul nu mai poate
Braţul său e amorţit!

«Nu ţi-am spus, strigă fetiţa,
Că cu Timpul o să piei?
Că-ai să-ţi pierzi şi luntricica
Care poartă anii mei?
Nu ţi-am spus că-am vrut să-l trec
Şi eram ca să mă 'nnec?»

Atunci Timpul care-aduce
Orişice cu mâna sa
Vâsla 'ntinde, luntrea duce,
Şi începe a cântă:
«Când Amorul amorţeşte
Timpul e de 'ajutor,
Timpul luntrea cârmueşte
Timpul trece pe Amor.
Copiliţă, iată trec
Pe Amor şi nu-l înec.

CÂNTEC

Ce ar face astă lume
Şi cel râu ce curge 'n spume,
Dacă soare 'n cer n'ar fi?
Aşa-i, dragă, c'ar pieri?

Spune-mi, dragă copiliţă,
Ce ar face o garofiţă,
Dacă rouă nu ar fi?
Aşà-i că s'ar veşteji?

Noaptea cea întunecoasă
Şi atât de fioroasă,
Dacă luna n'ar luci,
Doamne, dragă, tristă-ar fi!

Vesela privighetoare,
Ar puteà cântà ea oare
Primăvara de n'ar fi?
Sărmănica, ar murì!

Sufletul ce pătimeşte
Şi de doruri se sdrobeşte,
Când speranţe n'ar nutrì,
Crezi tu, dragă, că-ar trăi?

Dar eu care-ţi închin ţie
Orice vis sau poezie,
Dacă tu nu m'ai iubì,
Oare, dragă, n'aş murì?

LA O COPILĂ

Ce ai zice, copiliţă,
Când ţi-aş, spune că iubesc
Să mă uit la-a ta guriţă,
La-al tău zâmbet îngeresc?
Tu, ce nu ştii până-acuma
Ce e vorba de amor;
Tu, ce nu cunoşti nici gluma
Unui ochiu profanator;
Când aşà te-aş întrebà,
Ai răspunde tu cevà?

BCU IAŞI CENTRALĂ UNIVERSITY LIBRARY

Ce ai zice când ţi-aş zice
Cum că tu în stare eşti
Pe un om să-l faci ferice
Sau să-l şi nefericeşti?
Tu ce ştii numai virtute
A urmà şi a simţì,
Tu ce faptele plăcute
Ai deprins a le iubì;
Când aşà te-aş întrebà,
Ai răspunde tu cevà?

Ce ai zice tu, copilă,
Când un tânăr te-ar rugà
Ca să aibi de dânsul milă
Şi de suferinţa sa?
Tu ce-amorul şi-al său nume
Poate le despreţueşti,
Tu ce-n'ai cercat în lume
Suferinţe sufleteşti;
Când aşà te-aş întrebà,
Ai răspunde tu cevà?

Ce ai zice când ţi-aş spune
Că tu dacă m'ai iubì
La picioare eu ţi-aş pune
Vieaţa mea cât aş trăi?
Tu ce nu ştii ce-i vieaţa
Şi menirea-i pre pământ,
Tu ce n'ai gustat dulceaţa
Unui dar ceresc şi sfânt;
Când aşà te-aş întrebà
Ai răspunde tu cevà?

Ce ai zice tu, iubită,
Dacă te-aş încredinţà,
Că o muză adormită
La-al tău viers s'ar deşteptà?
Tu, ce-a mea încredinţare
Poate nu ai aşteptat;
Tu, ce-a muzelor cântare
Poate numai ai visat;
Când aşà te-aş întrebà
Ai răspunde tu cevà?

Dar tu tremuri, copiliţă!
Tu pleci ochii spre pământ;
Nu mai râde-a ta guriţă...
Nu-mi răspunzi nici un cuvânt...
Pieptul tău îl văd că bate...
Ochii tăi se rătăcesc;
Vrei să-mi spui cevà şi poate
Cuvinţele îţi lipsesc.
Mă iubeşti? spune un *da!*
Nu mă vrei? spune un *ba!*

FLOAREA AMORULUI

Intr'o grădină mă preumblam,
Şi la iubita mea cugetam;

Nu ştiu, ca mine, dacă şi ea
Vreo simţire atunci aveà.

Florile par'că n'aveau miros.
Ziceam: ce lucruri fără folos!

Privighetoarea mi se păreà
Nesuferită, ca cobe rea.

Greierul pare că mă 'ntristà,
Când altădată mă încântà.

Sorgintea dulce păreà că stă;
Nici o murmură din ea nu dă.

«O, grădinare!
Ce rău îmi pare
Că nu ai flori.
Ţi-aşi da pe-o floare
Mirositoare,
Orice comori.

Privighetoare
Incântătoare,
Ce ai păţit?
Ţi-ai pierdut locul?
Vocea? norocul?
Eşti de pierit?

Greier văratec,
Greier sburdatec,
Ce ţipi aşà?
Nu-ţi râde ţie
Vreo bucurie,
Spre a cântà?

Sorginte de-apă,
Vino de-adapă
Sufletul meu.
Grădina piere:
Floarea te cere
Să curgi mereu.»

O jună fată ce mă văzù
De-a mea durere milă avù.

Venì la mine, iute sărind;
Dându-mi o rază, zise zâmbind:

«Ţine o floare ce am găsit,
«Ce numai fluturi au mirosit.

«Frumoasă floare, floare de-amor
«Dar cu un miros veninător.

«Eu numai una am mirosit,
«Şi-amor cu lacrămi am dobândit.

«Cu toate-aceste tot o iubesc
«S'o am în mână şi s'o privesc.

«Ţine şi dă-o, de vrei cumvà
«Să te iubească mândruţa ta.

«Frumoasă floare, floare de-amor,
«Dar cu un miros veninător.»

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Atunci iau roza şi hotăresc
S'o dau aceia ce eu iubesc.

Atunci natura a 'nsufleţit
Şi al meu suflet a 'ntinerit.

Florile toate miros aveau,
Plăcute toate mi se păreau.

Privighetoarea dulce cântă,
Şi al meu suflet se desfătă.

Greierul vesel şuerător,
Imi părea foarte încântător.

Apa, sorgintea, curgeà mereu...
Erà'n magie sufletul meu!

URA MEA

Amicului meu D. R.

Tot cugetam să dedic cuivà o poezie
Capriciu ce 'ntâia dată prin minte-mi a trecut.
Făcui deci pentru asta o mică jucărie,
Făcui, zic, lot şi lotul în parte-ţi a căzut.
Inchipueşte-ţi însă că numele menite
Ca să câştige lotul erau de număr mic.
N'ai fi bucuros poate? dar soarta ne trimite
Pe lângă mari foloase şi lucruri de nimic.

Primeşte-o, iubite, ca simplă suvenire
Ce soarta ţi-o aduce, şi uită-mă, de vrei;
Şi în mizantropie, când din nţefericire
Tu vei cădeà ca mine, să n'ai ce să-mi mai cei.

Iubiam odată lumea cea mare:
Iubiam saloane să frecuentez;
Bărbaţi şi dame de orice stare,
Iubiam odată să salutez.
Acuma însă nu ştiu de unde
Vine că lumea nu o iubesc,
Şi voiu de dânsa a mă ascunde
Fără a-i spune că o urăsc.

Iubiam odată 'n copilărie
Aristocraţii ce mă poftiau
La-ale lor mese cu bucurie
Şi a mea muză o măguliau.
Miniştrii însă care odată
Imi ziceau *dragă eu te iubesc,*
Pentru nimica se schimbă 'ndată;
Mi se fac duşmani.... azi îi urăsc.

Iubiam bătrânii: credeam că toate
Sunt adevăruri câte ei spun;
Prin a lor sfaturi credeam că poate
Voiu puteà merge pe-un drum mai bun.
Bătrânii însă văzui în urmă
Că drept şi bine ei nu iubesc.
Că temelia ţării o scurmă...
Deaceea-mi vine ca să-i urăsc.

Iubiam pe cei ce în gura mare
Patriotismul zeifică ;
Şi speram multe, ca unul care
M'am deprins ţării a mă 'nchină.
Văzui în urmă cu întristare
Că patrioţii posturi iubesc,
Şi interese fieştecare !
Deaceea-mi vine ca să-i urăsc.

Iubiam junimea cea liberală,
Care principii frumoase-aveà ;
Care din gură cu mare fală
Cer şi pământuri făgăduià.
Tinerii însă văzui că numa
Fanfaronada 'n lume iubesc ;
Fapta la dânşii e simplă glumă,
Deaceea-mi vine ca să-i urăsc.

Iubiam odată fiinţi de-acele
Ce ştiu vieaţa a o 'ndulci,
Şi fericirea fără de ele
Credeam că 'n lume nu poate fi.
Luai în urmă încredinţare
Că toate sincer nu ne iubesc,
Cele mai multe sunt schimbătoare.
Oare pe toate să le urăsc ?

AZI NEBUN ŞI MÂINE CUMINTE

Oameni buni, am prins la minte.
Astăzi iată că vă spun
Că de mâine înainte
Nu mai sunt aşà nebun.
Pentru cea din urmă dată
Astăzi ca nebun glumesc,
Iar de mâni inima-mi toată
La răbdare-o osândesc.
Zău, de mâni o osândesc.

Numai astăzi către ţară
Eu mai zic că-s patriot.
Iar de mâine, lumea piară,
Mă fac blestemat de tot.
Astăzi pe cei cari o pradă
De dreptăţi îi mai hulesc ;
Iar de mâini cu ei fac nadă,
Şi de bine-am să-i vorbesc.
Zău, de bine-am să-i vorbesc.

Numai astăzi încă-odată
Ca nebun mai spuiu la toţi
Cum că patria-i trădată
Dacă crede 'n fanarioţi ;
Iar de mâni cu hotărîre
Cuget ca să-i măgulesc,
Căci pe 'nalta cârmuire
Ei în toate o hăţuesc.
Zău, în toate-o hăţuesc.

Numai astăzi berbant mare
Sunt cu vechiul meu amor;
Iar de mâni cu înfocare
Pentru-un înger am să mor.
Numai azi ca totdeauna
Cu-orice fată mai glumesc,
Iar de mâni numai pe una,
Mândra mea, am să iubesc.
Zău, pe ea am să iubesc.

Numai astăzi versuri rele
Ca aceste voiu lucrà;
Iar de mâne muzei mele
Îi dau voie-a mă uità.
Numai astăzi poezia
De-adevăruri o iubesc;
Iar de mâne rapsodia
La minciuni o hărăzesc.
Zău, de mâni o hărăzesc.

Numai astăzi voiu mai spune
Că multe capete mari
. . . . . .
Iar nu pentru posturi rari.
Dar de mâni vreun om cuminte
De-mi va spune că greşesc,
Îi spuiu drept în trei cuvinte
Că nebun îl socotesc.
Zău, nebun îl socotesc.

SARACUL FERICIT

Erà un om sărac însă cinstit,
De soarta sa în totul mulţumit.
El pânea sa prin muncă-o adună
Şi când muncià, deapururea cântà :
«O, maica mea, tu care m'ai purtat
«In al tău sân şi m'ai făcut bărbat !
«Unde eşti tu, tu care m'ai iubit ?
«Să vezi cât sunt în lume fericit.

«O, maica mea, eu încă n'am uitat
«La moartea ta când tu m'ai chemat.
«Murind mi-ai zis : O, dragă fătul meu,
«Văd c'oiu să mor, aşà vrea Dumnezeu.
«Ascultă dar un sfat ce voiu a-ţi da ;
«Şi de-i greşi, tu mă vei blestemà.
«Cât vei trăi, fii, fătul meu, cinstit
«Şi sigur fii că vei fi fericit.

«Ah ! de atunci, o, maică — am rămas eu
«Copil străin chiar lângă tatăl meu.
«Plângând vedeam pe doisprezece fraţi
«Cătând la cer în lacrămi inundaţi.
«Părinte lor să fiu am fost dator,
«Deşi sărac, să le dau ajutor.
«Cât am putut pentru ei am muncit !...
«O, maica mea, cât sunt de fericit !

«Fiind cinstit, eu uu avui cuvânt
«La oameni mari să mă'nchin pe pământ.
«Eu prin favor n'am vrut să dobândesc
«Lucrul nedrept ce'n lume mulţi iubesc.

«Pe munca mea salariul mi-am luat
«Şi Dumnezeu în tot m'a ajutat.
«Acuma am puţin, cât am dorit;
«Deşi sărac, dar sunt prea fericit.

«Cu-onoarea mea un nume mi-am făcut,
«Şi-amici ce loc de rude mi-au ţinut.
«Pe buza mea minciună n'a jucat,
«Pe nici un drept eu nu am defăimat.
«Nici unui om n'am fost înşelător,
«Şi 'n ţara mea nu am fost trădător.
«Deşi sărac, de soartă-s mulţumit;
«O, maica mea, cât sunt de fericit!

«O, voi săraci, câţi credeţi că sunteţi
«Nefericiţi, fiindcă mult n'aveţi!
«Văzând pe cei mai lipsiţi decât voi,
«Vă mângâieţi la-ale voastre nevoi.
«Fiţi generoşi cu cel ce-i mai sărac:
«Lui Dumnezeu astfel de fapte-i plac.
«Oricare om voind a fi cinstit,
«Cât de sărac, poate fi fericit».

DORUL NEBUN

«Oare cui pot eu
Să spun dorul meu,
Să spun taina mea
Şi durerea-mi grea?
Orişicine-ar vrea
A mă asculta,
M'ar numi nebun.
Oare să mai spun?

«Dacă aş voi
A mă tângui
La privighetori,
Ele până'n zori
Cu cântecul lor
Spune-ar al meu dor,
Spune-ar că-s nebun.
Oare să mai spun?

«Spune-aş al meu dor
Ciocârliilor;
Dar ele sburând,
Ar cântà ţipând
Şi-ar rîde mereu
De secretul meu;
M'ar numi nebun.
Oare să mai spun?

«Spune-aş al meu dor
Pârâiaşelor;

BCU IAŞI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Dar ele bătând
Malul lor gemând,
Spune-vor că eu
Cu amorul meu
Sunt de tot nebun.
Oare să mai spun?

Spune-aş al meu dor;
Crânguşoarelor:
Dar vântul venind
Frunze împrăştiind,
Spune-ar al meu dor
Turturelelor.
Acest dor nebun
Oare să-l mai spun?

«Spune-aş al meu dor
La-al meu dulce-odor;
La mândruţa mea;
Dar mă tem că ea,
Care m'a făcut
Mintea de-am pierdut,
M'a numi nebun.
Oare să-i mai spun?»

Astfel un flăcău
Cântă dorul său,
Dar mândruţa sa,
Care-l ascultă,
Dintre flori sărind
I-a cântat zâmbind:
«Dacă eşti nebun,
«Eu n'am ce să spun».

PORTRETUL MEU DAT LA O FIINŢA DRAGA

La ce-mi cei portretul, o draga mea amică?
Ca ce fel de plăcere într'însul poţi află?
Capriciul tău de este, ei bine, nu mă strică,
Ţi-l dau şi sunt ferice că pot a te-ascultà.

Dar voiu, o dulce înger, să-ţi spun mai înainte,
Că arta ce mi-l scoase nici cum l-a nemerit,
Şi trebueşte încă cu câtevà cuvinte
Să'ndeplinesc aceea ce ea n'a izbutit.

Intâi şi 'ntâi că ochi-mi nu caută la tine;
Şi-acesta-i defect mare ce nu-i-l pot iertà;
Tu te-ai făcut acuma lumină pentru mine,
Şi când nu eşti tu faţă, ei nu pot luminà.

Apoi vezi tu că fruntea-mi nici cum par'că nu zice
Că un vulcan de gânduri este ascuns sub ea;
Şi lumea, Doamne sfinte, ar fi foarte ferice,
Dac'ar voi să fie după gândirea mea.

Mai vezi buzele mele că par'că 's amorţite:
Amar şi rece zâmbet pe dânsele e scris;
Durerile vieţii pe ele 'nsufleţite,
Deşteaptă'o suvenire de cel mai negru vis.

Nu pot să spue ele nici lunga mea durere,
Nici dorul vieţii mele, nici bucuria mea;
Nu pot ca să arate nici tânăra plăcere
Ce sufletu-mi îmbată, când viu a te vedeà.

Fiind însă că arta nu poate să descrie
Caracterul cel propriu ce 'n mine îl am eu,
Doresc, dulce înger, portretul meu să-ţi fie
Măcar o 'nchipuire de idealul meu.

Când ore de întristare vor turbură vreodată
Frumoasa-ţi inimioară, tu vezi portretul meu,
Şi crede că eu sufer cu tine de odată
Şi că-amândoi atunce ne tânguim mereu.

Când visuri de iubire s'ar deşteptà în tine,
Şi-i vrea ca să-ţi pleci capul pe-un piept susţinător
Portretul meu priveşte şi cugetă la mine:
Ah! nimeni nu e 'n lume ca mine iubitor.

Când inima-ţi ar cere o dulce mângâiere
Şi nu voiu fi eu faţă, desmiardă-al meu portret;
Şi va pierì din tine atunci orice durere;
Iluziile tale vor râde în secret.

Iar când altă fiinţă îţi va răpì simţirea,
Când eu în al tău suflet nu voiu mai aveà loc,
Atunci, o dulce înger, sdrobeşte-mi suvenirea
Îmi ia portretu 'ndată şi îl asvârlă'n foc.

LIMBA ROMÂNEASCA

Mult e dulce şi frumoasă,
Limba ce vorbim,
Altă limbă-armonioasă
Ca ea nu găsim.
Saltă inima 'n plăcere
Când o ascultăm,
Şi pe buze-aduce miere
Când o cuvântăm.
Românaşul o iubeşte
Ca sufletul său.
O, vorbiţi, scriţi româneşte,
Pentru Dumnezeu!

Romăncuţe tinerele,
Visuri de amor,
Ale voastre drăgănele
Le iubesc de mor.
Dar vorbind în limbi străine
Nu pot să vă-ascult;
A fugi în lume-mi vine,
Căci mi-i ciudă mult;
Inima mi se răceşte,
Moare visul meu,
O, vorbiţi, scriţi româneşte,
Pentru Dumnezeu!

Glumele sunt mai bogate,
Au ton mai firesc,
Româneşte cuvântate,
Aşă să trăesc!

BCU IAŞI UNIVERSITY LIBRARY

Pe o glumă românească
Sufletul mi-aş da,
Iar pe una franţuzească,
Zău nici o parà;
Ce-i străin nu se lipeşte
Du sufletul meu;
Glumiţi dar şi româneşte,
Pentru Dumnezeu!

Fraţi, ce'n dulcea Românie
Naşteţi şi muriţi,
Şi 'n lumina ei cea vie
Dulce vieţuiţi!
Voi pe câţi patria chiamă
Dragi copii ai săi,
Fără ca să ceară seamă
La bravi sau mişei,
Arătaţi cum că trăeşte
Elementul său;
Şi vorbiţi, scriţi româneşte,
Pentru Dumnezeu!

De ce limba strămoşească
Să n'o cultivăm?
Au voim ca să roşească
Ţărna ce călcăm?
Limba, ţara, vorbe sfinte
La strămoşi erà,
Ei ar plânge în morminte
Când ne-ar ascultà.
Al lor geniu ne şopteşte
Din mormânt mereu:
O, vorbiţi, scriţi româneşte
Pentru Dumnezeu!

Iar tu, mândra mea iubită,
Tu dacă voeşti
Să-mi spui că eşti fericită,
De când mă iubeşti;
Dacă vrei de fericire
A mă îmbătă
Şi în cer cu-a ta iubire
A mă străpurtă;
Dacă inima-ţi simţeşte
Ceeace simţ eu;
Spune-mi-o în româneşte,
Pentru Dumnezeu!

LA ELENA

O dulce înger, spune-mi tu mie
Dorul ce are inima ta;
Eu văd prea bine patima-ţi vie
A mi-o ascunde nu mai cercă;

Ochii tăi mândri amor respiră;
Pierduţi în lacrămi spun că iubesc;
Ei înainte-mi se rătăciră
Ca doi luceafări ce se-întâlnesc;

Fruntea-ţi senină se înnorează;
Tâmplele tale se bat mereu;
Buzele tale nici nu cutează
Să mai zâmbească la dorul meu.

BCU IAŞI UITR UNIVERSITY LIBRARY

Pieptul tău saltă între suspine
Saltă ca unda unui izvor;
Pe el se vede că-amorul vine
Ca'n vis de noapte un dulce dor.

Cutoateacestea nu-mi spui nimica;
Ca floarea ruptă tu te topeşti,
Gura-ţi tăcută nu vrea să zică
Că tu în suflet amor simţeşti.

O dulce înger, spune-mi tu mie
Ce dor cuprinde inima ta;
Eu văd prea bine patima-ţi vie
A mi o ascunde nu mai cercă.

RANGUL MEU

Până ieri, copilă dragă,
Depuneam la-al tău altar
Fericire, visuri, şagă,
Şi-orce-aveam în buzunar;
Astăzi însă tu vezi bine
Buzunarul meu e spart,
Şi sunt hotărît cu tine
Rangul ce-am luat să-împart.
De-acum poţi să te mândreşti
Că pe un spătar iubeşti.

— Tu, spătar? dar ce 'ntâmplare?
Cine naiba te-a făcut?
Tu, cu rang aşà de mare?
Dar ce vânturi te au bătut?
Aş puteà să am mândrie
Dacă-aş şti că ţi s'a dat
Rangul după vrednicie
Şi că drept l-ai meritat.
Tu, boier! şi te mândreşti?
Şi să crez că mă iubeşti?

— Nu ştiu de mi se cuvine
Mie rangul, scumpa mea,
Insă ştiu că pentru mine
Asta este o beleà.
Căci eu sau cu boierie,
Sau Sion cum mă numesc,
Lumea tot poet mă ştie
Şi mai mult nu mă 'ncălzesc,
Dar tu poţi să te mândreşti:
Orişicum, spătar iubeşti.

— Dar cum căpătaşi dreptate
Să te 'nalţi aşà de sus?
Ce foloase insemnate
Ţării tale ai adus?
Tu, atât de mic in lume
Şi in ţară ne 'nsemnat,
Ca să capeţi rang şi nume
Ce-ai făcut şi ce-ai lucrat?
Căci de vrei să te mândreşti
Nu te las să mă iubeşti.

— Am iubit femei, copile;
Am gustat amor, plăceri;
Am cântat frumoase zile
Şi am plâns pentru dureri,
Ţării nu ştiu de-i fac bine;
Eu ştiu numai s'o iubesc.
Nu e timpul pentru mine
Ca să pot să o servesc.
Insă tu nu te mândreşti
Dacă un spătar iubeşti?

— Dacă e pe-aşà dreptate
Rangurile să se dea,
Taie-ţi rangu 'n jumătate;
Dă-mi şi mie partea mea.
Tu, cântându-mă pe mine,
Meritul ţi-i căpătà
Eu, iubindu-te pe tine
Cântece ţi-oiu insuflà,
Oiu să fac să te mândreşti,
Oiu să fac să mă iubeşti.

GLUMA

Poetului Gr. Alexandrescu, fostul arhivist al Statului.

Iată un poèt ce tace
Şi nici versuri nu mai face!
Şoarecii dela arhivă
I-au ros pana cea activă,
Şi-altă pană nu găseşte
Ca să scrie de trăeşte.

RASBUNAREA ŞOARECILOR SAU MOARTEA LUI SION

RĂSPUNSUL LUI GR. ALEXANDRESCU

I.

Pe dealul Mitropoliei
In arhiva României,
Unde statul grămădeşte,
Tot ce nu-i mai trebueşte,
Unde se-află aruncate
Secături nenumărate
Hârtii, condici osândite,
Judecăţi nenorocite,
Are cuiburi din vechime,
Numeroasă şorecime,
Seminţie roditoare,
Şi de literi rozătoare.
Şeful ei un chiscan mare,
In dosare lăcueşte,
Nume de Rozon el are,
Şi pe polite domneşte.
El e strănepot de frate
Lui Raton, care odată
Trăiă de zăsmat departe,
Intr'o cameră privată.
Intr'o zi... nu, eră seară,
După-a lui Rozon poruncă
Şoarecii toţi s'adunară,
Şi intr'o tăcere-adâncă
Aste vorbe ascultară:

«De când subt aceste bolte ne aflăm adăpostiţi,
«Fraţilor, voi ştiţi prea bine cât am fost de fericiţi.

«Şeful de azi al arhivei, om de pace iubitor,
«Ne-a fost chiar ca un părinte, un zelos ocrotitor.
«Nimeni din voi nu se plânge că din cuib a fost gonit,
«Sau că într'aceste ziduri vreo pisică a 'ntâlnit;
«Sau că n'a putut să roază de frica vreunui duşman,
«Pergamentele antice, condicile de divan;
«Soarta ne erà prosperă, şeful treceà zâmbitor,
«Generaţiile noastre aveau falnic viitor.
«Dar azi vai! totul se schimbă; azi suntem ameninţaţi
«Să ne pierdem locuinţa şi să fim disgraţiaţi;
«Căci un Moldovean obraznic, Sion, care a cântat
«Paradisul, deşi iadul el cu drept l-a meritat,
«A scris, nu de multă vreme, într'un stil neomenos,
«Că a şefului arhivei până noi o am fi ros.
«Apoi suferi-vom oare ca acel cutezător,
«Vrednic a purtà mai bine nume de defăimător,
«Să vie, precum venise, chiar într'al nostru pământ,
«Să ne strice fericirea? Nu, cât eu în vieaţă sunt,
«Nu va fi: acum e timpul să ne răsbunăm şi noi,
«S'arătăm că'n şoareci curge nobil sânge de eroi.
«Şi că păgânul acela, ce ura a meritat,
«Nume de Moldovean vrednic cu nedrept a câştigat.
«Mergeţi dar şi 'n astă noapte picioarele vă gătiţi,
«Şi când s'o ivi de ziuă cu toţii pe drum să fiţi,
«Ca prin marş repede, grabnic, la Moldova să-l călcăm,
«Cine sunt şoarecii noştri şi Rozon să-i arătăm.
«De veţi găsi 'mprotivire să nu vă descurajaţi;
«Şi la orice întâmplare totdeauna s'alergaţi
«Unde-ţi zări că se mişcă vârful dela coada mea,
«Ce pe a gloriei cale pururea o veţi vedeà...»
Zise, şi auditorii aşà mult au aplaudat,
Cât dulapurile toate în arhivă s'au mişcat.
A doua zi şoricimea cu mare grabă porni,
Făcù la Focşani gustare şi seara în Iaşi sosì.

II.

Noaptea domnià în natură
Şi zefirii răcoroşi,
Suflau cu-aceeaş măsură,
La drepţi sau necredincioşi.
De a zilei osteneală,
Sion dormià obosit,
Dormià, fără îndoială
In somnul lui fericit!
Visele tainice fiinţe
Din loc în loc îl purtà,
Şi toate-ale lui dorinţe
Implinite-i arătà.

Cu-o graţioasă Munteancă i se păreà că vorbià,
Şi inima ei şi mâna cu-o bună zestre cereà;
Când deodată el dete un ţipăt îngrozitor...
Ţârcovnicii cu lungi plete alerg întru ajutor.
Departamentul credinţei la care fu mădular,
Cu toţi darabanii vine... însă târziu, şi 'n zadar,
Pe patul lui de odihnă Sion zăceà sângerat,
Ca un caşcaval de Parma pe jumătate mâncat.
Urechile lui şi nasul, dacă chiar le-o fi avut,
Atuncia să se găsească de loc nu s'a mai putut
Numai a doua 'nviere eu crez că se vor găsi.
Când şoarecii le-or aduce, dacă or mai trebui.
Cutoateacestea lupta, de-o fi cum am auzit,
Mortului face onoare, căci mult s'a împotrivit.
Şi s'au găsit împrejuru-i de mâna lui sugrumaţi,
Un mare număr de şoareci, tot din cei mai însemnaţi;
Ba încă spun,.. dar aceasta eu nu v'o asigurez,
Căci fapta e de mirare şi nu îmi vine s'o crez;

Spun că şi chiar comandirul, vestitul acel Rozon,
Lăsă o labă în mâna eroicului Sion.
Ce s'a întâmplat în urmă eu nici am mai cercetat,
Căci de pierderea aceasta foarte mult m'am întristat,
Sion amic îmi fusese, talent şi inimă-aveà,
Şi crez c'ar fi trăit încă dacă atunci nu murià.
Literaturii române el ar fi fost de folos,
Dacă din nenorocire şoarecii nu l-ar fi ros.

GR. ALEXANDRESCU.

O MUZA, IN SPITAL

Suvenire de 25 Ianuarie 1855

Amicului Gr. Alexandrescu.

De demult Alexandrescu încetase de-a cântà
Şi de trista lui tăcere toată lumea se mirà;
Unii bănuiau că poate glasul său a amorţit,
Unii că de-atâta cântec acum va fi ostenit;
Alţii că pe ceea lume spre Olimp s'a înălţat
Ca s'aibă o conferinţă cu-Apolon ce l-a chemat;
Alţii că i s'a rupt lira şi a dat-o la dires
La un faur care încă ce-i stricat n'a înţeles;
Fel de fel de bănuiele!.... Iar eu unul ce ştiam
Că e şef peste arhivă, negreşit că bănuiam
Un motiv mult mai puternic şi eram încredinţat
Cum că şoarecii de-acolo pana lui i-ar fi mâncat;
Şi că alta nu găseşte, ca să scrie de e viu!
Astfel dând cu socoteala mă scol dela laşi şi viu
Până chiar la reşedinţa bardului ce eu iubiam
Şi-o pană de filomelă pentru scris îi aduceam,
Căci doriam mult şi din suflet să mai văd pe-acest poet
Că s'apucă de scris iarăşi şi că iar a înviet.

Deci sosesc în capitala mare-a Țării Românești
Care știți că toată lumea o numește București;
Mă port mai întâi pe unde oamenii se veselesc
Pe la cluburi, pe la birturi, un devieața-și cheltuesc;
Unde Vinerea, sub mască, de amor își bate joc.
Unde intrigile toate și orgia-și află loc.
Caut pe poetul nostru... nicăiri nu-l urmăresc
Ba nici chiar pela arhivă urmele-i nu le găsesc.
Negreșit, mi-am zis atuncea, i s'a întâmplat ceva;
Și vreun fel de răsbunare el s'a pus a medita!
Intru 'n Colțea, la spitaluri, unde oamenii găsesc
Azil și tămăduință, când de boale pătimesc;
Mă uit bine 'n dreapta 'n stânga, fără însă-a cuteză
A gândi că-Alexandrescu între bolnavi s'ar află;
O asemenea ideie, chiar și chiar dacă-mi venia,
Insumi eu aș fi gonit-o, n'aș fi zis că e a mea;
Condus în apartamentul unde sexul cel frumos
De efectele plăcerii plânge fără de folos,
Văd pe un crevat de-o parte, coperit cu-un baldachin,
O ființă cam ciudată care se 'necă 'n suspin,
O cunună de flori veștezi fruntea îi încunună
Și-o liră fără de coarde la-al ei cap în cuiu eră;
Mă duc, o apuc de mână; ea tresare ca în vis
Și recăpătând putere cu glas plângător mi-a zis:

«Vino, poete, vin de mă plânge!
Căci în ce stare eu am ajuns;
Vărs toată ziua lacrămi de sânge
Zac în durerea ce m'a pătruns.

Odinioară eram serbată,
Lauri frumoase primiam mereu,
Junimea toată eră 'njugată
Și fericită la carul meu,

Dar de când bardul vieţii mele,
Alexandrescu, m'a părăsit
Imi trec vieaţa în chinuri grele.
Vezi, ca o floare m'am veştejit.

Acum amorul nu-mi mai zâmbeşte,
Pegasul fuge, când il chem cu,
Corul de graţii mă ocoleşte
Şi-Apolon râde de plânsul meu.

Lira mea iată-o neîncordată
Aş da-o 'n flacări, de aş puteà.
Duc în spitaluri vieaţă uitată
O! plângi, poete, de soarta mea.»

O aşà descoperire vă puteţi închipui
Ce durere 'nfricoşată mi-a putut pricinui,
Pentrucă Alexandrescu erà bardul ce iubiam
Şi în muza lui speranţe prea frumoase îmi puneam.
Cauza voind s'o aflu, eu, vai! am descoperit
Cum că el peste spitaluri director s'a rânduit
Şi că mânios pe muză, căci prea mult il necăjià
Şi-l făceà să-şi piardă timpul care 'n trebi ii trebuià,
Intr'o zi a aruncat-o în spital pe un crevat,
Poruncind ca să nu-i dea de băut, nici de mâncat.

CARNAVALUL VENEȚIEI

O suveniri fatale de-amor, de poezie!
De ce vă mai întoarceți? Voi m'ați fost părăsit.
Fără de voi acuma viața-mi păreà mie
Fatalitate simplă; și orice vijelie
O înfruntam ca orbul pe cale rătăcită

Plăcerile dorite treceau pe lângă mine
Ca nori pe lângă soare; eu nici nu le priviam,
Dela dumnezeire nu vream nici rău, nici bine;
Dorințile în sânu-mi nu aduceau suspine
Eu visuri dulci de viață în somnu-mi nu făceam.

Dar ce-ți veni deodată atâta turburare,
O suflete iubite, o inimioară-a mea!
Un singur dulce cântec îți pune în mișcare
Resoartele-amorțite? sau ție poate-ți pare
Că poți ca și o floare în vară a 'nvià?

Voi știți că *Carnavalul Veneției* odată
Îl ascultam ferice în vârsta-mi de amor,
Iubit, iubiam atunci cu patimă 'nfocată;
Și ascultând ăst cântec, ce inima îmbată,
Gemeam de fericire și căutam să mor!

La cea mai mică notă cădeam în nebunie,
La ale ei picioare mă întindeam gemând;
Ea mă stropià cu lacrămi, amor jurându-mi mie
Și amândoi pe urmă cuprinși de letargie
Ne căutam cu lacrămi, ne mângâiam tăcând.

Pe umerele mele lăsând capu'n tăcere
Ea pipăià să simţă bătând inima mea;
Şi eu, pe sânu-i tânăr văzând a ei durere,
Cătam în acest cântec să afle mângâiere
Dar în delirul nostru amorul se sbăteà!

Trecură, vai, de-atuncea mulţi ani, şi-a mea iubire
Ca o fatalitate se sparse 'n sânul meu!
In suferinţe triste căzù a mea simţire;
Nimic nu-i rămăsese pentru compătimire
Decât nenorocirea ce-aduce Dumnezeu!

O! cântă şi iar cântă, o, fiică-a armoniei!
Imbată al meu suflet pân' ce-i vedeà că mor.
Dar voi, o suvenire-ale copilăriei,
Lăsaţi-mă în pace pe calea vijeliei,
Căci omul în vieaţă odată simte-amor.

LA MOARTEA D-NEI C... S...

Bucureşti 23 Fevruarie 1855

«O, vărsaţi lacrămi, lacrămi de sânge,
Toţi câţi în inimi inimi aveţi!
O, vărsaţi lacrămi, trebui a plânge
Aceà fiinţă care-o vedeţi.»

Ieri junà, mândră, încântătoare,
Ideal dulce, suflet frumos,
Inger de vieaţă, splendidă floare,
Vis de plăcere, dor amoros;

Astăzi, o Doamne! ea între îngeri
Cu-ale ei graţii a dispărut,
O lume 'ntreagă ea lasă 'n plângeri,
O, crudă moarte, ce ai făcut?

O, dulce mumă! o scumpe tată!
O, amici, rude fraţi şi surori!
Durerea noastră-i ne-asemănată...
Dar aşă-i moartea: nu cruţă flori!

RUGA

«Spune fiicei Sionului: Iată împăratul tău vine la tine, blând».

De ce n'am fost menit oare, Doamne, a mă consacrà
Să-mi petrec vieaţa toată întru a te lăudà?
De ce nu ai dat credinţă mai multă 'n sufletul meu,
Ca să cânt a ta mărire, o prea mare Dumnezeu!
Dărueşte, Doamne, mie darul tău încântător;
Dărueşte gurii mele un cuvânt mângâietor;
Un suspin vrednic de tine, un reflect din umbra ta
Un răsunet blând şi dulce şi eu dulce voiu cântà.

Eu voiu lăudà cu lacrimi bunătăţile cereşti.
Eu le voiu numì cu bocet bunătăţi dumnezeeşti.
Binecuvântând de tine, o prea-înalte Dumnezeu!
Spune-voiu la toată lumea care-aude plânsul meu:
O, priviţi cu umilinţă, vedeţi voi, o muritori,
Dumnezeu e cel ce face câmpii noştri nutritori,
El aşterne pe costişe, prin dumbrăvi şi pe câmpii,
Ca covoare fără margini, brazde verzi şi aurii.

Prin înalta-i bunătate noi putem să adunăm
Grânele cele de aur, ca să ne îndestulăm.
Prin înalta lui voinţă pe ciorchină 'ngălbinesc
Strugurii ce fac bineţe, care inimi veselesc.

Le voiu zice, le voiu zice, eu cu tot sufletul meu:
Adoraţi a lui putere, adoraţi numele său.
Ridicaţi ochii la ceruri, vedeţi în mărirea sa
Acest soare care vine cu mărire-a se-arătă.
Dela el primiau lumină timpii ce s'au strecurat
Şi 'nfocata lui lucire nu s'a scurs, n'a încetat;
Totdeauna, 'n toată ziua, el se 'ntoarce regulat,
Ca un focular de flacări luminos şi 'nflăcărat,
Să salute pe eternul şi înaltul Dumnezeu,
Şi-umilitul nostru suflet să-l resfrângă 'n focul său.

O, voi oameni, care încă să vedeţi nu aţi putut
Minunile care 'n ceruri Domnul nostru a făcut!
Dar deschideţi-vă ochii, împrejuru-vă priviţi,
Şi dela pământ la ceruri căutaţi, ce întâlniţi?
Când e noaptea liniştită, când nouri nu se zăresc,
Ce fac ochii cei de aur cari 'n ceruri se rotesc?
Care mână îi conduce în câmpie fără fund
Şi din orice depărtare până la pământ pătrund?
Astă lume de vii focuri cine-o mişcă ne 'ncetat
Cu aşă regulă mare de când s'a înfiinţat?
Dumnezeu este acela! Totdeauna Dumnezeu!
El revarsă 'n toată seara depe lângă tronul său
Milioanele acestea de lumini ca nişte flori
Atât de încântătoare şi cu-aşă mândre culori.

Astfel petrecându-mi vieaţa întru a te lăudă,
Aş vorbi de sfinţi, de îngeri şi iar de puterea ta.

Eu aş scrie 'n toată ziua câte-un cântec umilit
Inceput jos pe ţărână şi în ceruri isprăvit;
Şi-al necazurilor mele lanţ nesuferit şi greu
L-aş vedeà că se desparte şi n'apasă pieptul meu.
Pentr'un bine mult mai sigur, pentr'un vis mult mai frumos,
Ce-ar legănà totdeauna al meu suflet aici jos.

Un moment de încântare, Dumnezeule, mi-ai dat
Şi de mare fericire sufletu-mi s'a îmbătat.
O ! primeşte acest cântec, primeşte al meu suspin
Şi voiu zice: Doamne sfinte, ţie, ţie mă închin.

CUVÂNTUL DIVIN

«Acela ce mănâncă din pâinea aceasta va «fi viu în veci».

IOAN.

Aşà ai zis tu, Doamne, că omul nu trăeşte
Cu pâinea ce la masă el şi-o închipueşte;
Căci omului îi trebui cevà mai priincios.
De lumea necurată, de lumea cea de jos,
Cuvântul tău, o Doamne, îl poate despărţi;
Căci lui îi trebueşte a se însufleţi,
Precum odinioară la sacrul tău cuvânt
Popoarele din lume, din orişice pământ,
Veniau să se supue cu sufletu 'ncântat
La-a ta putere înaltă ce Tatăl ţi-a fost dat.
In totdeauna dulce tu calea îţi urmai;
Pe cel ce-aveà credinţă de patimi vindecai.
In Siria întreagă numele tău erà
Purtat din gură 'n gură şi toţi ţi se închinà.

Cuvântul tău cel dulce poporul îl aveà
Ca cea mai bună pâine ce vieaţa îi ţineà:
Ca râurel de balsam din gură-ţi purcezând
Îl priimeà poporul când te-ascultà zicând:
«Ferice de săracii la spirit, căci al lor
«Va fi împărăţia şi-al cerului odor!
«Ferice de-acei care sunt blânzi în aplecări,
«Căci inima lor n'are dureri şi sbuciumări!
«Ferice cei ce varsă lacrimi, căci vor primì
«Plăcută mângâiere în cer când vor venì!
«Ferice cel ce este mizericordios,
«Căci nu va fi în ceruri privit ca păcătos».

Aşà vorbeşti tu, Doamne! şi omul pe pământ
Îşi simte fericirea după al tău cuvânt.
Cu astfel de maxime tu ne înţelepţeşti.
Şi inimile noastre le îmbunătăţeşti,
Când de amăraciune credinţa o uităm
Şi-adevăratul bine nu ştim să-l deslegăm.
Ah, cât este de dulce, o mare Dumnezeu!
Să ascultăm că vine la noi cuvântul tău,
Ca vântul printre sălcii sau ca miros plăcut
De floare odorantă ce bruma n'a bătut!
Retras într'o vălcică, sub umbra unui pom,
In linişte şi pace, e dulce pentru-un om
A sta ca să citească încet în mintea sa
Această carte mare ce e lucrarea ta;
Această carte-eternă ce 'n secoli va trăi,
Pe care ai dictat-o spre a ne mântui
La sfinţii tăi apostoli şi care o numim
Prea-sfântul Evangeliu, câţi întru el trăim.
In ea este speranţă, vieaţă şi amor;
Ea ne arată-o lume cu-un dulce viitor,
Cu-un orizon mai roşu, cu-un cer mult mai stelos,
Cu zorile mai albe, cu-un soare mai focos;

Şi dacă 'nchide cartea sărmanul muritor,
Chiar de n'a înţeles-o, rămâne visător.
Iar dacă-astă plăcere el nu poate află,
Şi dacă ochii 'n ceruri nu-şi poate implântă,
Să vază-aceă mulţime de stele ce lucesc
Sau nourii sub soare ce ploi învăluesc;
De s'află în vreo cetate ce murii o 'nconjor,
Sau de se 'nchide în casă să şează pe-al său dor;
Grăbească-se s'asculte sunând şi răsunând
O voce care-l chiamă la Domnul mai curând.
Aceasta e campana, organ religios,
E clopotul de-aramă ce sună-armonios
Şi răspândeşte 'n aer suspinuri îngereşti,
Ce ne precede în cale spre regiuni cereşti.
Şi când în a ta casă a merge ne grăbim,
Noi zicem: «Domne sfinte! Pe tine te iubim!»

Atunci o altă voce, mai vie, mai cu foc,
Decât aceă de-aramă ce sună 'n orice loc,
Se 'nalţă şi pătrunde chiar inime de fier;
Aceasta-i leturgia a legilor din cer.
Tot vocea ta, o Doamne! e asta ce-ascultăm:
Când preotul vorbeşte, la tine cugetăm;
Dela ai tăi apostoli el darul a primit
Ca să reintărească sufletul rătăcit;
Să ne aducă aminte de tine ne 'ncetat,
De ale tale fapte ce poate am uitat.
De-aleşii tăi, de îngeri, de-al cerului amor,
Cum şi de fericirea ce-avem în viitor.

Fiindcă tu eşti, Doamne, care prin el vorbeşti.
Fiindcă tu poţi totul şi toate ce voeşti,
Sosească a ta voce la căpătâiul meu,
Când va fi să se stingă vieaţa ce am eu;

Şi fă ca al tău înger, când va fi ca să mor,
Să vie să-mi deştepte sufletu-mi trecător
La somnul vocei tale, la sacre rugăciuni,
La cântece pioase, la marile-ţi minuni,
Şi-apoi să-l ia cu sine spre a-l înfăţişà
La 'nalta judecată ce tu ai a o da.

LA LEGEA PRESEI

Cugetare 'năbuşită,
Ieşi din negrul tău mormânt!
Libertatea cea dorită
A venit peste pământ!
Idei nalte, generoase!
Răspândiţi-vă acum:
Sburaţi repede, voioase;
E deschis al vostru drum.
Poeţi, cântaţi!
Muze, săltaţi!
Libertăţii vă 'nchinaţi.

Multă lipsă şi nevoie
Românaşul mai aveà,
Ca să poată cântà 'n voie
Dorul care îl băteà.
Despotizmul inventase
Chipul de-a-l înăbuşi;
Inima i-o încleştase;
Gura-i nu puteà vorbì!
Poeţi, cântaţi!
Muze, săltaţi!
Libertăţii vă 'nchinaţi.

De nedrept, de apăsare
Nici a plânge nu puteam:
Orice dor sau supărare
In suspine le 'nchideam.
Cugetarea mărginită
In avântu-i se opriă,
Şi-apoi lânced amorţită
Al său geniu îşi pierdeă.
Poeţi, cântaţi!
Muze, săltaţi!
Libertăţii vă 'nchinaţi.

Vieaţă şi însufleţire
Românimii trebuiă;
Dar această fericire
Cine poate să i-o dea?
La naţionalitate
Cine-o poate deşteptă?
Numai sfânta libertate
De a scri şi-a cugetă!
Poeţi, cântaţi!
Muze, săltaţi!
Libertăţii vă 'nchinaţi.

Secolul cel de lumine
In dreptatea sa ne-a dat
Acest mare şi scump bine,
Ce zăceă întunecat.
Domnul Ghica lustrueşte
Cu-un princip domnia sa.
Din Moldova-acum porneşte
Românismu-a respirà.
Poeţi, cântaţi!
Muze, săltaţi!
Libertăţii vă 'nchinaţi.

Eră timp, căci provedința
Va să ne consolidăm
Patria și existența,
Care 'n lume meritam.
Și ideile 'nțelepte
Trebui a se răspândi,
Spre-a ne duce pe căi drepte
Și spre a ne mântui.
Poeți, cântați!
Muze, săltați!
Libertății vă 'nchinați.

LA UNIRE

Acum, frați, timpul soseşte
Către lume să-arătăm
Că al nostru neam trăeşte
Şi că viață meritam.
Mult timp limbile străine
Ne-au tratat ca niște sclavi;
Iată-acuma timpul vine
Să-arătăm că suntem bravi.
Haideți dar la mântuire
Toți cu toții s'alergăm.
La unire! la unire!
O strigare toți să dăm.

Lumea să ne 'ntrebe bine
Ce voim și ce dorim,
Ea voește-al nostru bine
Numai și noi să-l voim.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Acum timpul este dară
Drepturi a ne dobândi,
Şi 'n lăuntru şi 'n afară
Viitor a ne 'ntări.
Nu e altă mântuire
Decât numai să strigăm:
La unire! la unire!
Şi la asta să-alergăm.

Cât o ţară este mică,
Slabă pururea va fi,
Duşmanii ca pe-o nimica
Vor puteà a ne 'nghiţi.
Hai, să facem dar mai mare
Ţara care o avem,
Căci atunci, fiind mai tare,
Vom puteà să ne ţinem.
Scumpa noastră mântuire
Noi altfel n'o căpătăm,
Aşadar pentru unire
Chiar vieaţa să ne dăm.

Noi ştim cum că Moldovenii
De când lumea pe pământ
Tot de-o lege cu Muntenii
Şi de-o limbă cu toţi sunt.
De ce dară să nu fie
Un popor tot la un loc
Şi-o frumoasă Românie
Tot cu-un suflet şi-un noroc?
Haideţi dar la mântuire
Toţi cu toţii să-alergăm,
La unire! la unire!
Toţi un viers să ridicăm.

Moldoveanul fiind frate
Cu Munteanul va puteà
Tot o ţară şi-o dreptate
Impreună a ţineà.
De ce dar în astă lume
De creştini şi de păgâni
Să n'avem şi noi un nume
Şi o ţară de Români?
La a noastră mântuire
Acum dar să alergăm,
La unire! la unire!
Toţi cu-o limbă să strigăm.

In unire e putere
Şi vieaţă pentru noi;
Acest bine de vom cere
Vom mai scăpà de nevoi.
Nimine nu ne opreşte
Dorul nostru a-l rosti;
Şi-Europa chiar doreşte
Acest dor a ne 'mplini.
Haideţi, fraţi, la mântuire
Mari şi mici să alergăm!
La unire! la unire!
Cu un strigăt să strigăm!

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

EPISTOLĂ AMICULUI D. DASCALESCU

24 August

Adevăr este, amice, cum că te-au congediat
Şi că nu mai ai onoare de a mai fi amploiat?
Vino dar să ne dăm mâna şi în versuri să cântăm
Libertatea fericită care-acuma o gustăm.
E mai bine, zău, mai bine între muze să trăim
Decât în serviciul public geniul să-l tăvălim.
Mai cu seamă într'un secol când în ţară predomnesc
Prejudeţele bătrâne, ce cu noi nu se 'nvoesc,
Intr'o ţară 'nváluită de trişti reacţionari,
Cari au ajuns la putere şi se zic patrioţi mari.

Nu ştiu dacă-ţi pare bine că nu mai eşti prezident,
Dar de-ţi pare rău, ţi-oiu spune că nu meriţi compliment.
De voiai să-ţi păstrezi postul, trebuie ca om cu tact
Să vii şi cu patrioţi de acuma să faci pact;
Să dai versuri şi articoli, să te prinzi conlucrător
La gazeta de Moldova sau la Nepărtinitor [1];
Să 'ntorci tonul muzei tale şi să nu mai biciueşti
Mita şi chiverniseala în versuri eroiceşti;
Să declari de răi, de procleţi, de nebuni, de utopişti,
Pe acei ce-acum se chiamă Români şi unionişti;
Să te lepezi de principii pe care le-ai profesat
Care din copilărie tată-tău ţi-a însuflat;
Ca un căţăluş de casă să vii să cerşetoreşti
O favoare ruşinoasă pe la case ciocoeşti;
Să săruţi ca fanariotul mâna ce n'o poţi muşcà
Şi să suferi cu plăcere chiar şi palme de ţi-or da.

[1] Vezi notele la urmă.

Dar învăţături de astea, de ce oare să-ţi dau eu?
Ai tu oare trebuinţă încă de învăţul meu?
Tu ce 'n Ţara Ţinţărească atât ai călătorit
Şi cântând o lume nouă lumea veche ai găsit,
Tu ce din copilărie tot mereu ai cercetat
Tot ce 'n vieaţa omenească este bun sau defăimat,
Tu ce 'n versuri ca şi mine cânţi şi plângi din când în când,
Lume, patrie şi secol, îndreptarea lor cântând;
Trebuie să ştii prea bine ce cărare să apuci,
Pentru ca să poţi ajunge unde vrei ca să te duci.
Dacă ai făcut vreun bine în postul ce-ai ocupat,
Dacă-ai adus învoiele între cei ce s'au certat,
Dacă ai făcut dreptate celui înstrâmbătăţit,
Dacă pentru zelu-ţi nobil publicul ţi-a mulţumit;
Trebui să te simţi ferice şi nu cred să tângueşti
Pierderea unei poziţii întru care nu mai eşti.

Şi-apoi oare ce foloase postul tău îţi aduceà?
Îţi da el mai mare nume? Mai bogat el te făceà?
Cred că stare din ruşfeturi tu a-ţi face n'aveai gând:
Astă tristă uneltire, ce o vedem practicând
Încă mulţi în ţara noastră, nu e meseria ta;
Ruşfet şi onestitate nu se pot nici cum rimà.
Avuţia din ruşfeturi e ca pleava pe pământ,
Ce se spulberă şi piere la suflarea unui vânt;
Avuţia din ruşfeturi este foc mistuitor,
Care arde şi plămânii unui strâmb judecător;
Avuţia din ruşfeturi e blestem dumnezeesc,
Care cade pe urmaşii celor ce o dobândesc;
Avuţia din ruşfeturi este-un fier întipărit
Pusă 'n fruntea criminală unui om nelegiuit.

Să vorbim oare de nume? De-acest nume efemer
Ce vedem că postulanţii în societate cer?

Dar eu cred că al tău nume de notat e mai frumos
Decât al prezidenţiei nume trist şi păcătos.
De când lumea este lume oamenii apreţuesc
Două glorii principale şi la ele năzuesc:
Geniul şi eroismul! Orice popol însemnat
Cu poeţii şi eroii îl vedem recomandat.
Auzit-ai tu vreodată sau citit-ai undevà
Că cu laure de dafin s'au încununat cândvà
Prezidenţi de tribunale sau ispravnici iscusiţi?
În istorii de popoare nici nu sunt măcar numiţi.
Da, e tristă glorioară pentru un poet un post,
Care poate să-l ocupe un nemernic sau un prost.
Şi decât ţi-ai pierde timpul făcând pe judecător
E mai bine să faci versuri şi să fi conlucrător
La 'nălţarea ăstui mare edifiţ naţional,
Care pân'acum se află ridicat pe piedestal.
O ideie fericită pusă 'n versuri de-un poet
Este tare ca şi vocea unui înger sau profet;
Inimilor amorţite poate suflet a le da;
Sufletele degradate poate a le îndreptà.
Aide dar să ne dăm mâna şi în versuri să cântăm
Binele sau trista soartă între care ne aflăm.

URA ŞI AMORUL

Multe fete mă făcură
Cu cruzimea lor să mor,
Să le port o mare ură
Sau să nebunesc de-amor.

Ele 'n cupa mea vărsară
Mult venin omorîtor,
Când venin de ură-amară,
Când venin de crud amor.

Dar aceea ce mă ţine
Intr'un chin hotărîtor,
N'are ură pentru mine
Şi nici simte-al meu amor.

PLUGUŞORUL

Mâine anul se înoeşte,
Pluguşorul se porneşte
Şi începe-a colindà
Pe la case aşa urà:
Iarna-i grea, omătu-i mare;
Semne bune anul are,
Semne bune de belşug
Pentru brazda de sub plug.
Doamne, bine cuvinteazà
Casa care o urează

Pluguşorul fără boi,
Pluguşorul tras de noi!
Uraţi, flăcăi!
Strigaţi, măi:
Hăi! hăi!
Hăi! hăi!

Sus pe ceruri străluceşte
O stea nouă ce vesteşte
Că se curmă de acum
Al nevoilor greu drum.
Asta-i steaua României
A unirii şi-a frăţiei,
Stea de vieaţă, stea de spor,
Stea de bine 'n viitor.
Fă-o, Doamne, să lucească
Steaua noastră românească,
Şi să stea tot între noi,
Să nu mai avem nevoi!
Uraţi, flăcăi!
Strigaţi, măi:
Hăi! hăi!
Hai! hăi!

Lumea toată ne ascultă
Căci avem dreptate multă,
Căci destul am suferit
Fără ca să fi greşit.
De acum ni se cuvine
Ca să mai trăim şi bine:
Să se ducă dintre noi
Orice rele şi nevoi:
Să se ducă pe pustie
Şi în veci să nu mai vie;

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Să se ducă hăulind
Şi cu dinţii clănţănind!
Uraţi, flăcăi!
Strigaţi, măi:
Hăi! hăi!
Hăi! hăi!

Anul nou ne-aduce nouă
Timp mai bun, vieaţă nouă,
N'om să fim tot Moldoveni,
N'or să fie nici Munteni,
Ci într'o Ţară Românească,
Liberă şi voinicească,
Noi şi ei om să trăim
Şi Români să ne numim.
Cu o patrie, cu-un nume,
Noi ne vom mândri pe lume;
Şi cât lumea vom trăi
Şi 'n tărie vom spori.
Uraţi, flăcăi!
Strigaţi, măi:
Hăi! hăi!
Hăi! hăi!

Anul nou o să ne fie
Inceput de veselie;
Mari pe mici n'or prigoni,
Mici pe mari nu vor râvni.
In frăţie şi 'n dreptate
Or să fie legi lucrate;
Mari cu mici mâna vor da,
Şi 'ntr'o horă vor jucà.
Dumnezeu care ne-ascultă
Va trimite mană multă,

Şi pământul ce-om ară
Grâne de-aur ne va da.
Uraţi, flăcăi!
Strigaţi, măi:
Hăi! hăi!
Hăi! hái!

VISUL

Spre anul nou 1857.

Erà primăvară, timp senin, frumos,
Ziua luminată de-un soare focos.
Ingereşti concerte în aer sunau;
Mii de păsărele în crâng răsunau.
Câmpul fără margini erà înflorit;
Totul părea 'n lume a fi 'nsufleţit.

Mă aflam călare pe un puiu de smeu,
Un cal alb ca spuma, tare ca un leu,
Iute ca un fulger, blând ca frate mic,
Fiu al fantaziei unui om voinic;
Şea n'aveam sub mine, frâu nu-mi trebuià:
El a mea dorinţă o înţelegeà.

Nu ştiu de-aveà aripi armăsarul meu;
Nu ştiu bine dacă erà puiu de smeu;
Nu ştiu încă dacă călcà pe pământ;
Nu ştiu bine dacă el sburà în vânt;
Dar ca cugetarea ştiu că mă duceà
Şi erà 'mpăcată fantazia mea.

Dar ce ţară oare eu cutrieram?
Ce erau aceste locuri ce călcam?
Multe ţări în lume eu am fost văzut,
Insă nu 'ntâlnisem aşà loc plăcut.
Dar atunci îmi zice armăsarul meu,
Calul meu cel ager, puiul cel de smeu:

«Râurile-aceste care şerpuesc,
Dealurile-aceste care înverzesc,
Holdele de aur ce vezi înflorind,
Munţii işti cu arbori ce spre cer se 'ntind,
Ţara ce te face a te încântà,
Este, o stăpâne, România ta».

— Aide dar, voinice, aide mai curând;
Poartă-mă mai iute, sboară ca un gând!
Voiu să văz în toate dulcea ţara mea;
Oricât aş vedea-o, nu-s sătul de ea.
Du-mă în tot locul să mă 'ndestulez.
Sufletul şi vieaţa să-mi învioşez».

Şi-al meu cal atunce mai iute sburà,
Şi ca dorul minţii iute mă purtà:
Cu o săritură, când il repeziam,
Dintr'o vale 'n alta peste deal săriam;
Aci pe un munte din Carpaţi m'aflam:
Aci dintr'o copcă Dunărea călcam.

Dar încotro ochiul meu se întorceà,
Nouă mulţumire mie-mi aduceà.

Apele mai limpezi aveau curs mai lin,
Cerul mai albastru erà mai senin,
Farmecul naturii erà mai în joc,
Veselia lumii erà mai cu foc.

Cântece şi versuri, doine dulci şi hori,
Cimpoi şi-alăute, flueri şi viori,
Răcnete şi chiot, vesele strigări,
Vuet, sgomot mare, urlete, urări!...
Veselie mare erà pe pământ;
Gura s'o deschie n'ar aveà cuvânt.

Femei şi copile, tineri şi bătrâni,
In vestminte albe haine de Români,
Cu flori în cosiţe, flori în pălării;
Fete şi fetiţe, flăcăi şi copii,
In tot locul horă, în tot locul joc,
Sărbătoare mare în oricare loc.

— Spune-mi mie însă, armăsarul meu,
Ce e sărbătoarea care o văd eu?
Ce e veselia asta pe pământ?
Ce sunt aste jocuri fără de cuvânt?
Soarele cu luna azi s'au cununat?
Cerul cu pământul azi mâna şi-au dat?»

— Asta e, stăpâne, sărbătoarea ta;
Visul cel mai dulce care poţi visà.
Ţările Române astăzi se unesc,
Şi a lor unire toţi sărbătoresc.
Nunta este mare, dansul e frumos;
Prinde-te în horă, fii şi tu voios».

Atunci eu descalec şi mă prin în joc,
Intr'o horă mare, pe un neted loc;
Dintr'o cupă mare la Unire beau
Şi dau libertate la-armăsarul meu.
Jucai în beţie până ce căzui...
Dar în deşteptare, cruce îmi făcui. —

ZI 'NTÂI MAI 1857

Suvenire elevilor academişti

Ce s'aude, ce vueşte?
De ce valea clocoteşte?
De ce pasările cântă
Şi natura se încântă?
Ce strigări de veselie
S'aud la Sion în vie?
Ce mulţime se adună
Cu atâta voie bună?
O, veniţi, şcolari bărbaţi!
Zi 'ntâi Mai ca să serbaţi.

Florile să se adune
Pălării să încunune;
Iarba verde cu-a ei floare
Să se calce în picioare;
La pământ pe iarba deasă
Să s'aştearnă lungă masă;
Chiote de fericire!
Strigăte de mulţumire!
Ura, bravi copii şi fraţi!
Zi 'ntâi Mai astăzi serbaţi.

Cântă, cucule nebune!
Anul are semne bune.
Ce taci tu, privighetoare?
Astăzi este sărbătoare.
Trubaduri, copii de cioară!
Scârţâiţi din cea vioară,
Cântaţi hore de unire,
Cântaţi doine de 'nfrăţire!
Ura, dragi copii şi fraţi!
Ura 'n horă toţi cântaţi.

Românie mult iubită,
Patrie nefericită!
Scoală-acuma şi priveşte
Şi 'n speranţă te 'ntăreşte:
Asta-i fruntea şcolărimii:
Asta-i vieaţa României;
Tu prin ei ai să fii tare;
Tu prin ei o s'ajungi mare!
Ura, bravi copii şi fraţi!
Ura, patriei uraţi!

Primăvăra e frumoasă,
Inima 'n copii voioasă.
Ei sunt beţi de fericire,
De a patriei iubire,
De iluziuni bogate,
De plăceri nevinovate.
Ei sunt maturi în pruncie,
Serioşi în veselie.
Ura, buni copii şi fraţi!
Zi 'ntâi Mai aşă serbaţi.

Cupele de aur pline
La toaste să închine!
La naţionalitate!
La a ei prosperitate!
La a ţărilor unire!
La a patriei mărire!
Muzele să 'nainteascâ!
Artele să 'nflorească!
Ura, bravi copii şi fraţi!
Aşà zi să tot serbaţi.

MARŞUL UNIREI

Vino, Muntene,
Vino, Moldovene,
Spuneţi Europei voi ce doriţi.
Soarta română
Vă stă în mână:
De voi atârnă Români să fiţi.

De vreţi în lume
S'aveţi un nume
De popor liber şi de bărbaţi;
Cereţi Unirea;
Şi înfrăţirea
Ţărilor voastre o proclamaţi.

Lumea cea mare
Dă ascultare

La ale voastre cereri şi dor;
Fiţi dar cuminte
Şi mai 'nainte
Cereţi o ţară şi-un domnitor.

De vreţi dreptate
Şi libertate,
De vreţi legi bune a căpătă;
De vreţi să fie
Să nu mai vie
Străini în ţară a vă călcă;

De vreţi a face
Să aveţi pace
Şi 'n fericire să 'naintaţi;
De vreţi aceste,
Alt chip nu este
Decât Unirea să proclamaţi.

Tu, Moldovene,
Şi tu, Muntene,
In despărţire tot slabi sunteţi;
Iar împreună
Soartă mai bună,
Vieaţă mai tare puteţi s'aveţi.

Nu daţi crezare
Nici ascultare
La mincinoşii de vânzători.
Vorbele rele
Nu vă înşele
Cereţi Unirea stăruitori.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Cereţi Unirea
Şi înfrăţirea
Ţărilor voastre, bravii mei fraţi!
Soarta română
Vă stă în mână;
Unirea dară cerând strigaţi.

PE MOVILA RABAEI

Pe a Prutului întinsă şi desfătătoare cale
Cine trece şi nu vede o movilă ce-i stă 'n cale?
Cine nu se minunează de măreaţa ei făptură,
Sau nu cugetă la timpii care peste ea trecură?
Nu, Românul pe sub dânsa sapă, ară şi coseşte,
Şi pe ea cu nepăsare sau dispreţ o priiveşte!
De lovirile ursitei având mintea obosită,
De nefericiri şi patimi având inima-amorţită,
Calcă trist şi fără suflet monumentele ce-arată
Sângeroasa-i istorie şi mărire de-altă dată!
Insă până ce Românul va ieşi din amorţire,
Până ce va şti că încă are drepturi la mărire,
Nu pot oare să dau suflet la movila asta mută
Şi s'o fac ca să ne spuie istoria sa trecută?
De e drept, precum se zice că Avarii o făcură,
Când pe-aicea ca torente cu-a lor furie trecură,
Oare 'n lupta lor atunce cum s'a sguduit pământul?
Câte mii de aceşti barbari şi-au aflat aici mormântul?
Apără cinevă oare aste locuri fericite?
Erà vreun zeu protector pe-ale Daciei ursite?
Dar nu, nu! Movila tace şi Românul nici nu ştie,
Şi nici vrea ca să cunoască amărîta-i istorie!

Pe când armele Moldovei răsunau odată 'n lume,
Când eroii României în Europa aveau nume,
Când de năvăliri păgâne eră ţara sbuciumată,
Nu-i puteà tu a ne spune, o movilă întristată,
Ce făceau strămoşii noştri şi cum se serviau de tine ?
Căci acele timpuri toate le ţii minte tu prea bine.
Nu departe e Bugeacul, şi urdia tătărească
Pe aice îşi da pieptul cu oştirea românească.
Pe atunci ştiau Românii a fi bravi pentru-a lor vieaţă
Cu curaj mergeau la luptă, şi nu o lăsau să piară.
Fără de a lor bravură, astăzi n'am aveà noi nume,
N'ar fi Ţara Românească între alte ţări din lume.

Dar după acele timpuri de mărire vitejească,
Vai ! venit-au triste timpuri peste Ţara Românească.
Tu le ştii, movilă tristă ! toate timpurile-acele,
Căci vieaţa ta cu-a noastră a vărsat tot zile grele.
Trebui să-ţi aduci aminte de faimoasa bătălie
Ce-au avut Ruşii cu Turcii pe întinsa ta câmpie.
Poate vine câteodată umbra lui Petru cel Mare
Imprejuru-ţi ca să plângă a oştirii lui sfărmare.
L-ai văzut ascuns pe vârfu-ţi cum cătà să afle cale,
Ca să poată să-şi strecoare rămăşiţa oastei sale;
Ai văzut pe Caterina ca o zeie inspirată
Cum umblà cu coifu 'n mână prin oştirea desperată,
Depunând ale ei scule şi cerând la fiecare
Să depună ca şi dânsa avuţia ce o are.
Ceeace n'a putut arma, banii au putut a face:
Mahmet Baltagi vizirul ştii cum s'a plecat la pace.

Ah ! atunce şi Românii pe-al tău câmp de bătălie
Arătară cea din urmă inimă de vitejie.
Se legară prin tractate cu Rusia cea creştină,
Vrând ca vechile lor drepturi să le scoată la lumină;

Se luptară cât putură... dar ursita cea ingrată
Nu voi să le ajute; ci-a lor ţară fu lăsată
Prada furiei păgâne, fără drept sau mângâiere.
Vai, ce soarte 'nfricoşată! vai, ce zile de durere!

Cantemir, Domnul Moldovei, în Rusia emigrează,
Nobila lui seminţie limbi străine ilustrează;
Brâncoveanu, pus în lanţuri, se supune la torture:
Mai întâi căzând el vede sub a Turcului secure
Patru capete frumoase, patru capete iubite,
Patru fii mândri ca îngeri, patru flori îmbobocite!
După chinuri fioroase, capul său cel nobil cade,
Iar pe tronul Românieĭ Domn Român vai! nu mai şade.
Fanariotul crud şi lacom aici cuibul îşi găseşte,
Veneticul fără lege ţara o batjocoreşte,
Iar Românul, vai de dânsul! umilit, fără dreptate,
Ca străin în a sa ţară, plânge, geme, 'n piept se bate!
Chiar ca vita cea de muncă, pleacă capul la 'njugare,
Cel întâiu ce vine 'n ţară pentru el este mai tare;
Casa lui, focul din vatră, vita lui de lângă casă,
Apa, codrul sau câmpia, bucăţica depe masă,
Pruncii lui şi chiar soţia, tot ce are e 'n pieire,
Căci străinu-şi însuşeşte românească moştenire!
Par'că vrei să rupi tăcerea, o movilă întristată!
De aceste suvenire poate şi tu eşti mişcată?
Tu, care dăduşi lui Petru a ta ospitalitate,
Tu care-l văzuşi atunce cu Români făcând tratate,
Te-ai mirat văzând în urmă cum Rusia creştinească
Din vestmintele Moldovei a voit să se mărească.
Te-ai mirat văzând cum Prutul s'a făcut hotar de ţară,
Când Moldova pân'la Nistru aveà vechile-i hotară.
Insă iată că trec Prutul, — calea nu este oprită,
Căci ni s'a întors o parte din Moldova cea ciuntită;
Şi de-a vrea Dumnezeu sfântul mă voiu duce eu odată
Liber chiar până la Nistru cu-a mea muză întristată!

LA BASARABIA

Dulce soră-a ţării mele, Basarabie iubită!
Iată 'n fine că acuma fiii tăi te văd cu dor.
Ei te chiamă 'n veselie la vieaţă fericită
Şi te strâng la sânul lor.

Fost-ai fost înstreinată, dulce soră-a ţării mele!
Legi străine suferit-ai, limbi străine te-au domnit,
Ţi-ai dus vieaţa 'n întunerec ca un nor pe după stele
Şi tu totuşi ai trăit!

Neferice ca şi tine a fost soră-ta iubită,
Dar avù măcar un nume de o ţară pe pământ;
Iar tu între alte neamuri nu aveai a ta ursită
Nu aveai al tău cuvânt!

Fie-ţi râurile limpezi, fie-ţi calea înflorită,
Fie câmpii tăi tot veseli, fie ţi anii auriţi!
Căci de dulcea-ţi fericire va fi lumea mulţumită
Şi noi mult mai fericiţi.

Iată cerul se deschide, steaua noastră se arată:
Viitorul nostru-i mare, plin de pace, fericit!
Vin' şi tu la noi in horă să-ţi dăm inima bărbată
Şi dovezi că te-am iubit.

VENETICUL

Cine ştie şi nu ştie
Care rană e mai grea?
Ce durere e mai vie
Pentru biata ţara mea?
Cine crede şi nu vede
Cine n'a mai auzit,
Cine vede şi nu crede
Ce păcat e mai cumplit?
— Să plâng oare când o zic
Că-i străinul venetic?
Intre răii toţi din lume
Care rău este mai rău?
Care rău nu are nume
Nici în gură de calău?
Care puiu de şarpe creşte
In al ţării noastre sân
Şi apoi o otrăveşte
Cu al său negru venin?
— Trebui oare s'o mai zic
Că-i străinul venetic?

Cine patrie nu are
Şi o cată 'ntre Români?
Cine cată zestre mare
Şi o are 'ndată 'n mâni?
Cine vine să ne ceară
Drept de pământean plângând?
Cine-şi bate joc de ţară
Şi o vinde mai curând?
— Trebui oare s'o mai zic
Că-i străinul venetic?

Gloria naţională
Cine ne-a întunecat?
Nesimţirea cea fatală
Intre fraţi cine-a plântat?
De a patrie iubire
Cine ne-a desmoştenit?
Ciocoism şi umilire
Intre noi cine-a sădit?
— Of! o zic şi iar o zic:
Fanariotul venetic!

Nu e Grecul ce 'n Troada
De Omer a fost cântat;
Nu e Grecul ce Elada
Din cenuşă-a ridicat;
Nu e Grecul care moare
Pentru libertatea sa;
Nu e Grecul ce 'n onoare
Vine-aici a specula.
— Ci-i străinul care-i zic:
Fanariotul venetic.

Oşti, lăcuste, holeri, ciume,
Orice biciu înfricoşat,
Au venit pe noi din lume
Şi s'au dus şi am scăpat.
Dar de astă lipitoare
Nici că ne putem scăpà!
Dumnezeule, când oare
Pe Români vei luminà?
— Oare când eu oiu să zic
Că-am scăpat de venetic?

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BOALA MEA

Medici cu ştiinţă mare,
Înţelepţi şi învăţaţi!
Vă rog daţi-mi ascultare,
Dacă nu vă supăraţi.
Eu sunt bolnav, vai de mine!
Şi păcat ar fi să mor.
Cercetaţi-mă dar bine
Şi-mi daţi leac vindecător.
Ascultaţi dar boala mea,
Căci voesc să scap de ea.

Boala mea nu are nume:
Mă mănâncă ne 'ncetat
Dorul ca să trec în lume
Autor şi literat.
Nu am timp, nici am răbdare
Multă carte a 'nvăţă,
Şi voesc în fuga mare
La mărire-a mă 'nălţă.
Iată, zău, ce boală grea!
Oare cum să scap de ea?

Cum vedeţi, n'am idei multe,
Însă scriu şi scriu mereu.
Fac pe lume să m'asculte,
De mă minunez chiar eu.
Scriu politică, morală,
Fraze sute şi mii fac;
Chiar cu haina lui Păcală
Câteodată mă îmbrac.
Asta-i, asta-i boala mea:
Spuneţi cum să scap de ea?

Limba mea cea românească,
Nu sunt sigur dacă-o ştiu,
Dar şi dracul să plesnească,
Autor voesc să fiu.
Stil, gramatică, sistemă,
După capul meu croesc;
Orice regulă sau temă
Nerozii le socotesc.
Căci aceasta-i boala mea:
Oare cum să scap de ea?

Dacă ştiu a face rime,
Poet mare mă socot:
Fac la versuri o mulţime
Şi scriu până nu mai pot.
Nu ştiu dacă le citeşte
Sau le-admiră cinevà,
Insă văd că boala-mi creşte
Şi nu pot fără-a rimà.
Of! ce boală este-a mea!
Cum să scap oare de ea?

Ca s'arăt că ştiu a scrie,
Chiar şi de tradus m'apuc,
Şi-apoi Dumnezeu mai ştie
Ce mai fac şi cum traduc.
Fac cuvinte cum îmi vine:
Cum îmi vine le pocesc;
Iară frazele străine
Cu grămada le trântesc.
Ce să fac cu boala mea?
Este chip să scap de ea?

BCU IASI TRANSILVANIA UNIVERSITY LIBRARY

TRIUMFUL DELA 7-9 OCTOMVRIE 1857

Te opreşte, sfinte soare!
Fă mai lungă astă zi;
Fă-o mai strălucitoare,
Fă-o a ne veseli.
Fă ca să se ţie minte
Că Românul a 'nviat,
Că de astăzi înainte
Vieaţa lui s'a 'ntemeiat.
Saltă, saltă, Românie!
Visul tău s'a împlinit.
Saltă, saltă 'n veselie:
Soarta ta s'a hotărît.

Şapte 'mpărăţii din lume
Vreau să ştie ce dorim:
Dorim noi s'avem un nume?
Meritäm ca să trăim?
Ce răspuns erà s'asculte
Impăraţii dela noi,
Cari-am tras atât de multe
Suferinţe şi nevoi?
Saltă, saltă, Românie!
Dorul tău e fericit.
Saltă, saltă cu mândrie:
Deputaţii l-au rostit.

Mandatari aleşi de ţară
Toate clasele-au trimis,
Vieaţă patriei să ceară
Cum din ceruri ne-a fost scris.

Se adună Divan mare
La Iaşi şi la Bucureşti,
Ca s'arăte fiecare
Păsurile româneşti.
Saltă, saltă, Românie!
Păsul tău s'a lămurit.
Saltă, saltă 'n bucurie:
Viersul tău s'a auzit.

In întreaga românime
Patru punturi se şoptiau,
Patru doruri unanime
Toate sufletele-aveau.
Impăraţii să ne-audă!
Iată ce dorim şi vrem!
Noi în inimi sau pe buză
Alte doruri nu avem.
Saltă, saltă, Românie!
Deputaţii s'au rostit.
Saltă, saltă cu mândrie:
Dorul tău a predomnit.

Lumea este 'n veselie
Clopotele clocotesc;
Horă mare de frăţie
Toţi Românii dănţuesc.
In vestminte de serbare
Capitala s'a 'mbrăcat,
Astăzi este nuntă mare:
Două ţări mâna şi-au dat.
Saltă, saltă, Românie!
Visul tău s'a împlinit.
Saltă, saltă 'n bucurie
Astăzi tu te-ai logodit.

Suflete şi umbre sfinte
De strămoşi şi de eroi!
Ieşiţi astăzi din morminte;
Dănţuiţi acum cu noi.
Patria cea glorioasă
Pentru care v'aţi luptat,
Se ridică maiestoasă
Precum voi aţi fost visat.
Saltă, saltă, Românie,
Ţările-ţi s'au înfrăţit!
Saltă, saltă cu mândrie:
Ţărna ta s'a consfinţit.

Oltule, trimite-o undă
Repede din matca ta;
Pân' la Nistru să pătrundă
Şi să-l facă a sălta.
Vânturi line suflătoare!
Treceţi şi peste Carpaţi,
Duceţi ştiţi mângâietoare
La iubiţii noştri fraţi.
Saltă, saltă, Românie!
Cerul tău s'a limpezit.
Saltă, saltă 'n veselie
Visul tău e fericit!

SUVENIREA

In deşert plăcerea vine câte-odată
Să-mi întinză cupa ca să gust din ea.
In deşert cu timpul soarta cea ingrată
Zilele şi anii duc vieaţa mea;

Este-o suvenire care nu 'ncetează,
Ca şi a mea umbră, lângă mine-a sta ;
Şi, când trist, când vesel, ea tot mă urmează,
Şi până la moarte cred că-mi va urmà.

Iubiam o copilă, tânără, frumoasă,
Blândă ca un înger, dulce ca un vis,
Şi-a mea fantazie, de amor setoasă,
In ea îşi aflase al său paradis.

Când mergeam la dânsa, la a ei vedere.
Inima mea jună mai întinerià,
Ochii mei atuncea înota'n plăcere,
Iară al meu suflet nu mai pătimià.

Mintea mea uimită se punea'n mişcare ;
Vieaţa mult mai dulce soartă mi-arătă ;
Uitam orice rele omenirea are ;
Lumea mult mai bună mi se'nfăţişà.

Vorba ei modestă erà râu de miere :
Ale ei cuvinte inima-mi lovià :
Aci îmi da vieaţă, aci-mi da durere ;
Nu ştiam în mine ce se petreceà !

Ah ! ea n'aveà voce ca să-mi spue mie
Ce secrete are în sufletul său,
Eu n'aveam curajul ca s'o fac să ştie
Că ea este dorul sufletului meu !

Dar adese ochii noştri'n întâlnire
Unii către alţii spuneau că iubesc,
Căci aveam în inimi tot aceà simţire
Care o însuflă un amor ceresc.

In închipuire, eu speram că-odată
Eu o să mă bucur de-acest înger blând,
Că-a mea fericire va fi 'ncununată
Pentru toată vieaţa, mâna-i căpătând.

Dar, o doamne sfinte, 'n a vieţii mele
Carte neferice alta tu ai scris!
Cum nu putui oare să citesc în stele
Că eu n'o să capăt al meu paradis?

Ai voit, o Doamne! că să chemi la tine
Frageda fiinţă care iubiam eu,
Şi să laşi în doliu, să laşi în suspine,
Să laşi în durere sufleţelul meu.

Ah! o dulce înger! tu te-ai dus din lume!
Dar când al tău suflet corpul tău lăsà,
Pronunţat-au oare buzele-ţi vreun nume
Care de'ntâmplare cu-al meu semănà?

Pe-al tău pat de moarte eu ţi-am dat o floare,
Care-am pus-o singur eu pe fruntea ta!
Insă al tău suflet mă vedeà el oare?
Vedeà el durerea care mă sfărmà?

In deşert plăcerea vine câte-odată
Să-mi întinză cupa, ca să gust din ea ;
In deşert cu timpul soarta cea ingrată
Zilele şi anii duc vieaţa mea !

Este-o suvenire care nu'ncetează,
Ca şi a mea umbră, lângă mine-a sta ;
Şi, când trist, când vesel, ea tot mă urmează,
Şi până la moarte cred că-mi va urmà !

ADIO

Mă gătesc de cale lungă
Am să fac un drum spinos.
Nu ştiu dacă-o să-mi ajungă
Timpul să mă'ntorc voios.
De greşele, de păcate,
Iertăciune, Români fraţi !
Rămâneţi cu sănătate,
Şi vă rog nu mă uitaţi.

Cât am fost în floarea vieţii
Am cântat, am dănţuit,
Şi în focul tinereţii
Ne'ncetat m'am nebunit.
Jucării nevinovate,
Voi de-acuma mă lăsaţi !
Rămâneţi cu sănătate,
Şi vă rog nu mă uitaţi.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Am iubit să cânt murmura
Apelor ce ascultam.
Mi-a plăcut s'admir natura
Intru care înotam.
O, iluziuni bogate,
Voi de-acum vă depărtaţi!
Rămâneţi cu sănătate,
Dar vă rog nu mă uitaţi.

Sărutat-am floricele
Cu miros îmbătător;
La fiinţe tinerele
Insuflat-am poate-amor.
O, plăceri! inima-mi bate,
Dar voi vreţi să mă lăsaţi!
Rămâneţi cu sănătate,
Şi vă rog nu mă uitaţi.

Răutatea omenească
M'am cercat a îndreptà,
O virtute românească
La Români am vrut a da.
Ora mântuirii bate:
O, Români, o ascultaţi?
Râmâneţi cu sănătate,
Dar vă rog nu mă uitaţi.

Limba mea în armonie
Mi-a plăcut a o vorbì,
Şi'n uşoară poezie
Muzele a urmări.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

O, cuvinte trist rimate,
Şi voi, muze, mă lăsaţi!
Rămâneţi cu sănătate
Şi vă rog nu mă uitaţi.

Lungă este a mea cale,
Pe spinos drum eu mă duc;
Dar a plângerilor vale
Sau a râsului s'apuc?
Cine calea să-mi arăte?
Fraţilor, mă îndreptaţi;
Sau de nu, cu sănătate
Rămâneţi şi mă uitaţi.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

NOTE[1]

ZI 'NTÂI APRILE

Pag. 15.

Acest vers caracterizâ epoca în care a fost scris, ca cele mai multe din versurile mele. *Mihail*[2] care rimează cu *April,* lesne se înţelege cine este, *Caprele* cari şi-au pus *coarne de bou,* sunt străinii împământeniţi atunci de Adunarea Generală — streinii aceia pe cari la Moldova îi numesc *capre râioase.*

ANUL NOU

Pag. 31.

Cuvântul *Adunare* arată Adunarea Generală care în anul acela fuse compusă după placul Domnului, cu felurite mijloace nelegiuite, cari sunt încă în memoria Moldovenilor :

«Anul nou no dă cu milă
Nouă condică civilă»!

Fostul Domn M. Sturza instituise o comisiune pentru reviziunea şi reîntocmirea codicei civile, care însă n'a apucat a terminà lucrările sale nici chiar în domnia lui Gr. Ghica.

ADIO LA BUCOVINA

Pag. 46.

După mişcările din 1848 pe la Iaşi, mai mulţi fuseserăm siliţi a emigrà din ţară. Cea mai mare parte din noi aflarăm azil şi ospitalitate între fraţii noştri din Bucovina. Casa răposatului şi venerabilului vornic

---

[1] S'a păstrat dispoziţiunea originalului dela 1857.
[2] Mihail Sturza, Domnul Moldovei.

Evdoxie Hurmuzachi a fost deschisă pentru noi ca casa lui Avraam. Mângâierile ce am aflat în sânul acestei onorabile familii vor rămâneà neuitate în inimile noastre.

Venerabilul bătrân, care singur reprezentă în Bucovina vechiul caracter de boier moldovean, muri în primăvara anului acestuia, plâns de toţi compatrioţii români, moldoveni şi bucovineni. El lasă cinci fii şi două fiice, demni de memoria sa, după virtuţile şi creşterea cari îi caracterizà: vornicul C. Hurmuzachi, care s'a făcut atât de cunoscut Românilor, singur s'au statornicit în Moldova; Eudoxie, George Alexandru şi Nicolae, toţi Români bravi şi cu inimă, şed încă în Bucovina.

Familia Hurmuzachi, deşi după terminaţiunea [1] sa se pare a aveà origine streină, însă este curat românească, şi încă din cele mai vechi cari au figurat cu onoare în istoria Moldovei.

Puin această notă, fiindcă numele Hurmuzachi s'a făcut popular în mai multe părţi ale României, şi sunt mulţi cari se interesează a şti măcar atâta cât arăt.

POETUL ŞI MUZA

Pag. 50.

Acest vers este răspuns unei apostrofe măgulitoare ce-mi făcuse d-l G. Asachi la versul *Muza şi Poetul*, care se publicase în *Gazeta Bucovinei*.

Pe timpul acela ţara erà ocupată de oştiri străine, oricine poate înţelege impresiunile sub cari am scris:

«. . . . florile-abătute
De al Nordului vânt greu». şcl...

LA MOARTEA LUI PETRU CAZIMIR

Pag. 54.

Familia Cazimir este foarte veche în Moldova; se crede că se trage din origină polonă.

Unul din fii lui Răducanu Cazimir, — Petru, la a căruia moarte am făcut versul acesta, — era un tânăr care promiteà mult. După ce-şi făcuse doctoratul de legi în Berlin şi mai studiase apoi şi în Franţa, viind în ţară la 1848, avù a suferi mult cu ocaziunea întâmplărilor dela 1848; fu legat şi bătut în cazarmă de către amicii ordinei, sbirii patrioţilor celor sinceri, — şi apoi ca din graţie dat peste hotar în Bucovina.

[1] In original *terminăciunea*.

După venirea lui Grigorie Ghica la domnie, Cazimir fu chemat în trebile publice, numit director departamentului culturii. În acest post, tânărul laureat desvoltă o energie rară, un zel lăudabil pentru progresul scoalelor, un caracter onest, fără prejudeţe; promiţând a se face un bărbat perfect. Muri de un abces ce făcù la beşica urinară.

PARADISUL PIERDUT

Pag. 66.

Fragmentul acesta l-am publicat întâia oară în *Zimbru*, ziar care ieşià în Iaşi, la 1851.

Iată ce notă făcui asupra acestei opere încă de atunci:

«Paradisul pierdut» încă nu este cunoscut Românilor. Din operele epice ale literaturilor străine, d-l V. Pogor ne-a dat tradusă Henriada lui Voltaire; d-l C. Aristia, câtevà rapsodii din Iliada lui Omer; d-l Eliad un cânt din Gerusalemne Liberata, şi unul din Orlando-furioso. Ei bine, a trebuit să cadă sorţul şi pe mine ca să dau un fragment din *Paradisul pierdut*.

Mai înainte însă, să dau Românilor o idee despre autorul acestei opere Milton erà şi el un poet; născut într'o epocă când în ţara lui, în Anglia, ca şi la noi, poeţii şi poezia erau prea puţin căutate. Născut la 1608, fiu de notar, el nu moşteni dela părinţi decât gustul artelor. Tatăl său aveà un talent particular pentru muzică. Apolon împărţi darurile sale între părinte şi fiu: dete muzica tatălui, şi poezia fiului.

În juneţa sa, Milton, ca om de spirit, a avut ocaziune a jucà mare rol şi în sfera politică. La 1647, pe când Anglia căzuse sub tiranica republică a lui Cromwel, Milton se recomandase cu mai multe scrieri politice, după care apoi fu chemat ca secretar consiliului de stat al republicii. În acel serviciu, Milton îşi sdruncină sănătatea ochilor.

După căderea lui Cromwel, Milton părăsi cu totul cariera oragioasă a politicei; se devotă pentru o vieaţă studioasă şi solitară. Dinastia monarhică, ce acum se restaurase în Anglia, deşi nu lovise soarta şi vieaţa sa, dar lovi inima sa: atât de mult îl fanatizase revoluţiunea, republica şi Cromwel! Considerat de opiniunea publică ca om cu talent, erudit şi prob, el încă ar fi putut căutà un serviciu; dar o asemenea propunere o respingeà cu mânie. Femeia sa rugându-l odată ca să primească serviciu, pentru ca cu salarul ce ar luà să trăească mai uşor, el îi răspunse: «Tu eşti femeie şi voeşti să ai echipagiuri, dar eu voiu să mor ca om onest».

Astfel Milton, rămâind republican, se îngrădi în principiile sale cu muza şi cu sărăcia.

Mai apoi a trebuit să orbească cu totul, pentruca să fie un al doilea Omer pe lume. Nenorocirea aceasta, poate a dat subiect geniului său de a creă nemuritorul poem *Paradisul pierdut*, unde el se pune ca un fiu al lui Adam şi ca un deputat al seminţiei omeneşti, pentruca să caute suferinţele omului pe lume. Acest poem, care a făcut o epocă în limba şi în literatura engleză, Milton îl compuse fără a pune mâna pe pană: versurile, după ce le făceă în memoria sa, le dictă să le scrie alţii. Adese ori noaptea îşi deşteptă fiicele sale din somn şi le puneă la scris.

Subiectul acestui poem e uşor de înţeles. Tema lui e textul bibliei: eroii săi, Dumnezeu, satan, arhangheli, demoni, Adam şi Eva!

Frumuseţile acestei poem să mă cerc a le descrie, ar fi o necompetinţă pentru mine. Toţi poeţii, filozofii şi literaţii cei mai mari ai tuturor naţiunilor, de un secol încoace şi alţii, fără studii în el: poetul găseşte în ei culori, şi fantazie; filozoful principii, literatul limba, stil şi artă. Din pagină în pagină, din vers în vers, cetitorul călătoreşte într'un paradis de sublimităţi şi într'o lume întreagă de poezie. Adam a pierdut paradisul, Milton l-a găsit şi l-a dat poeziei, pentruca să trăească într'însul.

Paradisul Pierdut în toate limbele europei s'a tradus. Românii au început a se ocupă şi cu limba engleză: oare apucase-va vreunul a dărui literaturii noastre un aşă tezaur?

Să viu la lucrarea mea:

Nu voiu zice, doamne apără! că am tradus pe Milton. Milton nu poate fi bine tradus decât în proză. Francezii se făliau că-l aveau tradus de Delille în nişte versuri aşă de frumoase; dar când văzură traducerea ce le-a dat Chateaubriand, atunci cunoscură Paradisul Pierdut şi originalitatea autorului. În această lucrare, Chateaubriand a trebuit să forţeze limba sa, încât cine o citeşte, simte pe Milton cu stitul său englez, iar nici de cum pe Chataubriand cu eleganţa stilului său francez.

Eu, dacă am făcut câtevà versuri după traducerea lui Chateaubriand, nu pot zice decât că am redus în versuri o curată traducere; un sacrificiu în memoria muzei lui Milton! De nu dau Românilor Paradisul lui Milton, le dau cel mult o poezie.

Paradisul pierdut este din 12 libre sau cânturi. Bucata care o dau este din al VII-lea, descrierea creaţiunii. Milton o pune în gura arhanghelului Rafael de o spune lui Adam şi Evei. Rafael e mesagerul lui Dumnezeu, care anunţă celor întâi strămoşi ai noştri pierderea paradisului, pentru neascultarea lor.

Dacă aş simţi că lucrarea mea ar aveà cât de puţin merit, măcar ca artă, poate aş sacrificà mai multe zile din vieaţa mea pentru opera aceasta. Dar sunt mai mult sigur că nu voiu fi niciodată un Delille, deaceea scap condeiul din mână!

RANGUL MEU

Pag. 101.

Am scris versul acesta într'un timp pe când oamenii din Moldova umblau nebuni după ranguri. Într'adevăr, în timpul domniei lui Grigorie Ghica am primit şi eu două ranguri, pentru onoarea posturilor ce am ocupat: întâi mi s'a dat rangul de comis şi apoi acela de spătar. Pentru versul acesta, Domnul voi să mă facă agă.

«Măria ta, virtuţile nu se stimulează cu boierii. Instituirea boierismului a putut să fie prea bună în concepţiunea sa, dar a căzut în aşa abuz, încât oamenii de onoare se confundă cu cei fără de onoare. Are să vie timpul ca să roşască acei ce poartă ranguri; ele astăzi nu reprezintă nici onoarea virtuţei, nici a capacităţii, nici a talentului, nici a patriotismului».

Domnul suspină şi zise că am cuvânt. Cu toate acestea rangurile se deteră cu profuziune la toţi acei ce voiră să le aibă. Cronica scandaloasă zice că oamenii săi de casă şi împiegaţii statului speculau decreturile; dar aceasta se va face totdeauna, întru cât prerogativa boieriei va fi cu neţărmurire dată capului unui stat. Onoare caimacanului Ţării Româneşti, care, ascultând opiniunea publică, n'a făcut întrebuinţare de asemine prerogativă!

LA LEGEA PRESEI

Pag. 117.

După regimul[1] guvernelor regulamentare, în ambele principate s'a instituit o censură. Aceasta a fost când mai aspră, când mai liberală, după influenţa politicii timpului.

Pentru întâia oară Domnul Moldovei, Grigorie Ghica, făcù o lege asupra presei, prin organul Divanului ad-hoc, care reprezentă puterea legislativă. Prin aceà lege descatenându-se libera cugetare, presa avù ocaziune în scurt timp a desvoltà opiniunea publică as pra chestiunilor politice cari ocupau pe Români în urma răsboiului orientului.

Dar legea presei se desfiinţă după mijlocirile caimacanului Balş în Septemvrie 1856; se restabili censura cea mai arbitrară, după care trei jurnale încetară de a mai eşi, şi orice manifestare a liberei cugetări se înăduşi.

Spre compensare, guvernul interimar al Ţării Româneşti dete o mare libertate presei. Onoare patriotismului înălţimii sale d-l Alexandru Ghica! de trei ori onoare liberalismului său, care în epoca cea mai critică a patriei lasă pe Români să se înţeleagă şi să se lumineze asupra conduitei şi intereselor naţionale...!

[1] In original, *regimenul*.

EPISTOLĂ AMICULUI D. DĂSCĂLESCU

Pag. 122.

«... Să te prinzi conlucrător
... la *Nepărtinitor.*»

Nepărtinitorul a fost o gazetă ce ieşiă în Iaşi sub auspiciile răposatului caimacan Teodor Balş, sub pana cea proastă a d-lui N. Istrati, stegarul antiuniştilor, şi sub redacţia unui *homme de bois,* care se numiă C. Gane. Nici un princip, nici o ideie nobilă sau naţională nu s'a tratat în gazeta aceasta; ea erà un simplu organ de pamfleturi în contra mişcării naţionale şi a jurnalelor cari propagau ideia unirii Românilor.

PE MOVILA RABAEI

Pag. 135.

«Nu vezi tu pe Caterina, şel..»

Tradiţiunea şi istoria mărturiseşte că Petru cel mare, învins fiind de Turci pe Prut, se întărise pe lângă movila Rabaei între Prut şi Pruteţ. Pe această movilă şi acuma există o gaură, unde se zice că se puneà Petru şi observà mişcările Turcilor. Dar în întăriturile aceste, Ruşii nu se vedeau în putinţa a se ţineà mult timp; proviziunile le lipsiau; cele mai multe le prinseseră învingătorii şi de nici un ajutor nu aveau Ruşii speranţă. Împăratul şi oştirea erau în desperare. Atunci Caterina, concubina împăratului, însufleţită de o luminoasă idee, propuse că ea a aflat mijlocul cu care să capete pacea. Precum erà îmbrăcată bărbăteşte, scoase coifiul din cap, puse în el toate sculele şi banii ce aveà şi porni prin oştire, cerând dela soldat până la general să depue fiecare ce are mai preţios pentru căutarea mântuirii. Cu chipul acesta se adună o mare sumă de scule şi bani, cari se oferiră vizirului Mehmet Baltag, care comandà oştirea. Cu chipul acesta pacea se primi şi se încheiè. Această inspiraţiune[1] făcù pe cumcubină împărătească Petru se cunună cu Caterina.

Descrierea despre movila Rabaei să se vază în *Suvenire de Călătorie în Basarabia meridională,* publicate în 1857, de mine.

---

[1] In original, *inspirăciune.*

TRIUMFUL DELA 7—9 OCTOMVRIE 1857

Pag. 143.

Versul acesta l-am făcut în comemorizarea zilelor în cari divanurile *ad-hoc* din Moldova şi Ţara Românească, convocate după tratatul din Paris, au rostit cele patru punturi de dorinţă naţională, adică: Unirea principatelor într'un singur Stat, Domnul străin cu ereditate, garanţia autonomiei, după tratatele ţărilor *ab-antiquo* cu Înalta Poartă, şi guvernul constituţional cu o singură Cameră.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CUPRINSUL

	Pag.
Prefață	I
Volumele de poezii	I
Popularitatea lui	VII
Poeziile Patriotice	X
Poeziile satirice	XVIII
Prefață (în versuri)	1
Censorul meu	3
Cânele meu	5
Zefirul	7
Bunul creștin	7
Inima și speranța	9
Țigara	11
Punga mea	13
Zi'ntâi Aprilie	15
Roza	17
Călugărița	19
Părul meu alb	21
Dorința	23
Zi'ntâi Aprilie	24
Vrăjitoarea	27
Norocul	29
Anul nou	31
Pe albumul unei copile de șase ani	32
Sborul	33
Privighetoarea	35
Dorul țării	37
Mărirea strămoșilor	39
Rândunelele proscrisului	42
Muza și Poetul	44
Adio la Bucovina	46
Poetul și Muza	50
Cugetarea	52
La moartea lui Petru Cazimir	54
Lacrămile	56

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Pag.

Urangutanul 57
Anul nou 59
La ea 62
Ghirlanda 63
Pe albumul d-nei M. P. 65
Paradisul pierdut 66
Timpul şi amorul 79
Cântec 81
La o copilă 82
Floarea amorului 84
Ura mea 87
Azi nebun şi mâine cuminte 90
Săracul fericit 92
Dorul nebun 94
Portretul meu 96
Limba românească 98
La Elena 100
Rangul meu 101
Glumă 103
Răsbunarea şoarecilor 104
O muză în spital 107
Carnavalul Veneţiei 110
La moartea d-nei C. S. 111
Ruga 112
Cuvântul divin 114
La legea presei 117
La Unire 119
Epistolă amicului D. Dăscălescu 122
Ura şi amorul 125
Pluguşorul 125
Visul spre anul nou 1857 128
Zi'ntâi Mai 1857 131
Marşul Unirii 133
Pe Movila Răbăei 135
La Basarabia 138
Veneticul 139
Boala mea 141
Triumful dela 7—9 Octomvrie 1857 143
Suvenirea 145
Adio 148
Note 151

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITĂŢII IAŞI
859-14
7

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY